GHEORGHE PĂUN

GENEROASELE CERCURI

Coperta: ILEANA COSTEA SCHINAGEL

GHEORGHE PĂUN

GENEROASELE CERCURI

EDITURA ALBATROS ● BUCUREŞTI
1989

ISBN 973 — 24 — 0067 — 6

CÎNDVA, ÎN PARC

E soare, cald, sfîrșit de primăvară...

Pe sub sprîncenele zbîrlite, ochii lui Ștefan Albu privesc dușmănos lumea. Abia a ieșit din schimb și e obosit și supărat. Ar lovi pe cineva, cu pumnul l-ar lovi, ca să se descarce. Mușchii brațului drept se încordează, masivi, sub piele. Opt ore n-a făcut altceva decît să încarce ventilatoare în remorci, opt ore în șir a tras de manetele electrostivuitorului în sus și în jos. Asta l-a obosit. Iar la sfîrșit a scăpat și un ventilator, din vina unui puști, l-a legat prost și cîrligul s-a desprins, l-a scăpat și ventilatorul s-a tîrtit pe o parte. Din vina mucosului ăla, cine dracu' l-o fi angajat, cine l-o fi pus să facă tocmai munca de acolo, spre nenorocul lui Ștefan Albu; șeful de echipă i-a amenințat că le impută la amîndoi paguba, auzi, și lui, „pentru că n-a fost atent cum e agățat ventilatorul, că doar el răspunde de încărcare". Așa e, el răspunde, dar ce să-i faci țîști-bîștiului, dacă o zi întreagă lucrează cum trebuie și la sfîrșit adoarme, îi fuge gîndul la fuste, la... cine mai știe la ce! Uite-i pe ăștia din parc! Nici un pic de rușine nu mai au, merg îmbrățișați și se sărută în lume... Phui!... Nici un pic de rușine. Cum să se mai gîndească țîcă, marele flăcău, la ventilatoare, cînd abia așteaptă să treacă și ultima jumătate de oră și să fugă în parc, să o apuce pe dumneaei de șolduri și să-i spună verzi și uscate la ureche?! Între două pupături, desigur. Copii fără rușine... Ce le-ar mai trage el cîte o nuia la fund, cîte una măcar, să-i trimită la școală, la lucru sau acasă, după cum e rostul fiecăruia...

Încrîncenarea lui Ștefan Albu avea un motiv și mai personal decît întîmplarea cu ventilatorul. „Eh, o să plătesc și gata... se întîmplă și altora..." Trecînd prin

parc și privind perechile care chicoteau pe bănci sau printre boschete, el se vedea însă pe sine, cel de șaptesprezece-optsprezece ani, cel fără minte și fără noroc poate, fără noroc de o nuia la fund la vremea potrivită. La fel pierdea și el timpul pe-atunci. Cum se sfîrșeau orele — la „profesională", putea să ajungă maistru dacă ar fi terminat-o — arunca servieta și fugea la fotbal, apoi la cinema și, după un timp, în parc, printre boschete. Cu..., în sfîrșit, nu are importanță cu cine. Un fior de căldură îi fremătă firav cîteva clipe în mijlocul sufletului. Era așa de... așa de... Îi lipseau cuvintele, dar nu și imaginile, amintirile, o vedea aievea, o copilă, proaspătă și blondă, uneori prea vorbăreață, alteori cuprinsă de o muțenie fără noimă, cu mîinile mici, cu umerii firavi, cu ochii limpezi. De cîte ori nu bătuseră împreună aleile parcului, arăta aproape ca acum parcul, doar că avea altfel de felinare... Dar pe-atunci nu se sărutau în văzul lumii. Oho, ce se mai ascundeau...

Iar ea plecase. Se pierduse în lume, împreună cu familia, se mutaseră undeva prin Dobrogea.

Ștefan Albu își încordă din nou mușchii brațului și izbi cu pumnul în palma mîinii stîngi. Scurt și îndesat. Zgomotul loviturii abia dacă făcu să-și îndrepte capul spre el cîteva vrăbii.

Rămăsese repetent din cauza ei ! Din cauza ei și a accidentului. Un fel de accident. O fractură, la brațul stîng. Și acum îl supără cînd se schimbă vremea, și acum, după aproape treizeci de ani, simte că osul nu e întreg, e cîrpit și se îndoaie dacă ridică ceva mai greu. O tîmpenie. O tîmpenie de puști imberb de optsprezece ani, cînd i se pare că lumea a fost făcută numai pentru a-l produce pe el, buricul pămîntului... Se plimba cu *ea* prin parc, nu era sigur dacă în parcul acela sau în celălalt, de lîngă rîu, asta nu mai știa, în ce parc se întîmplase, în rest își amintea fiecare gest, fiecare vorbă de atunci. Nici nu fuseseră prea multe gesturi și vorbe. Totul s-a petrecut repede, aproape fără știrea lui, ca într-un vîrtej, ca o ameteală. Se plimba cu *ea* pe o alee cu pietriș, o alee care șerpuia printre tufe nu prea îngrijite. Cînd ajungeau în locuri mai ascunse, se îmbrățișau. În rest se țineau de mînă. Atît. Aproape școlărește. La un cot de alee s-au ciocnit nas în nas cu un tip, unul negricios, spre cinci-

zeci de ani, cu sprîncenele zbîrlite. Era probabil supărat, mormăia ceva de unul singur, fără a se înțelege ce spune. Ei s-au desprins fîstîciți și s-au tras într-o parte, lăsîndu-l pe bărbatul cel morocănos să treacă. Dar acela n-a trecut, s-a oprit și le-a zis cu dispreț, dar încet, abia dacă l-au auzit : „golanilor !“ Apoi le-a întors spatele. Chestia asta, cu întorsul spatelui îl înnebunise, era tînăr, se aprindea repede, era și cu *ea*, tot sîngele i-a fugit atunci dinspre inimă spre creier și spre ochi, întunecîndu-i mintea și înroșindu-i privirea. Avea optsprezece ani, era deja bărbat. Și era cu *ea*.

— Ascultă, bătrîne, cum de-ți permiți...

Bărbatul cel negricios se întorsese surprins, privindu-l cam peste umăr.

— Să-ți ceri *imediat* iertare de la domnișoara !

Ea îi dăduse atunci drumul de mînă, încuviințînd cu asta pornirea lui bătăioasă. Se apropiase cu un pas, cocoșește, agresiv, de individul care îl jignise, care o jignise pe *ea*. Bărbatul cu sprîncene zbîrlite îl privise o clipă cu ură, își încordase brațul drept, ca pentru a lovi, apoi îl împinsese brusc, fără efort, într-un umăr, spunînd cu dispreț :

— Du-te, bă, țîcă, de-aici...

Atît. Iar el căzuse. Îl prinsese nepregătit, se așteptase la cu totul altceva, căzuse cît era de lung cu mîna stîngă sub el. Și-o fracturase. Un pocnet și atît. Abia cînd a încercat să se ridice, proptindu-se în pietriș, a simțit durerea. Un fulger. Urlase de răsunase tot parcul. Bărbatul care îl împinsese plecase între timp, dispăruse pe alei. L-au ajutat alții să ajungă la spital. Trei săptămîni a stat în ghips. Bolnav. Cu temperatură și frisoane. De necaz, de umilință. Mai ales că exact în vremea asta *ea* a plecat din oraș. Și a rămas repetent, nici nu s-a mai dus apoi la școală, taică-său l-a angajat la poștă, sorta scrisorile, o muncă ușoară, pe care o putea face și cu mîna lui beteagă.

Așa fusese. Pierduse și „profesionala“, se alesese și cu o fractură, niciodată vinedcată pe deplin, și acum îl înțepau în os toate ploile și toate înseninările. Ar fi ajuns maistru, era cu totul altfel, nu un prăpădit de manipulant-încărcător, pe care îl putea penaliza după dorință orice șef de echipă. Pentru vina unui puști căscat, care nu leagă cum trebuie un ventilator. Ștefan Albu se lovi din nou cu pumnul peste palma stîngă, privind

perechile din jur. „Pierd vremea, lasă timpul să se scurgă pe lîngă ei și vor ajunge la cincizeci de ani, atunci cînd va fi prea tîrziu, ca mine, din cauza prostiei din tinerețe. Puștani fără minte... Ce bine le-ar prinde cîte o nuia la fund ! Ce bine mi-ar fi prins și mie o nuia pe-atunci, dar cine să mi-o tragă, tata, săracul, abia își tîra piciorul rănit pe Tatra... Cine să-mi fi tras nuiaua trebuitoare ?... Ah, dacă m-aș întîlni acum cu mine, cel de-atunci, ce m-aș mai lua de urechi !...“

Ștefan Albu se și vedea față în față cu elevul de „profesională“ Albu Ștefan, apucîndu-l de revere și plesnindu-l peste mutră de două ori, scurt și repede, nu prea tare, nu cu ură, ci ca un frate mai mare, ca un părinte, și spunîndu-i : „Bă, țîcă, uite cum o să ajungi dacă o ții tot așa, vezi-ți de școală, că ești aproape repetent ! Nepricopsitule, uite cum o să ajungi.“ Mai departe nu-și putea închipui cum ar fi decurs o asemenea întîlnire, îi era totuși greu să întrevadă detaliile unei vieți altfel decît cea pe care o avusese, însă un lucru era sigur, ar fi ajuns maistru și, după ce ar fi ajuns maistru, cu totul altfel ar fi arătat lumea. „Ah, dacă m-aș putea acum întîlni cu mine, cel de atunci...“

Cu gîndul la foloasele și la savoarea unei asemenea întîlniri, aproape că începuse să vorbească cu voce tare și, neobservînd pe unde merge, se ciocni de o pereche, doi tineri care se sărutau, așa, în văzul lumii, ca niște golani, fără pic de rușine, ținîndu-se în brațe și sărutîndu-se îndelung. Golani !

— Ascultă, bătrîne, cum de-ți permiți...

„He, he, he, ia te uită, mucosul, s-a înfoiat ca un curcan, vrea să facă pe grozavul în fața ei, s-a înroșit tot... *Bătrîne ?* Bătrîne, ai ! Eu bătrîn, ce neobrăzare, nici un pic de respect nu au țîncii ăștia, ce nuiele la fund le-ar tre...“

— Să-ți ceri *imediat* iertare de la domnișoara !

„Oho, «imediat», ce grăbit e ! Băi, puțintelule, dacă pun mîna pe gulerul tău, te ridic ca pe un venti... mai repede ca un electrostivuitor te ridic, etete, al dracului, ce bățos e ! Iar puștoaicei îi place, e mîndră de el, uite cum îl privește...“ Un fior de căldură fremătă cîteva clipe în mijlocul sufletului lui Ștefan Albu. Puștoaica semăna cu *ea*, ochii mai ales și părul și umerii firavi... „Ei, fir-ar să fie, m-am prostit de tot, am început să

suspin după... Asta nu e nici măcar bătrîneţe, e prostie. Prostie ! Şi parcă şi pe puşti l-am mai văzut undeva... Hm, m-am prostit de tot...“

— Du-te, bă, ţîcă, de-aici...

Îl împinse uşor într-un umăr cu mîna care opt ore pe zi trăgea de manivela electrostivuitorului. Le întoarse apoi spatele, ars în zona vechii fracturi de o durere ascuţită şi nemotivată şi derutat de senzaţia că ceva nu e în regulă cu sine, cu parcul, cu lumea. Se îndepărtă mormăind, clătinînd din cap a nedumerire mare. Nici nu auzi ţipătul tînărului care încerca să se ridice, proptindu-se în...

SPIRALE

Carnea s-a împietrit și s-a răcit, părul a devenit o cască maronie, compactă, și s-a lipit de craniu, ochii au înghețat întredeschiși, cristale cenușii de sare, plămînii de marmură au uitat gustul aerului și al sîngelui, mîinile au încremenit, gheare smălțuite, vitrificate înainte de a atinge soarele de sub frunte. Doar ceasul, lacom șoarece minuscul, macină încă între rotițele lui aurii clipele, crudele, zăludele...

•

— Nu mai fuma atîta, Adreescule, băiatule, că ai ajuns de culoarea nicotinei ! Viciosule ! Și vagoanele pe care le proiectezi au început să semene cu niște trabucuri, ha, ha, ha. Ești un fel de port-țigaret, Andreescule, nici nu mai știu cum arată gura ta fără o „mărășească“ agățată de buze, ha, ha, ha.

Inconștienți. Gălăgioși și inconștienți. Probabil normali. Nu probabil, ci sigur, pentru că el este cel care... Lunganul de Panait continuă să rîdă. Zgomotos și inconștient. Peste cîteva minute va rîde din nou, exact rîsul de acum. Fără să știe, biată marionetă cu gura mare. Popescu își rupe penița și înjură de sorcovă toată industria siderurgică mondială. Și el va înjura din nou peste cîteva minute, exact aceeași înjurătură. Tot fără să știe. Nici unul nu știe. Mircescu o ciupește pe Alina. Rîd amîndoi, complice. La fel vor rîde peste cîteva minute. Și numai el, Andreescu, blestematul de soartă, va ști asta, numai el își va aprinde țigara din nou, uite, țigara asta, arsă pe trei sferturi, peste cîteva minute va fi întreagă, în pachet, el o va scoate...

— Nu mai fuma atîta, Andreescule, băiatule, că ai ajuns de culoarea nicotinei ! Viciosule !

Așa, așa, lunganule, zi mai departe! „Și vagoanele pe care le proiectezi...“ Așa, nici o literă în plus sau în minus, nici nu s-ar putea altfel, iată, și țigara e întreagă, abia un fum am tras din ea. „Ești un fel de port-țigaret, Andreescule...“ Exact așa, Panait, repetă, repetă, vai de capul și de timpul tău, vai de capul și de timpul meu, tu repeți fără să știi, marionetă de lemn și cîrpă, eu repet și știu și asta mă ucide. Am ajuns ca de cîrpă. Nu nicotina, gălăgiosule, nu, timpul m-a făcut așa fumuriu. Timpul și cu tine și cu cei din jur, inconștienții, cei ce repetați și nu știți. Uite, tu rîzi, Popescu își rupe penița și înjură de sorcovă toată industria siderurgică mondială, vezi, totul e ca mai devreme, inclusiv eu care vă privesc. Mai puțin gîndurile, gîndurile mele, lunganule, nicotina mea. Alina și Mircescu rîd, după ce Mircescu o ciupește. Rîsul de adineaori, nici o vibrație altfel, caraghioșilor! Normalilor!

Am ajuns cu țigara la capăt, intervalul ăsta e deci depășit, a devenit deja trecut. Spre deosebire de clipa de față, iată, aprind bricheta, un gest mic, apăs cu degetul pe rotiță, sar scîntei...

Scînteile își întrerup existența la jumătatea drumului dintre piatră și jetul de gaz. Așa de repede? Nici măcar un minut?! Bine, bine, repetăm și minutul ăsta. Probabil că se pregătește o repetare mai lungă, e mai simplu cu intervalele lungi, parcă am și eu răgaz să răsuflu.

De data aceasta scînteile brichetei au ajuns la gaz și gazul a devenit flacără. Firesc, nu? Peste cinci, zece sau cine mai știe cîte minute, scînteile vor porni de la jumătatea drumului, din aer, din nimic, repetînd intervalul de acum, iar frecarea pietrei de zimții rotiței va rămîne în intervalul celălalt. Scîntei fără sursă, fără cauză. Și nimeni nu va sesiza asta. Pentru că ei nu sesizează nimic. Ei repetă inconștienți și atîta. Doar eu trebuie să trăiesc timpul de două ori, pe intervale întîmplătoare, o dată normal, gesturi și vorbe și gînduri, și o dată în copie, gesturi și vorbe și gînduri identice, plus gîndurile dublurii mele, gîndurile mele, de fapt, din vremea repetării. Să faci exact ce ai mai făcut, întocmai pînă la ultima moleculă de aer mutată din loc de un gest al mîinii, să *știi* asta, dar să nu poți *spune*, în nici un fel, nimănui. Doar gînduri...

Coșmar? Boală? Blestem? Orice cuvînt e bun. La fel de bun ca multe altele. Plus neputința. Neînțelegerea.

Nebunia. Repetarea întocmai, fără a putea modifica o clipă măcar din clipele repetate. Ar fi și ilogic. Ca și cum ai modifica trecutul. Sau viitorul. Un viitor cunoscut, pentru următoarele minute, pînă la ultimele detalii. Cunoscut de tine, Andreescule, blestematule!

Scînteile brichetei își reiau drumul spre jetul de gaz. Gazul devine flacără. Aha, deci a durat douăsprezece minute de data asta. Proiectanții mișună în jurul planșetelor, repetînd gesturile de acum douăsprezece minute. Spun din nou glumele de atunci, banale și lenevoase, mestecă aceeași gumă, fredonează aceleași fragmente ininteligibile de șlagăre curente. Inconștienți. Normali. Iar el, Andreescu, se uită la ceas, știind ce se va întîmpla în următoarele patru minute și făcînd tot ce știe că trebuie să facă, ce a mai făcut o dată, nimic în plus sau în minus. Fără a putea *spune*. Pentru că *știe* într-un mod ciudat, numai cu o parte a ființei, care nu face nimeni decît să știe. Și să sufere sau să provoace suferință. O parte a ființei, dar nu neapărat a trupului. Trupul vorbește, se mișcă, mută din locul lor creioanele, iată ce ușor o face. Nu, partea din sine care *știe* e ascunsă undeva sub osul frunții, între ochi, acolo mai e un ochi, mai e un Andreescu, asemănător celui pe care îl văd colegii, dar răsfrînt spre înăuntru, o ființă de lumină și gînduri, un mare ochi, care știe și îl arde. Dar nu poate acționa în nici un fel asupra lumii. Cel mult asupra lui Andreescu, cel de carne și oase și sînge. Făcîndu-l fumuriu, obligîndu-l să se îmbibe cu nicotină.

Mai sînt cîteva secunde. Cele douăsprezece minute s-au scurs. Definitiv.

Scînteile brichetei își reiau drumul spre jetul de gaz. Gazul devine flacără... Încă o dată! A treia oară?! Așa ceva nu s-a mai întîmplat niciodată. De un an și ceva de cînd... de fiecare dată numai de două ori... Colegii repetă glumele de acum douăsprezece minute și de acum douăzeci și patru de minute, mestecă guma și fredonează fragmentele de șlagăre de acum douăsprezece și de-acum douăzeci și patru de minute, minute care nu mai există... pentru ei... fac totul a treia oară... Inconștienți. Normali... El se uită la ceas și se gîndește că știe tot ce va urma în următoarele patru minute și a mai știut asta o dată și a suferit și atunci, ars sub frunte de Andreescul de lumină și gînduri, care *știa* și *știe*... Flacăra brichetei tremură. Exact ca acum două-

sprezece minute și ca acum douăzeci și patru de minute. Și minutele trec, încet, dar trec, gata, s-au scurs, mai sînt doar cîteva secunde...

Scînteile brichetei își reiau drumul spre jetul de gaz. Gazul...

Lumina de sub fruntea lui Andreescu devine fulger. Un fulger care se izbește de craniul devenit deodată o imensă cupolă de sticlă. A patra oară ! ! Glumele de-atunci... și de-atunci... și de-atunci, gesturile, aceleași, iarăși și iarăși... a patra oară ! Sub cupola de sticlă a craniului s-a cuibărit soarele. Nemilosul. Și secundele trec, rare și grele... tîrînd după ele gesturi cunoscute pînă la ultimul detaliu. Secundele trec... așa... de... greu...

Scînteile brichetei își reiau drumul... Soarele... din craniu... explodează... soarele...

•

Infarct. Acesta a fost diagnosticul oficial. Carnea s-a împietrit și s-a răcit, părul a devenit o cască maronie, compactă, și s-a lipit de craniu, ochii... cristale de sare... Doar ceasul, lacom șoarece minuscul, macină încă între rotițele lui aurii clipele, crudele, zăludele...

O JUMĂTATE DE ORĂ

... am ajuns, ce bine că ești acasă !... trebuie să-ți spun ceva extraordinar... apă, puțină apă, te rog... ceva extraordinar, *acolo,* ...știi că m-a trimis Profesorul... eu nu cred în minuni, n-am crezut probabil niciodată, dar *acolo* se întîmplă ceva... s-a întîmplat mai demult, în sfîrșit... n-am visat, magnetofonul nu minte... și nici nu visează, o să vezi, *o să asculți și tu ziarele...* e o altă lume *acolo,* inexplicabilă, dă-i tu o explicație dacă poți, scapă-mă de coșmarul ăsta... e cu totul altfel, m-a frapat asta din prima zi... de pildă, cîinii, cîinii nu latră, *acolo* toți cîinii stau în fața porții și se gudură pe lîngă rarii trecători ai uliței, dau din coadă și schelălăie, dar nu se îndepărtează de poartă... ce voiam să-ți mai spun ?... închipuiește-ți un sat cu o sută de cîini, aproape toți cafenii, tărcați, și nici un lătrat, nici unul, înțelegi ?... eu nu înțeleg nimic, eu umblam cu magnetofonul deschis, din casă în casă, întrebîndu-i dacă nu știu cîntece, cîntece de petrecere, auzi ? !, în afară de copii, nimeni nu cîntă în sat, nici preot n-au, nici biserică, oamenii sînt toți veșnic egali cu ei înșiși, nu cîntă, dar nici nu plîng niciodată ...și nu se ceartă, nu înjură... singurele strigăte pe care le-am auzit *acolo* sînt cele ale căruțașilor, îndemnîndu-și boii... oameni ciudați, morocănoși și distanți... ce voiam ?... își văd de treburi cît e ziua de lungă... nici nu e prea lungă ziua la ei, între păduri, soarele apune devreme... își văd de treburi și de citirea ziarelor... a, da, de ziare e vorba !... de fapt, nu citesc ziarele, *le ascultă,* uite, acum mi se pare că am visat, niște năluci... am luat-o razna... imaginează-ți, la vremea serii, după asfințit, aproape întreg satul adunat *în centru,* se află acolo un fel de piață circulară și netedă, se adună laolaltă și ascultă cum unul dintre poștași — poștașii țin loc de orice oficialitate la ei, dacă vrei, o

să-ți explic mai pe îndelete chestia asta — ascultă deci cum poștașii le citesc ziarele, la lumina unui felinar... zic „ziarele", deși ei nu primesc decît un singur ziar, am și uitat cum se numește, unul pe zi, dar *o dată pentru toată săptămîna*... poștașul le citește în fiecare seară ziarul din ziua respectivă, de la cap la coadă și-l citește, cam două ore durează toată tărășenia, se termină pe întuneric... ei ascultă în liniște, dînd din cap, privindu-se cu înțelegere sau plescăind din buze, în funcție de veștile auzite... o săptămînă citește unul dintre poștași, săptămîna următoare celălalt... pentru că tot săptămînal fac cu schimbul și la aducerea ziarelor, pleacă luni dimineața din sat și se întorc abia vineri spre seară... cale lungă pînă dincolo de păduri... ai prins șpilul ?... nu l-ai prins, sînt eu confuz, parcă am creierul strîns într-o plasă de sîrmă, gîndurile mi se strecoară afară trunchiate și legate anapoda... altceva voiam să-ți spun și nu mai știu ce, nu știu în ce fel... uite, am să repet, fii atent și întrerupe-mă dacă nu e clar : poștașii le aduc ziarele o dată pe săptămînă, înțelegi ? sînt atît de departe de lume, cocoțați acolo pe dealul lor, pe muntele acela sau ce-o mai fi el, înconjurați de pădurea de fag, încît nu pot primi zilnic ziarele... le primesc o dată pe săptămînă, vineri seara ajung le ei, *pentru toată săptămîna următoare*, au aranjat ei, unul dintre poștași, se pare, a aranjat odată, mai demult, direct în capitală, să le trimită lor ziarele cu o săptămînă înainte, pe toate deodată, astfel încît, în fiecare zi, seara, în piațeta din centrul satului, să poată asculta știri proaspete, și de ani de zile obiceiul s-a păstrat, un poștaș pleacă luni și vine vineri, pe jos, prin pădure, oho, e tare departe... în timp ce colegul lui citește seara, la lumina unui felinar, în fața întregului sat, ziarul zilei ce-a trecut, avînd în tolbă și ziarele zilei următoare, pe toate, pînă duminică inclusiv... pricepi ?... fără a le deschide măcar... deși în ele scrie ce se va întîmpla în lume *mîine*... și poimîine ! și răspoimîine ! ...despre ei nu scrie niciodată nimic, sînt prea departe de capitală... nici sătenii nu sînt curioși să afle ce scrie în ziarele din zilele următoare, toate lucrurile au un rost, evenimentele de mîine se vor întîmpla mîine și le vor afla din ziarul de poimîine... firesc, nu ?... bănuiesc că nici nu le-a trecut vreodată prin cap să ceară poștașilor să le citească mai mult decît ziarul curent, presupun că aceștia le-ar fi îndeplinit dorința, mie mi-a în-

tins unul dintre ei toate ziarele pe săptămîna asta imediat ce i le-am cerut... pe săptămîna *asta*, dar se întîmpla sîmbăta trecută, înţelegi ? mi le-a dat fără nici o vorbă, parcă se aşteptase la aşa ceva, parcă chiar dorea să i le cer... şi apoi să fug spre tine... bineînţeles că-mi frigeau degetele în timp ce le răsfoiam... erau autentice, îţi spun, am avut destul de-a face cu tipăriturile, erau autentice... aşa am aflat că ieri va fi cutremur în Grecia... şi a fost, nu ? că marţi va fi lansat la apă un mare mineralier, „Lotus", şi s-a lansat, să ştii, am verificat asta imediat ce am ajuns în oraş, s-a lansat... aşa am aflat că... doamne, cu asta trebuia să încep !... am aflat că tu... că o să... pe la ora 18, chiar aşa scria, „pe la ora 18"... de infarct... oh, ce-am mai alergat, *ştiam*, atunci cînd citeam ziarele pe săptămîna asta ştiam că sînt autentice, că va fi cutremur în Grecia, că se va lansa la apă mineralierul „Lotus" şi că tu..., *ştiam* că nu mai e nimic de făcut, scria deja la ziar că aşa se va întîmpla, acolo scria că s-a întîmplat deja, dar am plecat imediat, despre... scria abia în ziarul de mîine, aveam oarecare speranţă să ajung *înainte*, să te previn... de ce eşti palid ?... noroc cu elicopterul acela militar, era mare şi verde... probabil că fără ajutorul soldaţilor nu mai reuşeam să ies vreodată din pădure, mă rătăcisem, înţelegi ? mă învîrteam în jurul satului, complet dezorientat, trei zile am rătăcit... pe la ora 18, ai auzit ? mai e o jumătate de oră, fugi !... păzeşte-te ! cheamă Salvarea !... fă ceva, te implor, eu nu mai am putere să mă mişc, am alergat atîta... ca să ajung la timp... fă ceva !... încă se mai poate... *probabil*... ce se întîmplă cu tine ?... de ce... ? eu... n-am vrut să... *tocmai eu ? !...*

UN SEMN PE ZĂPADĂ

— Femeia cu secera, femeia cu secera! Veniţi! Trece femeia cu secera!

Copiii ţipă, speriaţi şi excitaţi în acelaşi timp. Şi-au lăsat săniile şi ţipă.

Ies în grabă, aproape dezbrăcat, uşa casei se izbeşte de perete, dar n-o iau în seamă, ies în curte, deschid cu furie poarta de la uliţă şi-mi pun palma streaşină, cătînd spre pădure, peste pod, acolo unde copiii au zărit-o pe femeia cu secera.

— Acolo, acolo, nene. Ea e, ea e!

O disting imediat. Nici nu e greu, copiii mă trag de haine arătîndu-mi-o, învesmîntată în negru se vede de departe, proiectată pe ecranul alb al zăpezii. Vine spre sat.

— Ea e, nene, ea e!

Da, se pare că ea e. A ieşit dintre fagi, pe poteca ce duce „dincolo de deal", în satul vecin, e mare şi voinică, păşeşte rar prin zăpada pînă la genunchi, nimeni n-a mai trecut pe acolo de cînd a nins, poate doar vreo sălbăticiune rătăcită, vine spre sat, pas cu pas vine spre noi, copiii ţipă continuu, arătîndu-mi-o cu degetul, vine spre sat, au ieşit şi alţi oameni în uliţă şi se uită spre pădure cu mîna streaşină la ochi.

— Dar secera... eu nu-i văd secera...

— Ba da, nene, are şi secera, o are în mînă... străluceşte...

— Aşa e, nene, aşa e!

Nu zăresc nici o seceră. Nici strălucitoare, nici nestrălucitoare. Dar pe femeia în negru o zăresc foarte bine, i se desluşeşte clar faţa, chiar şi ochii i se disting, gura, nasul. Se apropie. Deşi nu-i zăresc secera, sînt şi eu convins că ea este. După statură, după mers, după

fața rotundă, roșie, pișcată de ger, congestionată de efort.

E a doua oară că o văd. Eram mic, nici nu mai știu cîți ani aveam pe-atunci, eram mic, la fel ca puștii care țipă acum în jurul meu, la fel țipam și eu, strigîndu-l pe tata, să vină s-o vadă și el. N-a venit tata, a venit maică-mea, s-a uitat o clipă spre pădure, spre femeia cu secera, apoi și-a făcut la repezeală două cruci strîmbe, m-a apucat de mînă și m-a tras în casă. M-a tras aproape tîrîș, eu rămăsesem cu ochii ațintiți spre arătarea cea neagră, ce apăruse dintre fagi, dinspre satul vecin, de „dincolo de deal", mama mă trăgea spre casă, eu țipam; se grăbea mama, nu știu de ce, se grăbea tare, femeia în negru, cu secera strălucitoare, se apropia de pod, mai avea puțin și intra în sat, era mare și voinică, fălcoasă, îmbujorată de ger și de efort, rîdea, părea o bucătăreasă în fața cuptorului, așa de roșie îi era fața și așa îi străluceau ochii, rîdea femeia cu secera și se apropia de pod... mai departe n-am văzut, mama m-a băgat în casă, a închis ușa și s-a oprit în dreptul ei, cu mîinile în șold. „Să nu te mai prind că... !" Era obosită mama, nici n-a terminat ce avea de spus, era obosită și speriată, mîța i se freca de picioare și ea a lovit-o brusc, fără s-o privească, trimițînd-o sub pat, a scheunat mîța de parcă ar fi ars-o cineva cu fierul roșu, n-am mai ieșit din casă pînă spre seară, cînd pe poteca dinspre pădure nu se mai zărea nimeni, nici pe uliță nu mai erau copii, probabil că-i închiseseră și pe ei mamele lor în case.

Acum, femeia cu secera a apărut din nou și copiii țipă și mamele lor încearcă să-i tragă în casă. Se zice că e o nebună, din satul vecin, nu are ce mînca și trece dealul spre noi, ca să lucreze undeva, să secere, porumb, secară, ce s-o găsi, numai să capete ceva de mîncare. Așa se spunea și cînd eram mic, deși călcătura zdravănă a femeii, fața ei rotundă și roșie numai la foame nu te duceau cu gîndul. Și mai spuneau oamenii, cei care o văzuseră mai de aproape, că femeia cu secera n-a tăiat niciodată nici un pai de secară, nici un cocean de porumb, secera ei era strălucitoare și curată, de sticlă părea secera ei, nu de fier trecut prin ierburi și paie și coceni, cum arătau secerile sătenilor. Secera aceea curată, ca o lună nouă, îi speria pe oameni mai rău ca faima de nebună a femeii, mai rău ca apariția ei neașteptată, la mijloc de iarnă, cînd nimic nu e de

secerat pe lume, din pădure, pe o cărare călcată doar de sălbăticiunile rătăcite. Se spunea că secera ei...

— Nene, nene, a dispărut ! Nene !

M-am luat cu gîndurile și am pierdut-o din ochi. Copiii, atîția cîți au rămas în drum, se agită dezorientați în jurul meu. Zăpada dinspre pădure este imaculată, femia nu se mai vede, a dispărut într-adevăr.

— E o groapă acolo, o adîncitură, poteca trece pe lîngă ea, a alunecat probabil, o să apară imediat... Așteptați puțin, că o să apară din nou.

N-a mai apărut. Am stat minute în șir, și eu și copiii, cu ochii zgîiți spre pădure, peste pod. N-a mai apărut nimeni. Mișcați de un vînt nevăzut, fagii se scuturau de zăpadă și comete prelungi, albe, cădeau printre ei, sfîrșindu-se după cîteva clipe în omătul strălucitor. Siluetele negre ale copacilor, încremeniți, înghețați, pictați parcă de un copil neîndemînatic pe o foaie nesfîrșită de hîrtie, se învălmășeau fără nici o ordine, din ce în ce mai dese parcă, și printre ele nu mișca nimic, nimic în afara vremelnicelor comete, așa cum nimic nu se mai vedea mișcînd prin zăpada dintre pod și pădure.

M-am decis dintr-o dată. Am pornit alergînd, spre capătul uliței, cu brațele fluturînd pentru a-mi ține echilibrul pe alunecușul făcut de sănii. Copiii s-au luat chiuind după mine, dar distanța dintre noi crește, mă îndepărtez. Dincolo de pod zăpada e necălcată, ușor înghețată la suprafață, scîrțîie cînd îmi las bocancul în ea. Trebuie să ridic picioarele ca o marionetă, cît pot de mult trebuie să le ridic, pentru a putea înainta. Un pas, încă unul, pași de uriaș, cînd mă uit în urmă, mă mir și eu ce pași mari sînt în stare să fac. Copiii au rămas pe uliță, se aud murmurînd, unii mă arată cu degetul, alții își țin mîna la gură, a spaimă și mirare. Continui să înaintez, gîfîi, dar nu mă opresc, sar de pe un picior pe altul, de la un pas la altul, îndepărtîndu-mă de sat, apropiindu-mă de pădure. O pulbere fină de zăpadă aciformă irizează aerul dintre copaci. Cînd un fag, cînd altul își scutură creangă cu creangă și vălătucii albi se prăvălesc lăsînd în urmă fuioare rarefiate, plutind ireal, cîteva clipe și estompîndu-se apoi rapid, în timp ce din alți copaci, de pe alte crengi, alte fuioare argintii flutură și ele cîteva clipe, resorbindu-se apoi în aerul înghețat.

Am ajuns la jumătatea drumului, acolo unde ar trebui să se găsească groapa în care probabil că a căzut

femeia cu secera, da, am găsit groapa, e goală, nici un strop de culoare nu pătează albul zăpezii, înot prin omăt, pas cu pas, înconjurînd groapa, am transpirat, probabil că sînt și eu roșu, așa cum se vedea din sat fața femeii, gîfîi, degeaba am dat ocol gropii, urmele mele..., m-am întîlnit cu urmele mele și ele sînt singurele semne, nimeni n-a mai călcat pe aici, mă îndrept spre pădure, în direcția în care bănuiesc că vine poteca dinspre satul vecin, nimic, nici o urmă, eu sînt primul om care a trecut pe aici iarna asta, nici n-ar avea cine să treacă, doar un nebun s-ar aventura în miezul iernii prin pădure, „dincolo de deal", ar aluneca, l-ar înhăța nămeții, e atît de departe pînă în satul vecin... l-ar sfîșia sălbăticiunile, parcă chiar aud un urlet prelung de lup și pielea mi se încrețește, aerul vibrează, scuturîndu-se și el de zăpadă... nimeni, în jur nu e nimeni, zăpada e intactă, cred că mă aflu chiar pe direcția potecii, nu mai am mult și intru în pădure... ce nemișcată este pădurea ! urmele mele se înșiră — pași de uriaș — prin zăpadă, dau ocolo gropii, coboară apoi spre... podul nu mai e ! acolo ar fi trebuit să fie podul, dar nimic, peste vîlcea nu zăresc nici un pod ! nici ulița parcă nu se mai vede, nu, nu se vede deloc, nici casele !... iau puțină zăpadă și mă frec pe frunte cu ea, zăpada mi se topește în palmă, mai iau un pumn de zăpadă și urma mîinii mele închipuie pe covorul alb semnul unei seceri, o seceră..., unde o fi femeia cu secera ? s-o fi întors în pădure, desigur, s-a ascuns undeva printre copaci, trebuie s-o caut... mă îndrept spre pădure, cu pași uriești, luptîndu-mă cu troienele... cu copacii... cu fuioarele de argint... cu aerul...

*

— Uite-o, uite-o ! S-a întors în pădure ! S-a întors în pădure ! Uite-o ! Acolo !

— În casă ! Imediat în casă ! Să nu te mai prind că...

CAPCANA

Înalt și spătos, cu ochii negri și focoși, cu părul creț — cine să-i reziste ?... Și nu-i rezistase nici una, ajunsese spaima logodnicilor din cartier. „Rică, fantele", i se zicea. Zîmbi, dar zîmbetul i se schimbă într-o strîmbătură. În buzunare, pumnii i se strînseră colțuroși. Mușchii maxilarelor îi tremurau sub piele. Nepoata băcanului !... Încercarea puterii și faimei lui, pierzania lui poate.

Băcanul de la colț, un sfrijit, flutură halatul pe el de slab ce e, și-a adus de cîteva luni o nepoată de la țară să o ajute pe nevastă-sa la treburile casei și ale prăvăliei. Țărăncuța asta, cît de nepoată i-o fi nimeni nu știe, e o fată durdulie, cu cozi împletite rotund în jurul capului și care cîntă toată ziua, chiar și atunci cînd se urcă pe scaun să șteargă geamurile, de se întorc toți mușteriii să-i vadă pulpele.

Numai Rică nu se întoarce, el își bea încruntat lichiorul, rezemat într-un cot de tejghea și așteaptă. Nici el nu știe ce așteaptă. Nu-i poate vorbi acolo, băcanul se uită la el ca la un ciumat, iar cînd se nimerește pe aproape, fata îi răspunde la priviri rîzînd batjocoritoare, fără să se întrerupă din cîntat. Fierbe Rică așa cum n-a mai fiert niciodată, ca un rac la tigaie se simte. Și la fel de neputincios, pentru că fata un iese decît arareori din casă, deretică toată ziua, cîntă, rîde, își arată pulpele și-l înnebunește pe el, obligîndu-l să bea lichior după lichior sub privirile de paracliser ale băcanului.

Dar în seara asta...

Spre băcănie se îndreaptă în seara asta Rică. Plin de speranțe și de dorințe, nici nu știe care sînt mai puternice, speranțele sau dorințele. Sau teama ? Teama că fata nu-l așteaptă, că l-a pîrît poate și acum băcanul îi aține calea, în curte, ascuns, cu pistolul în mînă,

se spune că are pistol băcanul, unul vechi, cu țeava groasă. Un tremur străbate rărunchii lui Rică. N-a avut de-a face cu pistoale pînă acum, doar cu pumni și cuțite și reteveie. Dacă reușește... ehei, iar or să vuiască străzile ! Desigur, ar prefera să nu se afle de la început, fata îi place, prea l-a fript atîta, ar vrea să mai treacă de cîteva ori pe la ea...

Grăbește pasul. S-a întunecat, trecătorii s-au terminat, se-aude un cîine lătrînd rar, un tramvai, undeva departe, parcă se aud și greieri. Puține ferestre, mai sînt luminate. Probabil că băcanul și-a numărat banii, a închis tejgheaua și s-a dus cu nevastă-sa în odaia de deasupra prăvăliei, acolo unde dorm ei de obicei. Fata doarme jos, într-o cămăruță sub scară. Rică știe tot despre casă, dar nu știe cum să intre înăuntru fără să se audă. Băcanul se încuie cu cîte două lacăte la fiecare ușă... O să vadă el cînd va ajunge acolo. Poate, totuși, fata îl așteaptă, poate nu l-a pîrît. A prins-o în cartier azi, ducea un coș cu măsline la un client, i-a făcut cu ochiul, ea a rîs, apoi a ciupit-o de sîn și ea i-a dat peste mînă rîzînd și mai tare și îmbujorîndu-se. Rică s-a oprit atunci, aproape rușinat că încearcă să o cucerească pe țărăncuță, așa ca orice țîngău, cu vorba. S-a oprit, a sărutat-o brusc și apăsat pe gură, ea n-a apucat să zică nici pîs, a sărutat-o și i-a spus că o să treacă pe la ea pe seară. Fata a fugit, l-a înjurat — rîzînd — și a fugit îmbujorată pînă în vîrful urechilor, nici nu mai e sigur acum Rică dacă ea a înțeles ce i-a spus, prea se înroșise toată, puține fete se înroșiseră așa cînd le ciupise. Trebuia însă să încerce, se și vedea în camera ei, și-o imagina într-o cămașă lungă și largă, cu părul despletit, roșie toată, arzînd, prea speriată ca să mai țipe, dar îndîrjită, ca orice țărăncuță, decisă să se apere, dar, desigur, neputincioasă, iar de la un timp încolo, după ce ar fi strîns-o o dată în brațe, înmuindu-se și închizînd ochii, speriată și bucuroasă în același timp. Numai de-ar putea intra fără zgomot. Altfel băcanul... pistolul...

Rică se opri și privi în toate părțile. Era urmărit, simțea asta, cineva îl pîndea din întuneric. Vreun încornorat, poate mai mulți. „Hai, băieți, apropiați-vă !“ Își scoase cuțitul din buzunar și răceala metalului îl liniști. „Apropiați-vă, băieți, veniți, eu sînt gata !“ Nu venea nimeni. Umbre nemișcate, greieri, un lătrat rar de cîine...

— Vrei o cafea, dragă ?

— ...

— Hei, Bazil, vrei o cafea ? E fierbinte.

— A, tu erai ! Desigur, desigur. Mersi.

— Poftim. Amară, cum îți place ție.

— Mersi.

— Nici nu m-ai auzit prima dată. Ce scrii, de ești așa de absorbit ? Spune-mi și mie !

— Eh, nimic deosebit. Exerciții. O povestioară...

— Hai, pînă-ți bei cafeaua, zi-mi despre ce este vorba. Știu că-ți place. Hai, spune !

— Hm, nu e cine știe ce. Pe undeva, pe la marginea orașului, înainte de război, în sfîrșit, fără detalii de loc și de timp, cu un tip care... cum să-ți spun ? ca orice om, are crucea lui...

— Aha, frumos. Și care e crucea tipului tău ?

— Păi, dragostea...

— Dragostea ? !

— Da, mai ales cu fete nemăritate, cu logodnice. Îndrăzneț, puțin brutal, doritor de scandal. Eroul cartierului. Are deja o legendă, un scenariu prestabilit și el trebuie să se conformeze, să acționeze ca și cînd ar fi programat în acest fel...

— „Ce ți-e scris, în frunte...“

— Ei, nu, nu la modul ăsta. Lucrurile sînt mai subtile, eroul *meu* poate ieși din scenă, dar atunci mitul lui s-ar desumfla, el ar putea viețui mai departe, ca orice birjar, să zicem, dar fără să-l știe tot cartierul, contrazicîndu-și pornirile, propria-i legendă.

— Da, în sfîrșit, nu prea înțeleg, dar...

— Spune, spune, am ținut totdeauna seama de părerile tale. Ai un gust sigur.

— Păi, mi se pare că un asemenea personaj nu poate s-o sfîrșească altfel decît tragic, prematur în orice caz... nu are cum să îmbătrînească... nu mai corespunde propriei lui imagini...

— Ai dreptate, chiar dacă e cam schematic, așa se va sfîrși povestirea, deși, să știi, lumea l-a acceptat așa cum e... Cu excepția celor înșelați mai de curînd...

— Vezi ? Într-o zi tot o să i se înfunde.

— Cîțiva pumni am să-l pun să încaseze chiar în pagina care urmează. Tocmai mergea la întîlnire și tocmai simțise că e urmărit.

— De-aia nu m-ai auzit. Tremurai împreună cu personajul.

— Sau cu cei care îl urmăreau...
— Sînt mai mulţi deci.
— Vreo patru.
— Oho ! Şi o să facă faţă ?
— Întotdeauna a făcut faţă. Se-alege cu cîţiva pumni şi el, desigur, doar nu e un supraom, dar în rest nimic.
— Bine, îi doresc succes. Vezi că ai scuturat iar pipa pe covor, şi pe halat ai cenuşă. Probabil că în timp ce scrii te agiţi mai tare ca bătăuşii din povestire...

*

Aşa, Rică, acum să te văd. Patru inşi am pus pe urmele tale. Nu ştiu de ce, dar am chef să-i las să te cotonogească puţin. Nu prea tare, ca să nu te oprească din drum, dar cîteva lovituri tot o să încasezi. Apoi, la băcan, sfîrşitul ! O combinaţie vrednică de o mahala : băcanul s-a lăudat odată că el „te-ar pune cu botul pe labe", încornoraţii au aflat şi au căzut la învoială, cinci ruble de aur, atît e preţul vieţii tale, Rică, cinci monede rotunde, mult sau puţin, nimeni nu ştie, peste două ore vei muri împuşcat de băcan, legitimă apărare, n-o să păţească nimic, te pîndeşte, ştie că vei veni, fata nu e ruda lui, face doar pe nepoata, banii sînt ochiul dracului, Rică, ştii şi tu asta, au plătit-o ca să-ţi fie momeală şi tu le-ai căzut în plasă, nu se putea să n-o vezi şi nu se putea să nu intri apoi în scenă, propria-ţi legendă te va ucide, Rică, prea te porţi aşa cum toată lumea se aşteaptă să te porţi, stai tu puţin să-mi ascut creioanele şi o să vezi cu ce gloanţe te va întîmpina băcanul, creionul ăsta e plin de gloanţe pentru tine, în fiecare zi îşi curăţă pistolul, are un Mauser uriaş, de dinainte de primul război, nu iartă, un glonţ ţi-e de ajuns, Rică. Pînă atunci, cîţiva pumni, pe maidan, o piatră în spate, aşa, ca un avertisment, ca un preludiu, ca o încercare a destinului de a te salva, nu toţi duşmanii tăi participă la complot, uite, patru dintre ei nu ştiu ce te aşteaptă la băcănie şi-ţi aţin calea, vor să te bată, să te ucidă ar vrea, deşi ştiu şi ei că nu sînt în stare, vor să te salveze astfel. Dar eu n-am să-i las, Rică, nu-i las şi gata, aşa am hotărît să *te scriu* şi aşa *te scriu*. Vei muri de mîna băcanului. Pe cinci ruble de aur. Şi fata, ţărăncuţa pe care vrei să o seduci tu, pretinsa nepoată, şi ea va primi bani, mai puţini şi nu de aur, dar destui pentru un capăt de zestre. Dinadins ţi-a ieşit azi în cale. Şi

ea știe că vei muri, Rică, la ușa ei vei muri, a lăsat-o descuiată, o să aștepte să intri, apoi o să tragă de un șnur care-l va trezi pe băcan. Tu n-o să-ți dai seama. O să te apropii de ea, o s-o vezi în cămașa ei albă, largă și lungă, înfierbîntată și trupeșă ai s-o vezi, ai să te înfierbînți și tu, o să crezi că ea e îmbujorată de frica ta sau că te place, chiar te place în sinea ei, dacă ai ști cum am hotărît eu să *te scriu,* poate m-ai ruga să schimb întîmplările, s-o fac să te îndrăgească, să-ți spună repede la ureche „Fugi, fugi, Rică, te omoară !“ să-ți arate spre etaj, spre băcan, făcînd gestul de a apăsa pe trăgaciul unui pistol îndreptat spre pieptul tău„ să se îmbrace chiar și să vrea să fugiți amîndoi, ți-ar plăcea așa, nu ? să fugiți amîndoi, ea trupeșă și înfierbîntată, tu înalt și spătos, o pereche potrivită, ați turna amîndoi o droaie de copii... Poate ai vrea, tu, Rică, să se întîmple așa, sau poate că n-ai vrea... Dacă te-ai gîndi mai bine, n-ai vrea, sînt sigur. Nu cred că un asemenea sfîrșit îți dorești tu, înconjurat adică de o droaie de plozi vorbăreți, mucoși și bătăioși, cel puțin trei blonzi, de să te usuce gîndul că nu sînt ai tăi, că, uite, cei pe care i-ai umilit odată culcîndu-te cu logodnicele sau cu nevestele lor s-au răzbunat, ha, ha, ți-au făcut trei copii blonzi, habar n-ai ai cui sînt, nici tu, nici nevastă-ta, oho, ce s-a rotunjit nevastă-ta între timp !, voi nu sînteți blonzi nici unul, ai vrea, tu, Rică, un asemenea final ? nu, nu cred, mai bine glonțul băcanului, Rică, sper că ești de acord cu mine, că n-o să-mi faci greutăți... uite, nici n-o să te doară, am să *te ucid* ca la teatru, fără durere, cu sînge mult, dar fără durere, în pragul cămăruței în care doarme fata adusă de băcan de la țară, momeală pentru tine, nenorocitule, legendarule...

Gata, Rică, pregătește-te, am terminat creioanele, fii gata, știi doar ce te așteaptă !

•

— Alo, tu ești ?... ursulețule, mi-e dor de tine... un pupic, atîta doar... el scrie, știi cum e el, două ore nu mai iese acum din birou... un pupic... nerușinatule, motan nerușinat ce ești... cobor eu... pa, maimuțelule... un pupic, atîta doar... pa... oh, cerbule...

•

Se îndrepta spre piață, erau cîteva terenuri mai largi în partea aceea, putea astfel să-i vadă cu o clipă

mai devreme pe cei ascunși în întuneric. Cîinele cel fără somn se aude în continuare, lătrînd rar și fără țel, probabil plictisindu-se. O boare de vînt mișcă frunzele tufelor care mărginesc maidanul și lui Rică i se păru că deslușește sclipirea unui cuțit în dosul uneia dintre ele. Un obiect greu, o bucată de metal sau o piatră, îi trecu șuierînd pe lîngă ureche. Se lăsă în jos, dar o nouă piatră îl lovi în spate și-l făcu să icnească de durere. Sări într-o parte și se întoarse spre direcția de unde fusese atacat, cu cuțitul pregătit, cu brațele încordate, cu ochii sfredelind întunericul. Se feri la timp și un retevei solid trecu pe lîngă el. Se năpusti spre tufa de unde fusese aruncat reteveiul și se prăvăli orbește cu cuțitul peste frunze. Atacatorul urlă de durere, îl atinsese probabil, dar o nouă piatră îl lovi, în obraz de data asta, venind dintr-o parte. Era prea mult. Izbi încă o dată cu cuțitul, acolo unde mai lovise o dată, apoi se aruncă peste cel care îl nimerise în obraz. Căzu pur și simplu peste el, dar scăpă cuțitul. Adversarul se zbătea ca un nebun și Rică abia apucă să-l izbească de cîteva ori cu pumnii. Îi scăpă, dispăru în întuneric. Rică se ridică gîfîind, cu mîinile depărtate, pregătite să apuce, să strîngă, să sugrume, dar în jur nu mai era nimeni. Fugiseră. Gata, se terminase. Cîteva clipe doar. Respira greu, ar fi vrut să se mai bată, se întoarse iute într-o parte și în cealaltă, căutînd un adversar, dar nu mai era nimeni pe aproape. Se terminase. Se pipăi la obraz și lovitura îl duru, avea o vînătaie serioasă acolo, îl durea din ce în ce mai tare și lovitura din spate. Căută cuțitul, și-l șterse de iarbă și îl băgă din nou în buzunar. Își aranjă hainele, răsuflă adînc și își reluă drumul spre băcănie, spre „nepoata“ băcanului, spre gloanțe...

*

Se opri și lăsă creionul pe foaie. Pipa i se stinsese. Se întinse spre cutia cu chibrituri, dar gestul fu însoțit de un geamăt. Un junghi, în spate avea un junghi care nu-l lăsa să se miște. Simți în același timp că-l doare obrazul. Degetele dădură de o umflătură, sub ochi avea o vînătaie, simți și sînge. Se ridică precipitat și se privi în oglindă. Surpriza îl făcu pentru un moment să uite durerea, apoi junghiul din spate îl fulgeră din nou, iar rana din obraz se transformă într-o arsură constantă. Îi dădură lacrimile de durere. Stătea la

oglindă și se privea lung, pipa îi atîrna stinsă în colțul buzelor, limba i se uscase, respira greu, obosit, iar ochii refuzau să se mai miște, refuzau să mai vadă și altceva decît vînătaia din obraz.

„Adică ce crezi, tu, măi Rică, ce crezi tu, că nu *te ucid* pînă la urmă? M-a luat gura pe dinainte și ți-am spus ce te așteaptă și acum... Lasă că vezi tu, în brațele fetei am să te ucid, spînzurat, auzi?, exact în brațele ei, cînd o să te aștepți mai puțin, atunci o să apară băcanul cu un juvăț, o să ți-l pună de gît și o să strîngă de o să-ți iasă ochii din cap, o să strîngă de cinci ruble de aur, auzi?, de cincizeci o să strîngă, așa o să mori, dezbrăcat și cu juvățul de gît și a doua zi tot cartierul o să rîdă de tine. Marele Rică, fantele, strîns de gît de băcanul cel sfrijit, care seamănă mai mult a paracliser... Lasă, că-ți arăt eu ție!“

Își mîngîie rana din obraz, rana îl duru, își mișcă trupul și junghiul din spate îl fulgeră din nou, lăsă pipa neaprinsă și porni iarăși să scrie. Febril, cu litere mari, apăsate, rare.

Peste cîteva minute, în bloc se auzi o detunătură. Nimeni nu i-a dat atenție. Cînd a revenit, soția l-a găsit cu fruntea peste foi și peste creioane, nemișcat. În spate, halatul îi era perforat, trecuse pe acolo, tras de aproape probabil, erau urme de pulbere în jur, un glonț, un glonț de Mauser vechi, un model de dinainte de primul război. Sînge nu se vedea deloc. Nu apucase să fie imaginat cum curge...

UN BURLAC ÎNTRE DOUĂ VÎRSTE

Vasile Nap este soră medicală la dispensarul comunal din Duriceni, e burlac, are patruzeci de ani și cîteva sute de mici tabieturi zilnice. Ca toți burlacii la vîrsta asta...

De fapt, nu e chiar *soră medicală*, asta e doar funcția înscrisă în schema dispensarului, el face muncă de asistent, la cabinetul stomatologic. Este asistentul doctoriței Margareta Ploaie. De șapte ani lucrează amîndoi, au ajuns să se înțeleagă din priviri, ba chiar direct prin telepatie. Totdeauna cînd este nevoie, Vasile se apropie de cotul stîng al doctoriței cu cleștele potrivit, cu acul potrivit, cu amalgamul cel mai potrivit. Vasile e și puțin îndrăgostit de șefă, dar asta în limite absolut oficiale, ierarhice chiar. Cîte o floare din cînd în cînd, cîte un buchet în zilele festive, cîte o cutie de bomboane de Anul nou și cam atît... Vasile Nap e un timid. Nu numai în dragoste. În toate. Orfan de mic, crescut la o casă de copii, școala, armata, liceul sanitar... Toate le-a făcut de unul singur, pe tăcute. A venit de șapte ani în comună, atunci s-a înființat cabinetul stomatologic, și n-a mai plecat. S-a integrat, cum s-ar zice, oamenii îl consideră de-al lor, de-al satului. Șade în gazdă la Elisaveta, vădana, una lungă, ciolănoasă și focoasă. Are camera lui, bucătăria lui, și le îngrijește singur, gazda nici nu intră în ele. Grija ei este de a încasa lunar chiria și de a-l primi săptămînal la ea — din rațiuni strict fiziologice —, conform unei înțelegeri reciproce, stabilită încă de la începutul conviețuirii lor.

Curățenia și ordinea din camerele lui Vasile nu sînt egalate decît de ordinea și curățenia din cabinetul de la dispensar. Praf, păianjeni, scame ? Nici de leac. Pînă și cutele perdelelor sînt așezate corect, egal, regulamentar. Obicei din casa de copii, unde prosoapele nu se

împăturesc oricum, ci așa... și așa..., periuța de dinți nu se așază oricum, ci așa... și așa..., obicei întărit în armată, unde Vasile a ajuns sergent, în ciuda staturii lui, mai degrabă mică, iar ca sergent trebuia să fie cît se poate de vigilent în materie de aliniere a păturilor, a savonierelor, a sacilor de merinde. Peste ce a deprins în copilărie și în armată, Vasile a adăugat surplusul de organizare impus și favorizat de viața de burlac. Fierbe ouăle cu ceasul în mînă, se rade cu ceasul alături, citește seara strict o jumătate de oră, înainte de a da de opt ori înconjur casei, în pijama, în pas alergător, pentru oxigenare. Și așa mai departe. Îmbrăcămintea? Decentă, dar nu morocănoasă, ba chiar puțin cochetă. Întreținută însă perfect, dungi impecabile, revere impecabile. Iarna poartă o scurtă din piele de vițel, cu părul spre exterior, în tot cursul anului umblă în costum, cu cravată bine aleasă și pe cap cu o pălăriuță cu borurile ușor întoarse în sus, pe care o ridică la fiecare salut, indiferent dacă se întîlnește cu un copil mucos sau cu primărița comunei. La început, oamenii îl priviseră amuzați cum sălta pălăriuța la fiecare „bună ziua", dar apoi s-au obișnuit, ba chiar au învățat și ei să-l salute la fel, stînjeniți de răceala politicoasă a lui Vasile.

Așa cum îi este orînduită viața, Vasile Nap pare cel mai previzibil, cel mai egal cu sine om dintre toți oamenii planetei. Și, în definitiv, așa și este. Singura „ieșire din ritm" a avut loc cu un an și ceva în urmă, cînd Vasile a lăsat cu gura căscată întreaga comună.

Totul a început într-o dimineață de primăvară, una ca oricare alta, în timp ce Vasile tocmai terminase cele opt minute consacrate rasului zilnic și se ștergea de apă privindu-se în oglindă. Atunci a observat el că a început să chelească, era indubitabil, fruntea i se lățise vizibil, părul se retrăgea spre vîrful capului. Nici un bărbat nu poate trece neemoționat peste un asemenea eveniment. Vasile lăsă prosopul, se apropie de oglindă, își studie cu grijă granița dintre frunte și păr, se ciufuli, se dădu un pas înapoi și atunci avu marea revelație.

Semăna cu... Sigur că da. Fața rotundă, bonomă, ochii negri, cu privirea inteligentă și fermă, fruntea mare, cu un smoc de păr căzut neglijent pe mijlocul ei... Și statura se potrivea. Vasile Nap se întoarse cu un umăr spre oglindă, își bombă pieptul și încercă să-și vîre două degete sub haină, în dreptul sternului. Era în maieu...

Păcat... Oricum semăna, era izbitor cît de mult semăna cu Napoleon, cel din cartea pe care tocmai o citea. Urechile-i țiuiau. Și numele îi sună deodată altfel. Nap nu mai era o legumă oarecare, era chiar începutul celebrului nume.

Din acea clipă, Vasile Nap n-a mai fost Vasile Nap cel știut. În drum spre dispensar, toată lumea întorcea capul după el cu mută uimire. În primul rînd, nu-și pusese pălăria, eveniment inedit. Nici nu se pieptănase parcă, pe frunte i se lăfăia un smoc tineresc de păr. Tineresc ? Nici vorbă. Privirea lui Vasile se înnegrise, dacă așa ceva este posibil, devenise dură și atotvăzătoare, străjuită de sprîncenele încruntate. Crescuse parcă și în înălțime. La intrarea în dispensar, oamenii încetară murmurele, îi făcură respectuoși loc să treacă, apoi se uitară lung unii la alții. „Ăsta e Vasile al nostru ? !... El să fie oare ? ! Pare el, dar nu mai e el... Ce s-o fi întîmplat cu Vasile al nostru ? !...“

În cabinet, Vasile Nap se comportă ca de obicei, puțin mai distrat poate, doctorița Margareta Ploaie zîmbi doar cînd îl văzu examinîndu-se în geamurile dulapurilor cu instrumente stomatologice. În aceeași seară, Vasile termină de citit cartea despre viața lui Napoleon, îi decupă portretul și-l lipi pe ușa dulapului, așa încît să-l poată vedea în timp ce se uita în oglindă, și se decise să acționeze în conformitate cu destinul hărăzit unei reîncarnări a temutului împărat.

În prima duminică, larmă mare în jurul dispensarului. Doi pionieri cu trompete împodobite cu steguleț roșii suflau din răsputeri în alămurile lucitoare, oprindu-se din poartă în poartă. Îi însoțea Vasile. Cînd gospodarii ieșeau din casă, atrași de zgomot, Vasile îi anunța scurt :

— Peste două ore, muncă patriotică. Curățim șanțul și curtea dispensarului și văruim gardurile. Vă prezentați cu... (urma unealta cu care Vasile hotărîse să se prezinte săteanul la muncă).

Peste două ore, jumătate amuzați, jumătate curioși, sătenii se adunaseră în curtea dispensarului. Cu uneltele indicate. De, îi convocase deputatul doar... Pentru că, într-adevăr, la ultimele alegeri Vasile fusese ales deputat în circumscripția respectivă. Vasile era cumsecade, nu făcea nici un rău, nu sîcîia pe nimeni, îl votaseră.

S-au curățit șanțurile, s-a măturat drumul, s-au văruit gardurile. Vasile a făcut o scurtă prezentare a acți-

unii, a înmînat-o primăriței și apoi a afișat-o la „gazeta de perete“ din curtea Consiliului Comunal. La prima ședință sindicală a salariaților din Duriceni, inițiativa lui Vasile a fost desigur lăudată corespunzător. Participa și un tovarăș de la județ, laudele sunau frumos, iată ce însemna grija pentru înfățișarea satului. Vasile Nap a cam stricat însă efectul prezentării, ridicîndu-se în picioare, bombîndu-și pieptul și criticîndu-i aspru pe ceilalți deputați „care așteptau să le spună primăria ce au de făcut în circumscripția lor“, apoi a criticat-o aspru și pe primăriță, pentru că nu spunea totuși ce au aceștia de făcut în circumscripții. Primărița, ceilalți funcționari din conducerea comunei ascultau și nu le venea să creadă. „Ăsta e Vasile al nostru ? !... Ce s-o fi întîmplat cu Vasile ? !...“ Iar Vasile critica înainte, Vasile se schimbase, nu mai putea fi trecut cu vederea ca pînă atunci. Și lucrurile s-au repetat. Apoi, la o adunare populară, în fața Căminului Cultural, Vasile a luat cuvîntul de trei ori, o dată cu privire la posibilitățile de înfrumusețare a comunei, o dată cu privire la chestiunile legate de pășunatul pe izlazurile comunei și o dată referitor la sarcinile ce revin fiecărui membru al Consiliului Comunal în buna desfășurare a treburilor obștii, la angajamentele pe care fiecare și le luase cu diferite prilejuri și la gradul de realizare a lor. Al dracului Vasile Nap, punea degetul pe rană de fiecare dată. Avea exemple, ținea minte tot, știa sau numai bănuia tot felul de dedesubturi necurate (în problema izlazului, de exemplu). Cînd s-a terminat adunarea, oficialii comunei au răsuflat ușurați și au plecat în tăcere spre casele lor. Spre deosebire de săteni, care l-au înconjurat pe Vasile, felicitîndu-l pentru curaj și pentru felul în care vorbise. „Uite, așa un primar ne trebuie nouă... Vasile e bun de primar... ăsta ar face lumină pe-aici... ehei, Vasile e un om și jumătate... brava lui...“

Și în relațiile cu Elisaveta văduna, gazda lui, a introdus Vasile Nap un suflu nou. Deși nu era ziua convenită (vineri), Vasile a intrat într-o seară cu o sticlă de coniac în mînă în camera femeii. Fără să bată la ușă măcar (citise că nici Napoleon nu obișnuia). Tînărul care se găsea înăuntru a încercat să se împotrivească, dar Vasile i-a arătat cu atîta liniște ușa, că individul și-a strîns catrafusele și a întins-o. Femeia n-a zis nimic, auzise doar și ea de schimbarea lui Vasile. De atunci,

întîlnirile lor cu motiv fiziologic au urmat în cadența de două pe săptămînă.

Isprăvile lui Vasile au făcut înconjurul satului, iar prin intermediul instructorilor prezenți la ședințele comunale de diferite feluri, numele lui a ajuns și la județ. Conducerea locală, încă nedumerită, dar precaută, a dat referințe foarte bune despre el, așa că Vasile a participat la scurt timp, din partea comunei, la o consfătuire națională a crescătorilor de animale, unde a luat și cuvîntul, numele lui a apărut și în ziare. Informarea pe care a făcut-o el, în fața tuturor, după ce a revenit de la consfătuire, a rămas ca model, atît pentru primărie, cît și pentru săteni. Amplă, documentată, plină de informații, de sarcini de viitor, de sfaturi bine chibzuite.

De atunci, timp de jumătate de an, nu a fost conferință județeană la care să se ceară un om din Duriceni și să nu meargă Vasile. Și nu era ședință locală la care eroul nostru să nu ia cuvîntul. La început numai pentru a critica, apoi, cînd au pornit a se arăta roadele exigenței lui, și pentru a lăuda cîte puțin. Era fericită primărița cînd Vasile Nap catadixea să-i găsească și ceva merite...

Culmea e că nimeni nu părea supărat pe Vasile. Vasile avea dreptate, vorbea frumos, politicos și ferm, tăia în carne vie, dar avea dreptate, era greu de contrazis și imposibil de ignorat. Vasile devenise o persoană cu greutate în comună. Pînă la următoarele alegeri mai era un an și cîteva luni, iar candidatura lui Vasile la postul de gospodar-șef al comunei era firească. La fel de firesc era ca el să cîștige alegerile, actuala primăriță nu avea nici o șansă în fața lui. Și nici altcineva. Oamenii așteptau nerăbdători să treacă vremea și să-l aleagă pe Vasile, se aștepta un moment de mare însemnătate în viața localității. „Ehei, Vasile e tare... ajunge la județ în cîțiva ani, vă spun eu, că am mai văzut oameni ca el... la județ îl vedem pe Vasile al nostru...“

Numai că Vasile Nap n-a candidat.

Într-o bună zi, Vasile Nap a dispărut din nou. S-a șters adică, s-a dezumflat, a revenit la starea dinainte, de burlac insignifiant, de soră medicală de care nu se împiedică nimeni. Metamorfoza a început tot la oglindă, dimineața, după ras. Examinîndu-și moțul napoleonean, Vasile constată că i se rărise alarmant de mult, ce mai, nu mai era un moț veritabil, ci un smoc obișnuit, for-

mat dintr-un număr relativ mic, de fire rare și cărunte. Da, chelia avansase, Vasile descoperi cu stupoare că părul i se înjumătățise pînă spre vîrful capului, se vedea printre fire ca printr-un mestecăniș. Nu mai semăna deloc cu... Se trase aproape cu răutate de păr și rezultatul testului îl lovi ca o măciucă : firele se smulseră fără dificultate, fără durere chiar. Vasile Nap lăsă mîinile în jos a neputință, reveni în cameră, mototoli poza din care celebrul împărat îl privea parcă ironic și răzbunător, își fierse oul de fiecare zi, se îmbrăcă, își puse pălăria și plecă la slujbă. Pe drum îi salută pe toți cei pe care îi întîlni, descoperindu-se către fiecare, toți îi răspunseră automat, parcă cu gîndul în altă parte, și în aceeași zi tot satul află că, gata, Vasile Nap nu mai critică pe nimeni, nu mai candidează, Vasile Nap nu mai e cel mai harnic și mai intransigent din comună.

Asta a fost tot.

Acum, Vasile Nap e iarăși impecabil îmbrăcat, campionul ordinii la el acasă și la dispensar, dar iarăși șters, tăcut, imperturbabil, invizibil, previzibil, îndrăgostit timid de șefă și neinteresant. A chelit frumos, cu luciu, abia pe deasupra urechilor și la ceafă mai are ceva păr, un guleraș de păr cărunt, tuns cu grijă, dichisit cam din zece în zece zile la frizerul comunal. Singura urmă a celor șase-șapte luni în care Vasile răvășise satul sînt cele două ședințe săptămînale cu Elisaveta vădana. Ea n-a îndrăznit să-i ceară revenirea la programul „dinainte". Și nici nu e sigur că s-a gîndit vreodată să-i ceară așa ceva...

ÎNCĂ UN CAZ REZOLVAT!

— Ion T. Popescu este un extraterestru !

Tanti Habar-n-am-cum-o-cheamă — toți îi spun Femeia de serviciu, sau pe scurt, Femeia — intrase cuviincioasă în biroul contabilului șef și-i dezvăluise acestuia informația privitoare la funcționarul Popescu cu simplitate și mîndrie în același timp. Gata, se lămurise și asta.

— Ion T. Popescu este un extraterestru.

Contabilul șef își săltă ochelarii pe frunte și o întrebă fără curiozitate, așa, din datorie :

— Pe ce te bazezi ?

— Păi...

— E...

— L-am văzut eu...

— Aha...

Replicile erau rare, durau cam cît o frază scrisă pe un rînd întreg (încercați) și sunau cît se poate de convingătoare și de convinse, după cum era cazul.

— Cînd se închide în birou se transformă într-un fel de clătită portocalie, cu franjuri pe margine, și umblă în neștire pe pereți. Caută ceva probabil.

— Aha.

— L-am văzut pe gaura cheii...

— De-aia nu greșește el niciodată la calcule, se dumiri contabilul șef, privind-o admirativ pe tanti Habar-n-am-cum-o-cheamă. Cu ochelarii săltați, parcă avea patru ochi, doi pe frunte și doi la locul lor și toți deodată abia acum se luminau în privința lui Popescu.

— Extraterestru, ai ? Las' că-i arăt eu lui !

— Păi...

— Nici un „păi“ ! Îi retrag repartiția de cotiere. N-are nevoie.

Sentința era definitivă. Femeia era sigură că șeful nu glumește, odată și ei îi redusese consumurile specifice — cîrpe, ceară, mături — și trei luni n-a reușit să-l înduplece. Abia după ce i-a promis, ba i-a și dovedit, că-i va spune ce zic subalternii despre el, i-a mărit din nou cota de cîrpe, ceară și mături.

— Bun. Cheamă-l la mine !

Ion T. Popescu intră în biroul contabilului șef zîmbind corect, ca de obicei, dar oficial, puțin rigid în mișcări. Aducea solemn, pe palme, parcă purta o eșarfă de înaltă decorație, mînecuțele de doc negru — „a ascultat la ușă", gîndi ilogic șeful — și le depuse pe colțul mesei fără să spună nimic. Tanti Femeia își ștergea cu spor inutil mîinile de halatul albastru și privea triumfătoare spre extraterestru.

— Ai terminat bilanțul cantinelor și gospodăriei anexă ?

— Bineînțeles.

— Da? Adu-mi-l !

Popescu ieși cu pași egali, neauziți ; contabilul șef și femeia schimbară priviri pline de tîlc. Popescu reveni, aducînd cu sine dosarul cerut.

— Fă-mi și o verificare a deplasărilor ! Pe tot anul trecut. Cît se poate de repede.

— Bine.

— Bine ? !

— Bine.

Popescu ieși din nou, levitînd la cîțiva centimetri de podea. Contabilul șef clipi semnificativ spre femeia de serviciu. Aceasta își ștergea în continuare, bucuroasă, mîinile de halatul decolorat.

— Fă-mi, te rog, o cafea !

— Imediat, șefu'.

— Am să-i tai și cîteva zile din salariu. Așa, ca să se învețe minte. Ce crede el, că-i merge ? !...

DUELUL

A se transmite din atom în atom, din planetă în planetă, din galaxie în galaxie! Acesta este glasul entității primordiale, entitatea este totul și glasul ei este Legea. Ascultați și transmiteți Legea: pe planeta *aceea* e pe cale să apară viața. Viața e opusul entității primordiale, viața nu trebuie deci să apară! Împiedicați apariția ei! V-o cere entitatea...

•

Uraganele aruncară mările pe uscat și uscatul în mare. Măruntaiele planetei răbufniră și buboaiele negre și fierbinți și detunătoare ale vulcanilor înfloriră peste tot, pe uscat și pe apă. Fulgere uneau cerul cu pămîntul și doar ele mai luminau pămîntul învelit în gogoașa sulfuroasă a cenușii, a norilor de acid, a norilor de întuneric.

Și totuși carbonul exulta, și totuși aminoacizii continuau să se lege, și totuși...

•

A se transmite din atom în atom, din planetă în planetă, din galaxie în galaxie! Acesta este glasul, ...aceasta este Legea: pe planeta *aceea* a apărut viața. Viața este opusul entității primordiale, viața trebuie distrusă. La nevoie, distrugeți în întregime planeta *aceea*. V-o cere entitatea...

•

Și a venit vremea focului și focul a ars totul, a venit vremea gerului și gerul a înghețat totul. De undeva, din neant, din întuneric, dinspre inima de neant și întuneric a entității, s-a prăvălit pe pămînt un pămînt mai mic și s-au zdruncinat pînă departe toate

osiile cerului. S-au prăbuşit munţii şi cîmpiile, s-au urcat pînă în vîrful munţilor mările. Aşchiile pămîntului au trecut prin nori pînă dincolo de ideea însăşi de nor şi n-au mai căzut niciodată.

Şi totuşi lichenii n-au ars, şi totuşi ameobele n-au îngheţat, şi totuşi...

•

A se transmite din atom în atom, din planetă în planetă, din galaxie în galaxie ! Acesta este glasul, ...este Legea... şi Legea e în pericol : pe planeta *aceea* viaţa înfloreşte, iar viaţa este opusul entităţii, ea n-ar trebui să fie. Opriţi înflorirea vieţii, faceţi ca viaţa să oprească viaţa, entitatea v-o cere, entitatea e în pericol !

•

Din cornul magic, răsucit pînă-n soare şi deschis peste o întreagă planetă, s-au revărsat speciile. Au apărut flori pestriţe şi frunze suculente şi rădăcini amărui, otrăvitoare unele, au apărut gîzele care se mănîncă unele pe altele, broaşte şi păsări care mănîncă gîze, şobolani şi şerpi care mănîncă broaşte şi ouă de păsări, pisici care zdrobesc în maxilare capul şobolanilor, lupi care fac la fel cu spinarea pisicilor, lei care dintr-o lovitură de labă sfîşie inima lupilor, elefanţi ca nişte stînci umblătoare, sub picioarele cărora leii se amestecă cu ţărîna şi iarba, ierburi otrăvitoare au apărut care pot preface în stînci pe elefanţi, la fel cum moartea preface în pietricele chitinoase gîzele. Viaţa a început să mestece cu înverşunare viaţă, ubicuu şarpe uroboros, multiplicat în tot atîtea ipostaze cîte clipe s-au scurs de la prima amoebă.

Şi totuşi de la amoebă pînă la elefant, pe planeta vieţii viaţa a continuat să colcăie, hrănindu-se cu sine, şi totuşi o creatură păroasă, de la tropice, a apucat într-o zi binecuvîntată o piatră cu laba şi a izbit-o de o nucă de cocos, şi totuşi...

•

A se transmite din atom în atom, din planetă în planetă, din galaxie în galaxie ! Aceasta este vocea... este Legea... aceasta este totul : viaţa a dat naştere gîndului şi gîndul este negarea supremă a entităţii. Gîndul trebuie oprit, întors în sine, împotriva lui însuşi, gîndul trebuie stins ! Aceasta este Legea, aceasta este

condiția de existență a entității. Gîndul este negarea entității...

•

Creatura aceea păroasă, de la tropice, a început să izbească cu piatra cea miraculoasă nu numai nucile de cocos, ci și gîzele, pisicile, leii și elefanții care o supărau. Apoi a pus piatra în vîrful unui par și a lovit de departe. Apoi a subțiat parul și l-a aruncat cu ajutorul unei crengi îndoite. Uneori loveau același leu, sau gazelă, sau căprioară, două creaturi păroase, nu neapărat de la tropice, și trebuia după aceea să se lovească și între ele, așa trebuia, gînd contra gînd, lance contra lance, săgeată contra săgeată. Și s-au unit gîndurile în seminții și s-au lovit atunci seminţiile. S-au înroșit cîmpiile și munții, s-au înroșit și apele. A fost Troia, a fost Salamina, au fost Cezar și Atilla și Baiazid și Cortez și Napoleon. Și a mai fost paranoia crucii încîrligate. Și Hiroșima...

•

A se transmite din atom în atom, din planetă în planetă, din galaxie în galaxie ! Acesta este glasul entității primordiale, entitatea este totul și glasul ei este Legea. Ascultați și transmiteți Legea : pe planeta *aceea* a apărut și a înflorit viața, a apărut și a înflorit gîndul. Și viața și gîndul sînt opuse entității, negarea ei, ele trebuie oprite, distruse, uitate. Viața a dat naștere gîndului, iar gîndul va da moarte vieții, gîndul va opri, distruge și uita viața și pe sine, pentru că gîndul este întors împotriva lui însuși. *Trebuie doar să așteptăm,* să lăsăm gîndul să readucă liniștea, neființa, entitatea în stare pură pe planeta *aceea.* Și atunci totul, deci entitatea, va reveni la starea de la început, starea normală. Gîndul o poate face și a dovedit-o deja. *Să așteptăm* ca gîndul să se dezlănțuie, aceasta este Legea. V-o cere entitatea...

•

Și totuși... și totuși... și totuși...

Ce mere roșii sînt toamna pe pămînt ! Și ce copii frumoși ! Ce păsări svelte ! Și cîte-naripate gînduri sub pleoape de adolescenți iubind, visînd, trăind !

Și totuși ?...

CLIPA CEA MARE

— Hai, măi, omule, odată la masă ! Se răceşte mîncarea, omule, n-auzi ?

E nevastă-mea. O aud, deşi încerc din răsputeri să n-o aud. Dar acum e prea tîrziu. Fiinţa mea a fost din nou perturbată, acordul sinelui meu cu liniile de forţă ale cîmpului fundamental a fost întrerupt. Şi doar ştie cît de mult mă costă asta, i-am spus de atîtea ori să mă lase în pace, cînd intru în camera de antrenament nu are voie să mă deranjeze. Ţi-ai găsit ! Nevastă !... Pentru ea mîncarea, masa de seară e mai importantă decît...

— Hai, ce faci, vii odată ?

O să vin, ce altceva mai am de făcut, oricum trebuie să o iau de la capăt, trei ore de concentrare au fost spulberate, aruncate în neant de vorbele ei, de agresiunea sinelui ei asupra sinelui meu. Şi tocmai acum, cînd simţeam că se realizează acordul, că...

Am stins lumina şi am încuiat camera. Mai mult din reflex, că oricum nu intră nimeni aici. Nu au voie, e lege. Cîmpul trebuie păstrat pur, natural, mulat doar pe formele personalităţii mele, în comunicare numai cu eul meu...

— În sfîrşit...

Păi, sigur. Ce altceva mai ştie... Nu m-a înţeles niciodată. De doi ani de cînd am început antrenamentul, nici o vorbă de încurajare. Cred că asta îmi îngreunează considerabil drumul. Dar mă şi înverşunează. *Ştiu* că pot, am toate calităţile necesare, şi ştiu că voi reuşi, voi reuşi, nevastă, aşa să ştii ! Şi atunci să te văd, he, he...

— Hai, fachirule, mănîncă, du lingura la gură, hai, curaj...

Fachir ! Atîta înțelege, atîta spune ! Fachir ! Pentru ea telekinezia ține de fachirism ! Și degeaba îi explici, degeaba am tot încercat — acum vreun an, e-adevărat, de-atunci m-am lăsat păgubaș — să-i explic, nu se prinde nimic de ea. Nu are nici un pic de înțelegere, nici în general, nici în ceea ce mă privește. „Eah, o să miști tu chibrituri cu privirea cînd mi-oi vedea eu ceafa. Fără oglindă. Te iei după toate balivernele din revistele și terfeloagele tale...“ Mai mult de-atîta nu poți scoate de la ea...

— Măi, omule, ești la masă, mănîncă ! În chilia ta poți face ce vrei ; aici, la bucătărie, mănîncă ! Măcar să știu că nu te-am lăsat să mori de foame.

Fiică-mea rîde complice. Complice cu nevastă-mea, bineînțeles. Nici ea nu crede în facultățile mele telekinezice. Leită maică-sa. Ce ochi vor face amîndouă cînd...

— Hei, trezește-te !...

Mda, o să mănînc. Deși nu am nici o poftă, iar ciorba asta nu are nici un gust. Apă de cretă. Mănînc, mă grăbesc chiar, pentru a mă reîntoarce în camera mea, la antrenament. E abia ora opt, am încă timp să refac acordul, să-mi așez iarăși liniile de personalitate de-a lungul liniilor cîmpului fundamental. Prima fază, ne învață guru Ramashraj Amaryian Suranaia, prima și cea mai importantă. Dar și cea mai dificilă. Integrarea sinelui în fluxul primordial, topirea oricărei tensiuni, adaptarea perfectă la relieful poetic adiacent, un fulg pe un val, cum spune guru, valul fiind cîmpul fundamental, existența, iar fulgul sufletul nostru, eul, sinele. Cîmpul conține forța fundamentală, primordială, forța pe care sinele, după intrarea în rezonanță, o poate absorbi, înmagazina și apoi folosi după dorință. A doua fază. Telekinezie, telepatie, criptestezie, levitație și multe altele. Nu e vorba de mutat chibrituri cu privirea, cum cu dispreț spune nevastă-mea. Chibriturile sînt doar un exemplu, o dovadă. Și de altfel am și renunțat deocamdată la chibrituri. Guru Amaryian ne sfătuiește să încercăm la început cu obiecte cît mai mici, cît mai ușoare, pentru a deprinde cît mai bine intrarea în rezonanță. Nu performanța ne interesează aici, cei care aleargă după performanță nu vor ajunge nicăieri. Nici cei grăbiți. Cîmpul fundamental este răbdător, la fel de răbdători trebuie să fim și noi. Cîmpul fundamental este etern ; să gîndim la fel și despre noi, despre puterea

noastră de concentrare, despre dorința noastră de a intra în rezonanță cu el și de a-l absorbi. Numai așteptînd să facem progrese într-un timp fără limită vom ajunge telekinezici în vremea vieții noastre limitate. Fără a ne da termene, dar sperînd continuu, încrezători în puterea ființei și în puterea dorinței noastre.

— Hai, dragă, la culcare, că ăsta n-are de gînd să mănînce în seara asta. Se uită la ciorbă de parcă ar vrea să miște acum și tăițeii cu privirea. Ha, ha, nu vrei, măi, omule, să ți-i învîrtesc eu puțin cu lingura, ca să ți se pară că, gata, ai ajuns fachiar ? Zii, vrei ?

Rîd amîndouă neștiutoare. Ce să le zici ? Și mîncarea asta, care nu are nici un gust... De fapt, cred că am mîncat destul, nici nu e bine ca trupul meu să se mobilizeze în seara asta prea mult asupra digestiei, trebuie să-mi păstrez disponibilitățile pentru marele acord. Pentru că simt că sînt aproape de reușită, valurile de frig și de căldură care îmi încearcă tîmplele în momentele de mare concentrare sînt un semn că mă aflu pe drumul cel bun.

Intru în camera de antrenament. Mai întîi, curățirea de tot ce e lumesc, trecător, neesențial. Mă așez în poziția lotus, mă relaxez, nimic din afară nu mai pătrunde în mine, toți mușchii îmi sînt relaxați, îi iau pe rînd, de la picioare la cap, unul cîte unul, și toți îmi ascultă comanda de odihnă, sînt o piramidă, o piramidă-om, simt cercurile sinelui, în stomac, în piept, spre spate, spre coloană, cum palpită, prind viață, sînt o simplă piramidă, cu cercurile sinelui activate, mă învîrtesc spre stînga și spre dreapta, încet, tîrît, pînă ce simt că liniile de forță care străbat cercurile sînt în prelungirea liniilor cîmpului fundamental, rămîn așa spunîndu-mi răspicat „sînt în rezonanță cu marele cîmp, eu sînt cîmpul, sînt o parte din cîmp", mă concentrez asupra acestor cuvinte și le repet, le repet cu putere și simt că tîmplele îmi sînt străbătute de fiori reci, de fiori calzi, e cîmpul, eu sînt cîmpul, sînt o parte a cîmpului, s-a realizat contactul, rezonanța, prima fază, știam că am reușit să trec de prima fază, să pun stăpînire pe forța noetică, degeaba a rîs nevastă-mea de... au ! nu ! nu trebuie să mă gîndesc la altceva, mă prăbușesc, nu ! contactul se rupe, gata, revin. Am transpirat. Tîmplele încă îmi ard, inima îmi zvîcnește. Dar știu că am reușit. Păcat că nu m-am stăpînit, că m-am gîndit pentru o clipă la nevastă-mea, la performanță. Deși...

În camera de antrenament am o măsuță joasă, lustruită, pe care am așezat mici obiecte, nasturi, chibrituri, bucățele de hîrtie. Chiar și cîteva firimituri de pîine. Cît mai mici, pentru primele experiențe. Voi începe cu firimiturile. Simt că în seara asta voi reuși să le mișc, simt cîmpul, de-acum îl simt, intru din nou în poziția lotus și mă concentrez, mă concentrez, mă concentrez pînă ce ajung o parte a cîmpului, gata, rezonanța este realizată, eu sînt cîmpul, forța lui trece în mine, intră sub comanda mea, simt cum liniile cîmpului fundamental se strîng șuvoi pentru a trece prin cercurile sinelui meu, cum șuvoiul-putere urcă pe coloana vertebrală, spre tîmple, tîmplele mă ard, spre ochi și ochii mă ard, ochii mei concentrează asupra firimiturilor de pîine fasciculele aproape vizibile ale forței, vibrează, privirea îmi vibrează, raze vibrînde îmi pornesc din pupile și se opresc, convergente, în firimitura pe care am ales-o ca obiectiv, fluxul fundamental circulă continuu prin cercuri-tîmple-ochi spre firimitura de pîine, mă concentrez, mă concentrez, fluxul... cîmpul... firimitura... se... miș... că ! ! !

Am reușit ! ! Urlu. Am reușit ! !

Nevastă-mea dă buzna în camera de antrenament. Îmi vine să plîng de bucurie. Mă îndoi din mijloc, mă lovesc cu fruntea de podea și gem : am reușit ! Nevastă-mea se uită la mine holbată, cu o mînă la gură. Ce urîtă e, așa speriată, ciufulită, în cămașă de noapte ! Am reușit, îi spun din nou, mai clar de data asta și o baie de căldură îmi cuprinde trupul epuizat.

— Am mișcat firimitura asta, gata, am reușit ! De-acum...

Se uită lung la firimitura pe care i-o arăt cu degetul.

— S-a mișcat, știi... m-am concentrat și... telekinezie... ți-am spus doar...

— *Firimitura* asta ? !

— Da, asta. De aici și pînă aici am mișcat-o. Și ăsta e doar începutul... Am reușit...

— *Firimitura* asta ? !

— Ce e, mamă, ce s-a întîmplat ?

A apărut și fiică-mea. Va afla și ea, va omologa deci și ea succesul, sînt, iată, martore amîndouă la apoteoza mea, de-acum voi exersa cu mult mai mult spor, fără ostilitate, fără neîncredere. Ba, cine știe, poate că am să le conving și pe ele să încerce, mă au pe mine

aproape, le va fi foarte ușor, da, sigur, am să le pun și pe ele să exerseze...

— Ce e, mamă ?

Nevastă-mea nu-i răspunde. O cuprinde peste umeri și ies împreună. Hm, altfel îmi imaginam clipa asta, entuziasmul lor mi-l închipuiam exprimat altfel. Capete de femei... Nu-i nimic. Contează doar că am reușit. Și, iată, abia dacă privesc spre firimitura de pîine, abia dacă îmi imaginez cum ar trebui să se miște și ea se și mișcă, ascultătoare, în direcția comandată de privirea mea. Ce împlinire, ce beție, ce fericire moleșitoare mă cuprinde... Sînt un telekinezic ! Am reușit ! Eu... și cîmpul...

•

— Spune-mi, mamă, ce s-a întîmplat ? De ce striga tata așa ?

— Eh, parcă tu nu știi... I s-a părut că a mișcat cu privirea o firimitură de pîine...

— Și ?

— Era o furnică... Mică și roșie... O furnică...

SCHIȚĂ DE PASTEL CITADIN

Timp : primăvara, în aprilie,... cald, verde, totul mustește de viață,... oră incertă, spre prînz.

Loc : parcul central al orașului nostru, zona centrală a parcului central.

Decor : bănci vopsite de curînd în verde rece, artificial, pietriș, boschete, șase alei care vin (sau pleacă ?), acoperite cu pietriș și delimitate cu boschete ; iar la mijloc, exprimînd forță, multă forță și avînt, neînduplecare și blîndețe, monumentul soldatului necunoscut, de trei-patru metri înălțime, cu cască, armă la picior și alături cu un copil — probabil chiar din orașul nostru — care se joacă, neștiutor și bucălat, cu niște cuburi negre, de piatră, precum cele cu care este pavată strada mare. Soldatul necunoscut ține mîna dreaptă strînsă pe armă și pe cea stîngă la cîțiva centimetri de ceafa copilului, cu palma deschisă, protejîndu-i joaca, desigur.

Recuzită : două jocuri de table, complete, dar vechi, cît se poate de vechi, o carte franțuzească, o pereche de ochelari, un baston de babă, cu mîner cu ochi și cioc, un baston de milițian, elastic și greu și cu o curelușă de trecut peste mînă, șase porumbei cenușii — de fapt, guguștiuci, pentru cine se pricepe — care se rotesc obsesiv în jurul capului soldatului necunoscut, lăsîndu-se din cînd în cînd, ca la comandă, trei pe casca soldatului, atîția încap acolo, numai trei, unul pe țeava armei, unul dispărînd printre boschete și unul așezîndu-se în fața copilului și uitîndu-se la el chiorîș, dintr-o parte, neînțelegînd nimic.

Fundal sonor : estompate de verdeață, dar ghicindu-se foarte aproape, zgomotele unor străzi nu prea circulate, care delimitează din toate părțile parcul : frîne, portiere, o sirenă de Salvare, elevi care se strigă de pe un

trotuar pe altul, schelălăitul unui cîine, un tranzistor, rumoare nedeslușită.

Personaje : două perechi de tablagii, așezați în fața tablelor aferente, toți fumători, la fiecare moment cel puțin doi cu țigările stinse, cu scrumul strîmb, lîngă fiecare bancă patru-cinci chibiți, jumătate „de meserie", așteptîndu-și eventual rîndul la joc, restul ocazionali, bărbați venind sau ducîndu-se la serviciu, la piață, acasă, la un prieten, nicăieri, și oprindu-se „pentru cinci minute, numai cinci, linia asta și plec", pentru a urmări meandrele hazardului, viața în mic, nu ?, în întrecerea celor treizeci de discuri de lemn lustruite de prea multa utilizare. Apoi, un bărbat distins, cu ochelari, care citește o carte franțuzească, izolat, la cîteva bănci depărtare, cu o pungă de plastic așezată peste pălăria gri, distinșă, ca mijloc de protecție anti-guguștiuc ; o băbuță tipică, sprijinită în bastonul cu ochi și cioc, îmbrăcată într-o rochie neagră-cafenie, cu guler de dihor subțiat de vreme. Băbuța nu aude nimic, de mult nu mai aude nimic. Din cînd în cînd, venind de fiecare dată de pe o altă alee, trece prin scuar, cu bastonul subsuoară și cu degetul gros al mîinii stîngi vîrît sub centură, un plutonier adjutant, fără mustață, care se oprește lîngă una dintre băncile cu tablagii, face „hm, hm, hm...", fără să dezvăluie nimănui rostul acestor sunete — e-adevărat, nimeni nu e preocupat de așa ceva — și dispare călcînd rar pe o altă alee.

Personajul principal este un pușți de vreo șase ani, încă neșcolarizat, bineînțeles, îmbrăcat cu un trening cu genunchii plini de noroi, cu adidași noi în picioare și cu jambiere dungate, alb și roșu, ca niște minuscule borne rutiere.

La un moment dat trec și doi liceeni îndrăgostiți, dar ei nu contează, abia dacă văd pe unde calcă.

Ritmul dialogului care urmează este moderat spre lent, între o replică și alta trece măcar o aruncare de zaruri, un guguștiuc, un „hm, hm, hm...", Pușțiul face oarecare notă discordantă, el e singurul agitat, speriat, se repede cînd la unul, cînd la altul dintre cei de față. Prietenul lui, Ali, nici măcar nu e turc, e doar poreclit așa, a căzut într-o groapă, deschisă de cîteva zile de niște muncitori cu cizme răsfrînte, undeva în afara cadrului, în afara decorului nostru, în spatele unor boschete și nu mai poate ieși de acolo. De fapt, lui Ali îi și curge sînge, din nas și dintr-o ureche, și pușțiului

i s-a făcut frică și a venit după ajutor. Micul Ali a și leșinat acolo în groapă, de aceea el nu se aude și nu se vede, nefiind deci trecut printre personaje.

Desfășurarea propriu-zisă a acțiunii trebuie să dureze cam o jumătate de oră și ea — acțiunea — constă din intrarea în scenă a puștiului, gîfîind și rostind întretăiat, mai mult șoptind, deși el ar vrea să strige: „Veniți... veniți... sînge... Ali...“, din gesturile ritmice, sacadate, mecanice ale celor patru tablagii, din aprinderea repetată a țigărilor stinse sau a altora noi, din scuturarea inconștientă a scrumului, din agitația puștiului de la o bancă la alta, uneori trăgîndu-i de haine pe cei cu care vorbește, din sosirile și plecările monotone ale plutonierului adjutant, din nemișcarea domnului distins, cu ochelari, carte franțuzească și pungă anti-guguștiuc pe pălărie, din disperarea puștiului, rupt între două gesturi, acela de a fugi spre groapa în care a căzut Ali și cel de a zgîlții pe cineva și de a-l trage pînă la amicul lui, să-l salveze, din încremenirea plină de forță a soldatului necunoscut, din plescăiturile de limbă ale chibiților, din mersul lunatic al celor doi liceeni îndrăgostiți (cine ar putea descrie fața lui privind-o pe a ei sau fața ei privind-o pe a lui ?), din lacrimile puștiului, din lacrimile puștiului, din lacrimile...

Replici ? Ordinea lor nu contează. Așezați cum doriți și cîte doriți, bucăți din lista următoare, pentru a forma — ce altfel ? ! — o listă similară, aranjată așa cum credeți că e bine. „Veniți... veniți... sînge... Ali...“, „Domnule, a căzut... în groapă... sînge...“, „Șase-patru, poartă-n casă... gherlă...“, „Te iubesc...“, „Eu, maică, de mult nu mai aud nimic, da' nimic, știi cum e aia...“, „Sînge, îi curge sînge... o să moară“, „...din oase de picior de lele... trei-unu ... din asta sînt făcute... patru-trei... zarurile... de-aia...“, „hm, hm, hm...“, „Eu nu aud, maică, spune-i domnului de colo...“, „Moare Ali, veniți... în groapă...“, „Pusi... răule... te iub...“, „Eu am academia de table... cinci-doi... cu mine te pui tu ? !... trei-trei“, „Gata, plec“, „Poftim ?“, „A, nimic, vorbeam singur“, „hm, hm, hm...“, „Maică, degeaba strigi la mine, eu nu aud nimic, de mult nu mai aud nimic, da' nimic, știi cum e aia...“, „unu-unu, ai pus, iei, n-ai pus, nu iei... trei-trei...“, „Repede, vă rog... nene... tanti... nene.„“, „Altul mai bun... doi-unu... ha, ha, ha, cinci-cinci... aici îți trebuie matematică, ce crezi ?... așa, sus, acolo ți-e

locul... șase-trei... de la capăt... așa, așa, descîntă-le...“, „Nene, tanti, nene... nene...“, „...degeaba, nu știi să le descînți... uite aici... eh, s-a întîmplat... vedem noi... patru-patru...“, „Nene, nene...“, „Eu nu aud, maică...“

Gesturi de rezervă : un chibiț deschizînd un radio portativ și închizîndu-l la loc, după ce se aude o frîntură de cîntec popular, eventual cu strigături, miliţianul scoţîndu-și degetul mare al mîinii stîngi de sub centură și vîrîndu-l pe cel al mîinii drepte, un tablagiu ţinîndu-l la distanţă pe puști, cu mîna întinsă, de teamă să nu-i răstoarne tablele, domnul cel distins, scoţîndu-și ochelarii și inspectînd punga de plastic de pe pălărie, o femeie cu picioare lungi, fluierată stîngaci — mai mult, așa, ca să facă pe grozavul — de un chibiț cu părul lins, băbuța privindu-și ceasul — eventual electronic — și plecînd cu pași mici, tipici, cu bastonul cu cioc și ochi ţinut ca pe o sabie, spre înainte.

...Și scîncetul micului Ali, revenindu-și din leșin sau, poate, dimpotrivă, nemairevenindu-și. Un scîncet care nici nu se prea aude...

ÎNTRE DOUĂ INELE DE CEAȚĂ

Mă dor genunchii. În coapsa stîngă mi se zbate un mușchi și presimt că piciorul n-o să mă mai asculte. Ar trebui să fac un popas. Strîng însă din dinți și continui să urc. Noroc cu tălpile, s-au tăbucit de atîta cărare, de nu le mai simt. Nu simt nimic de la gleznă în jos. Nici pietrele, nici mărăcinii. M-am speriat atunci cînd mi-am lepădat bocancii — ajunseseră bucăți informe de piele, imposibil de ținut pe picior — toți se sperie în acel moment, așa mi-a spus cel dinaintea mea, i-am uitat numele, bășicile de pe talpă se sparg, ustură, pămîntul pare otrăvit, acoperit cu colți de viperă pare pămîntul, urli, strîngi din dinți, lăcrimezi, dar mergi mai departe. Iar peste alte cîteva zile nu mai simți nimic, de la gleznă în jos picioarele-ți devin picioare de urcător. Eterne.

E mai greu cu genunchii. Ei nu se obișnuiesc niciodată. Mă dor, îmi tremură. Iar în coapsa stîngă mi se zbate un mușchi. Presimt că piciorul n-o să mă mai asculte. Amîn însă cît pot de mult popasul. Asta e regula, asta e șansa. Mi-a spus-o cel din față, mai demult, pe vremea cînd încă mai vorbeam între noi. I-am uitat numele. Sau poate nici nu mi l-a spus vreodată. Un tip înalt și osos, îmbrăcat într-o robă arămie. Probabil roșie la început, arsă acum de soare, vînt, transpirație. Cînd mă dor genunchii mai tare și simt că nu mai pot urca și că mușchii coapsei stîngi nu mă mai ascultă, atunci îi privesc roba fluturîndă, strîng din dinți și merg mai departe. Noroc că de la glezne în jos nu-mi simt picioarele. Nici pietrele, nici mărăcinii. Picioare de urcător. Eterne.

Din cînd în cînd îmi șterg sprîncenele cu mîneca. Sudoarea se adună în ele și e gata să-mi șiroiască spre ochi. N-aș mai vedea și n-ar fi bine. „Bucură-te că vezi", m-a îndemnat cel care urcă înaintea mea, cel al cărui nume... El nu se șterge decît arareori pe sprîncene. I-o fi intrat

sudoarea în ochi şi nu mai vede şi de-aia îmi zice mie să mă bucur. Deşi, destul de des, periodic parcă, se întoarce spre mine şi-mi zîmbeşte. De ce-ar face-o dacă nu m-ar vedea ? Mă întorc şi eu atunci spre cel din urma mea şi-i fac un semn prietenesc cu mîna. Nu-mi răspunde niciodată. Îl dor probabil genunchii şi nu-i mai arde de altceva. Dar urcă, urcă mereu, strînge din dinţi şi urcă.

Nu reuşesc niciodată să deslușesc ce se află în urma lui, în urma noastră. Mai vine cineva ? Un om, un fluture, un zeu ? Nici pe el nu-l văd bine. Muntele e înconjurat de un inel de ceaţă, un cerc de vată ascunde privirii tot ce e înapoia celui care vine după mine. Ieşim din ceaţă, continuu ieşim toţi trei (vor mai fi fiind şi alţii, înainte sau înapoi ?), sau poate inelul de vată vine după noi, înghiţind cărarea, muntele, lumea. Bine că în jurul meu e soare, se vede iarba, se văd pietrele şi mărăcinii. Pînă departe în stînga şi în dreapta se văd, dar nu mă interesează, nu simt nici pietrele, nici mărăcinii. Aţi observat vreodată ce mult seamănă pietrele între ele ? Între două, trei sau zece pietre poţi găsi deosebiri, dar cînd treci de o mie, de zece mii, cînd tot drumul nu vezi altceva decît pietre şi mărăcini şi puţină iarbă dincolo de cărare, printre pietre şi mărăcini, atunci nu mai distingi amănuntele, nuanţele, toate pietrele sînt *pietre* şi atît.

Cel din faţă se întoarce din nou spre mine. Ar trebui acum să-l întreb cum îl cheamă. Nu ştiu de ce, dar cred că numele lui mi-ar face bine. Tac. Nici el nu zice nimic. Îmi zîmbeşte doar, îngăduitor ca un Crist. Apoi îşi îndreaptă iar privirea înainte. Spre vîrful muntelui, spre cel din faţa lui. Da, într-adevăr, în faţa lui mai urcă cineva, un bărbat prelung, filiform parcă, ştergîndu-şi chiar acum fruntea cu mîneca robei. Dincolo de el nu se mai zăreşte în schimb nimeni. Nimic. Un inel de ceaţă înconjoară muntele, ascunzînd privirii poteca, pietrele, iarba. Şi pe cei care, probabil, se găsesc pe potecă, înaintea noastră. Mă ustură ochii. Mă şterg de sudoare, închid pleoapele. Nu mă mai interesează inelul de ceaţă. Inelele de ceaţă, înşirate pe gîtul prelung al muntelui.

Strîng din dinţi. Urc. Roba arămie îmi flutură la fiecare pas şi fiecare pas mi se repercutează în genunchi, ecou de durere. Parcă aş fi un om de tinichea, cu genunchii roşi de rugină. Amîn însă popasul şi ştiu că-l voi amîna pentru totdeauna. Nici cel din faţa mea nu

se oprește. Nici cel din spate. Mă întorc spre el și îi zîmbesc. În ceață îl întrezăresc pe cel care urcă în urma lui. O clipă doar, apoi dispare în albul pufos care ascunde privirii muntele, cărarea, lumea. Zîmbesc și parcă cel de după mine ar vrea să mă întrebe ceva. Nu spune nimic. Își șterge sprîncenele și tace. Ce-o fi vrut să mă întrebe ? N-am discutat aproape deloc de cînd urcăm împreună. Parcă doar la început, cînd i s-au spart bocancii, atunci i-am spus „Bucură-te...", a, nu, asta i-am spus-o mai tîrziu, nu mai știu ce i-am spus atunci. Au fost singurele cuvinte schimbate cu el. Nici nu sînt sigur că le-a auzit. N-avem nici unul chef de vorbă. Strîngem din dinți, ne masăm din mers genunchii, ne ștergem cu mîneca robei sudoarea sărată strînsă în sprîncene și atît. Urcăm. Între două inele de ceață.

Bine că în jurul meu e lumină. Discul portocaliu al soarelui mă însoțește dinspre dreapta, luminîndu-mi cărarea, irizînd pietrele, făcînd să strălucească vălătucii de ceață și vîrfurile țepilor care ornează mărăcinii. De fapt, în stînga se mai vede un soare, unul arămiu, o iluzie probabil, oglindă a celui veritabil. Nu știu care dintre doi sori irizează pietrele și face să strălucească mai mult vîrfurile scaieților. Oricum, mai bine doi sori decît nici unul, chiar dacă stau nemișcați, parcă pictați pe cer.

Oare cel din față tot doi sori vede ? Dar cel din fața lui ? Dar cel din fața celui din fața celui din fața mea ? Presupun că da. La fel și cei din spate probabil. Ar trebui să-i întreb și asta. Pe cel dinainte cel puțin. Dacă nu m-ar durea așa de tare genunchii... Și dacă...

Se întoarce ! Acum ! Măcar numele...

Nu reușesc să-mi descleștez dinții. El îmi zîmbește înțelegător, apoi... apoi spune ceva. Nu aud nici un sunet. Îi privesc gura, dar din ea nu iese nimic, nimic nu ajunge pînă la mine, numele lui se risipește imediat în aer, se resoarbe în ceață, în neant. Ar trebui ca neantul să răbufnească, percutat de numele celui dinainte, mă aștept să fie așa, dar nu se mai întîmplă nimic. Nu aud nici măcar un foșnet. Se întoarce din nou spre vîrful muntelui și continuă să urce fluturîndu-și roba arămie.

Îmi las capul în jos, strîngînd din dinți. Sau poate mi s-a părut, el nici n-a deschis gura... De unde să bănuiască el că eu nu-i mai știu numele ? Am luat zîmbetul drept nume... drept cuvînt... De-aceea n-am auzit nimic. El nu va vorbi pînă nu-l voi întreba eu. Și am

să-l întreb odată și odată. Avem destul timp. Pentru că popas nu voi face niciodată, în ciuda genunchilor care mă dor. În ciuda mușchiului care mi se zbate în coapsa stîngă. Îmi șterg sudoarea cu mîneca și un gînd mi se zbate nătîng în creier. Dar dacă și cel din urma mea vrea să mă întrebe... să mă întrebe ceva, *numele meu,* de pildă ? I l-am spus, *cred* că i l-am spus, odată, demult, dar sînt sigur că nu-l mai ține minte. Nici ...eu ...nu-l mai ...țin ...minte. Cred, de altfel, că i-am spus un nume la întîmplare, poate chiar numele celui din fața mea. Pentru că îl știam pe-atunci. Vorbisem cu el, despre bocanci parcă, și-l întrebasem cum îl cheamă. Inelele de ceață, pietrele, mărăcinii, sudoarea mi-au șters însă din minte acel nume. Parcă un ghem de ceață, alburiu, mi s-a cuibărit în craniu, golindu-l. Golindu-l de nume. *Trebuie să-l întreb,* pentru că, sînt sigur, *trebuie să mă întrebe.* Prima oară cînd va întoarce privirea... Sau a doua oară... a treia. Avem destul timp. O eternitate. Acum important e să urc.

Și urc... Deși, în coapsa stîngă... și genunchii, sudoarea... numele...

Și nici un foșnet...

ATENȚIE CUM STRĂNUTAȚI!

Maricica lucrează în atelierul Decupaj-2 al Fabricii de confecții, într-o echipă formată, desigur, numai din fete și femei, majoritatea tinere. Maricica este fată și este tînără.

Acum cîteva zile ea a trăit o întîmplare incredibilă. Incredibilă și neplăcută, dar „nostimă în oarecare privințe". (Aprecierea-citat aparține eroinei.)

Povestea a început în autobuz. În fiecare zi, de la fabrică spre casă, Maricica merge cu autobuzul. Ca de obicei la acea oră, lume multă, căldură, nervi, scurte și dușmănoase dueluri verbale între oameni care nici nu se cunosc, înghesuială... Maricica se ținea cu mîna dreaptă de bară iar în stînga avea o sacoșă cu vinete, trei kilograme de vinete cumpărate de la o tonetă chiar la ieșirea din fabrică. Avea deci mîinile ocupate și așa se întîmplă totdeauna în asemenea împrejurări : a simțit că o gîdilă un strănut, unul puternic, parcă trăsese un fulg pe nas, un fulg care i se oprise undeva deasupra cerului gurii și flutura acolo la trecerea aerului, făcîndu-o să închidă ochii cu groază la gîndul a ceea ce avea să urmeze. Ar fi fost o adevărată catastrofă să strănute tocmai atunci. La cîțiva centimetri de gura ei strălucea ușor transpirată chelia desăvîrșită a unui bărbat în vîrstă, în dreapta mormăia continuu o femeie arțăgoasă, nemulțumită de tot și de toate, iar din stînga îi zîmbea insolent un tînăr cu barbă. În ce parte să strănuți ? În sus ? Imposibil. În spate ?... Hap... hap... slavă domnului... Printr-un efort serios de voință și apăsînd cu toată puterea cu limba în cerul gurii, Maricica reuși să evite dezastrul. Pentru moment cel puțin. „Ah, două stații, două stații mai am... Hap... uf... am scăpat din nou... Hap... hap..." De data asta nu mai avu ce face. Trupul Maricicăi se zgudui, diafragma i se izbi cu furie de

plămîni, plămînii se contractară și împinseră în sus doi litri și ceva de aer, cu o presiune de aproape o atmosferă și jumătate. Cu ochii țintă la chelia lucioasă ca o minge de plastic, cu gîndul la ce-o așteaptă, Maricica strînse în disperare buzele, nelăsînd să iasă afară mai mult de cîțiva mililitri din aerul mai sus amintit. Urmarea, consecință firească a unor principii obscure de fizică și anatomie, a fost că aerul împins de plămîni și respins de buze o luă înapoi, spre esofag, pe esofag chiar, în jos, pînă ajunse în stomac !

Doi litri de aer înseamnă doi decimetri cubi, ceea ce e în stare să modifice vizibil silueta unei tinere fete. Pe scurt, Maricica își simți deodată burticica augmentată... Plus oarecare durere în zona sternului (duodenul, probabil).

Ce-a mai urmat, imaginați-vă singuri ! În condițiile în care toată lumea este stăpînită de prejudecăți, interpretarea țuguiului care împodobea pîntecul Maricicăi a fost unanimă. Ajunsă acasă, s-a ascuns repede în pat, pretextînd că nu se simte bine, dar asta a făcut-o și mai curioasă pe maică-sa, căreia oricum i se păruse ceva în neregulă cu talia fetei. Dar i-a promis că o să țină secret, „măcar cîteva zile, poate rezolvăm cumva..."

— Ce să rezolvăm, mamă, ce să rezolvăm ? ! Am strănutat cu gura închisă, ți-am spus, ce naiba... ți-am spus doar...

— Ei, fata mamei, se poate ?... să-mi spui tu mie *așa ceva ? !* se poate ? !...

— Mamă, dar îți jur...

Ți-ai găsit cu cine să te-nțelegi ! Ba a auzit și taică-său că pun ceva la cale singure în dormitor și, avînd el o bănuială despre ce poate fi vorba, a intrat peste ele și a tras plapuma de pe fată.

— Eram sigur, eram sigur că *aici* o să ajungi. Ba un film, ba un ceai... Acum un plod ! Să-mi spui imediat de la cine îl ai, că de nu... Să-mi spui și să-l aduci aici, chiar mîine să-l aduci, că altfel...

— Tată, nu e ce crezi tu... am strănutat doar, cu gura închisă... am strănutat și...

— Adică eu sînt tîmpit, ai ? Parcă nu se vede despre ce e vorba aici... Ce gogomănii poți să spui, nerușinato ! Asta e, ești o nerușinată !

Sentința era ireversibilă. Ieși din cameră scrîșnind peste umăr :

— Mîine să vii cu *el* aici !

și plecă spre bufetul de la parter, să ia o vodcă, să se răcorească, să se calmeze.

Cînd a venit de la școală, soră-sa mai mică, era abia pe clasa a opta, și a aflat ce s-a întîmplat, și-a dus și ea repede mîna la gură, s-a îmbujorat toată și a intrat în dormitor. S-a așezat în pat lîngă Maricica, a sărutat-o apăsat și a întrebat-o cu ochii umezi :

— Cum a fost ? Cum e ? Povestește-mi !

— Ah, ce proști sînteți toți ! Am strănutat, gîsco, am strănutat cu gura închisă, în autobuz, asta e tot, ce naiba, nu mai înțelegeți odată ? !...

Bineînțeles că nimeni n-a înțeles-o. A doua zi, la fabrică, toate tinerele colege au înconjurat-o și au început, exact ca soră-sa, s-o întrebe arse de curiozitate :

— Cum a fost ? Cum e ? Povestește-ne !

Femeile căsătorite zîmbeau amuzate de gălăgia puștoaicelor și-și vedeau de treabă. Numai șefa de echipă a venit la ea și i-a strîns viguros mîna :

— Felicitări, Maricica ! Îmi place că ești o colegă de nădejde. Felicitări !

— Mersi, răspunse Maricica cu glas stins.

La ce bun să le mai spună că nu e ce cred ele, că e vorba de un strănut, un simplu strănut întors din drum, doi decimetri cubi de aer... Care aer s-a și resorbit de altfel, încet, încet, astfel încît, peste cîteva zile, spre bucuria mamei, spre ușurarea tatălui, spre surprinderea colegelor tinere și spre nedumerirea — înțelegătoare totuși — a celor mai în vîrstă, silueta Maricăi scăpă de orice țugui. Cea mai dezamăgită a fost, desigur, șefa de echipă :

— Nu mă așteptam la *așa ceva* din partea ta, tovarășa Maricica, nu mă așteptam. M-am înșelat în privința ta.

•

E, dumneavoastă ce credeți că va fi : băiat sau fată ?...

DISPARIȚIA UNUI VÎNZĂTOR DE LOZURI

Era înalt și voinic, măsliniu, purta o șapcă portocalie, cu cozoroc transparent, și îi lipsea degetul mare de la mîna dreaptă. „L-am prins în roata betonierei, uite-așa mi l-a apucat între dinți și mi l-a sfărîmat. Oho, ce-am mai țipat, mamă, mamă !...“, povestea el oricui se întîmpla să-l întrebe cum și-a pierdut degetul. „He, he, ce credeai, că la lozuri mi-am rupt degetul, he, he, eu am lucrat pe schele toată viața... Uite, și muzeul din față este construit de mine. Dar nu aici mi-am lăsat degetul, în altă parte...“

O chestie curioasă muzeul ăsta. Lucrase la el, știa cum arată, știa că are o singură intrare. O singură ieșire deci. Și știa și cît e de mare. Cel mult o sută și ceva de vizitatori ar fi încăput în el și aceia călcîndu-se pe picioare totuși. Cel mult o sută cincizeci. Iar azi intraseră pe puțin două sute de oameni. Nu-i numărase de la început, cîteva ore nu remarcase ce se întîmplă, abia mai tîrziu a început să tragă pentru fiecare nou vizitator cîte o linie, cu pixul, pe masa pe care își întinsese lozurile. Cu mîna stîngă, învățase să țină pixul cu mîna stîngă. La fiecare grup de zece linii trăgea o acoladă. Optsprezece acolade pînă acum. Și nu începuse numărătoarea de dimineață. Intraseră cel puțin două sute de oameni în muzeu. Și nu mai ieșise nici unul !...

Vînzătorul de lozuri și-i imagina pe toți, lipiți unul de altul, înghesuiți ca într-un tramvai în cele trei săli ale muzeului, intrați să privească tablourile de pe pereți și privind ce ?, și făcînd ce ?, așa de mulți la un loc, într-un muzeu de artă... În care numai arareori se găseau mai mult de zece-douăzeci de vizitatori deodată. Doar cînd erau aduși elevi, cu clasa, doar atunci sălile erau ceva mai pline.

Iar acum, atîta lume înăuntru... Şi tot mai intră cîte unul... E-adevărat că s-a făcut mare zarvă cu expoziţia pictorului acela sud-american, „vrăjitorul culorilor“ era numit, fuseseră lipite afişe în tot oraşul, dar asta nu înseamnă că tot oraşul să vină la expoziţie. Şi, în orice caz, chiar dacă vine, n-avea cum să încapă tot înăuntru! Încă patru inşi! Repede, patru liniuţe! O nouă acoladă. Pînă cînd aşa? Trei săli, trei cămăruţe, le ştia foarte bine, atîta era muzeul de artă. Plus birouri şi depozite, dar acolo publicul nu avea acces. Şi o singură intrare. O singură ieşire deci.

Îşi scoase şapca portocalie şi se scărpină alene în cap. Ar fi intrat, desigur, înăuntru, să se dumirească, dar nu-şi făcuse planul şi, dacă-l prindeau că şi-a părăsit măsuţa, că „a închis“ pe ziua aceea, ar fi zis că de-aia... „Lozul, ia lozul, ia maşina!“, mormăi el nesigur, amintindu-şi de plan, dar perechea care intra tocmai atunci în muzeu îl întrerupse. Trase încă două linii cu pixul.

Se scărpină din nou în cap şi luă hotărîrea cea mai înţeleaptă. Puse şapca peste lozuri, semn că era pe aproape, şi se ridică. Va intra, va arunca o privire şi va ieşi în cel mult un minut. N-o să umble nimeni la lozuri în vremea asta, sînt destui trecători în jur, şi nici vreun controlor rătăcit prin partea aceea a oraşului n-o să-i poată imputa că „a închis“. Era pe aproape, eee! chiar acolo era, dar nu l-au observat! Gata, hotărîrea era luată, traversă repede strada şi porni să urce treptele muzeului. Se opri la jumătatea lor, se întoarse la măsuţă, chicoti, trase încă o linie, chicoti din nou şi reveni pe treptele muzeului. Aruncă o privire spre trotuarul de unde plecase, spre lozuri, şi intră.

Răcoare, linişte, lumină egală. Ca în orice muzeu. Zece-douăcezi de vizitatori în fiecare încăpere. Atît. Zece-douăzeci în fiecare! Mai făcu un tur prin săli. Acelaşi rezultat. Ei, fir-ar să fie! Se simţi jignit, păcălit, puţin confuz. Nu înţelegea nimic. Se întoarse spre ieşire mirat, încruntat, bodogănind de unul singur. Avusese halucinaţii, ce i se întîmplase? Numărase atîţia vizitatori, iar aici... În prag făcu loc să intre unui grup de trei bărbaţi. Aveau serviete şi vorbeau tare. Încă trei! Zăbovi lîngă uşă, pentru a vedea ce se întîmplă. Mai ales că se zărea de acolo şi măsuţa cu lozuri. Din cînd în cînd mai intra cîte un vizitator, cîte doi. Dar

nu ieşea nici unul. Toţi dispăreau în cele trei săli ale muzeului. Mai ales în direcţia sălii din spate. Or fi făcut între timp o altă ieşire pe acolo ? ! Hm, nu auzise de aşa ceva. O întrebă pe taxatoare. „Nu", răspunse ea fără ton şi vînzătorului de lozuri i se păru că ea nici n-a înţeles ce-a întrebat-o, parcă dormea, rupea bilete, primea bani, dădea restul cu gesturi iuţi, precise, dar fără să-şi privească mîinile, ochii întredeschişi abia dacă se mişcau din cînd în cînd.

Porni şi el spre sala din spate. Nimic deosebit. Treizeci şi trei de vizitatori. Împrăştiaţi prin încăpere, admirînd tablourile. Cei mai mulţi priveau o pînză lată, luminoasă, singura de mărimea aceea, restul, în grupuri de cîte cel mult trei-patru, şuşoteau în faţa celorlalte tablouri. Nici o ieşire, nici o uşă. Toate ferestrele închise. Iar dinspre sala numărul doi mai soseau şi alţi amatori de artă. Îi numără din nou. Tot treizeci şi trei ! Deşi mai intraseră cîţiva ! Cel puţin doi tineri ţinîndu-se de mijloc, o liceană în uniformă şi un domn cu ochelari rotunzi şi baston. Aha, şi tinerii şi liceana şi domnul cu ochelari se aflau în faţa tabloului cel mare. Se apropie de ei. „Mulţime admirînd un tablou" scria pe ramă. Iar pe pînză o masă compactă de oameni, greu de evaluat numărul lor, stăteau în faţa unui perete pe care se zărea marginea de sus a unui tablou. Ei şi ? ! Vînzătorul de lozuri îi dădu ocol, ciocnindu-se de bastonul domnului cu ochelari, de servietele celor trei bărbaţi ce vorbeau tare în timp ce intrau. Un tablou în care mai mulţi oameni, chiar foarte mulţi, admirau un tablou, aşezat pe perete, într-o expoziţie, un tablou... Se dădu mai aproape, simţind că are o revelaţie. Sigur, tabloul din tablou reprezenta aceeaşi scenă. Nu i se vedea decît marginea de sus, dar era clar că este vorba tot despre o mulţime de oameni admirînd un tablou. Distinse detalii din tabloul real repetat în cel pe care îl priveau oamenii pictaţi de pictorul sud-american, vrăjitorul culorilor, în centrul tabloului real. Oho, tot mai multe detalii se distingeau dacă erai atent. Printr-un ciudat efect de perspectivă, mulţimea din tabloul din tablou se zărea oarecum de sus şi se vedea că ea este aceeaşi cu mulţimea din primul tabolu. Privit de aproape, şi tabloul privit de privitorii din primul tablou îşi releva unele detalii. Teribilă minuţiozitatea pictorului sud-american ! Lucrase cu lupa probabil, cu microscopul. Al

treilea tablou reprezenta tot o mulțime de admiratori ai unui tablou, un tablou mare, cît jumătate din peretele unei expoziții, cît un grup compact de oameni, mulți, greu de evaluat cîți, care priveau spre acel tablou și în care se vedea un tablou admirat de o mulțime de oameni, care, dacă oamenii dintr-un tablou ar avea și gînduri, se minunau tocmai atunci de minuțiozitatea pictorului sud-amerian, care în tabloul din tablou figurase detalii din primul tablou, detalii care se regăseau apoi și în tabloul din...

•

Cei doi golănași dăduseră de cîteva ori ocol mesei cu lozuri, își făcuseră cu ochiul și se îndepărtaseră. Reveniră, trecură dintr-o parte în alta prin fața ei și se îndepărtară din nou. „Gata ?“ „Gata !“ decise cel mai înalt. Porniră agale spre colțul străzii, se întoarseră fluierînd și, din cîteva mișcări, își umplură buzunarele, mai făcură cîțiva pași fluierînd, apoi o rupseră la fugă. După un sfert de oră, ascunși în spatele gării și siguri că nu i-a urmărit nimeni, începură evaluarea prăzii. „Asta zic și eu lovitură !“ „Ha, ha, ne-am îmbogățit.“ „Trebuia să le luăm pe toate.“ „N-au mai rămas multe.“ „Mai trage odată !“ „Și la mine la fel.“ „Ha, ha, hai să mai tragem !“ „De unde ? ha, ha...“ „De la mine... și eu la tine !“ „Ia te uită ! Tot *mai trage o dată !*“ „Zău ? ! Arată-mi ! Băftosule ! Hai, mai trage !“ „Pe ăsta... nu, pe ăsta.“ „Ei ?“ „Privește !“ „M-m-mai trage... Ce-ai făcut, mi l-ai dat tot pe primul ?...“ „Nu, uite-l pe primul !“ „Ei, fir-ar să fie ! Hai să mai încercăm !“ „Tot așa ?“ „Tot.“ „Mai trage... Încă unul...“ „Ne-am pricopsit... Mai trage o dată... și încă o dată... mai trage... mai...“

ÎN ANTICAMERA BATALIONULUI DE ELITĂ

— Intră ! răspunse din obișnuință maiorul ușoarelor ciocănituri în ușă și continuă să privească ecranele împreună cu operatorul de serviciu. Nemișcarea celui pătruns în cameră îl intrigă însă. Întoarse capul și rămase holbat. O mînă uriașă, cu gheare, cu o mulțime de gheare ascuțite, îl strînse parcă brusc de stomac. O durere surdă îi încleștă maxilarele. Scoase un hîrîit întretăiat și încercă să se ridice. Nu avu timp. Se încovoie peste spătarul scaunului ca o haină aruncată în grabă, cu mîinecile atîrnînd, stătu cîteva clipe în cumpănă, apoi se prăbuși cu scaun cu tot. Operatorul se roti spre el, spre ușă, mai apucă să înregistreze vizual, fără a le pricepe, literele de pe uniforma celui intrat — SUBIECTUL 419 — și apoi...

•

Urmăritorul s-a oprit. Fumează. S-a așezat pe un pietroi, și-a scos cizmele, le-a îndreptat spre soare, cu turetcile întoarse, și-a aprins o țigară și fumează. Liniștit. Obosit. Arma nu i se vede, dar e sigur la îndemînă. Pregătită. Să mișc numai, să scot capul din ascunzătoare și imediat o va aținti spre mine. E destul de departe, probabil că n-o să mă nimerească, dar va trage, oricum va trage, din instinct, pentru exercițiu. De plăcere. E un luptător desăvîrșit. Răbdător și inventiv. Greu să-i scapi. Mai ales acum, după ce... Am ratat ca un neghiob. El nu va rata. E în stare să stea acolo pînă o să crăp de foame, pînă o să înnebunesc și o să-l rog eu însumi să tragă, să se încheie odată tot coșmarul. „O să supraviețuim, v-o promit. Noi vom fi printre ultimii zece. Vom fi omologați.“ Canalia ! Coiotul ! L-am crezut, primele zile l-am crezut. Pentru că era într-adevăr potrivit pentru un șef, cîștigam de fie-

care dată. Speranța și încrederea ne dădeau o adevărată frenezie, era ca la vînătoare, ne străluceau ochii înaintea atacurilor, ne venea să chiuim, să tragem în copaci, în pietre, să ne descărcăm nerăbdarea, o parte din ea măcar, înainte de a-i zări pe adversari. N-o făceam ca să nu ne trădăm, învățasem repede legile întrecerii, dacă voiam să rămînem printre ultimii zece, trebuia să le respectăm, să-l ascultăm pe șef, să fim una cu pămîntul, cu iarba, șopîrle să fim, invizibili și necruțători, să apărem în spatele adversarului atunci cînd acesta se așteaptă mai puțin, să-l...

A dispărut! Nu mai e pe piatră, a dispărut! Vine spre mine probabil. Din stînga? Din dreapta? Cine poate ști din ce parte va veni... Poate chiar din spate, deși pe povîrnișul pleșuv al dealului e mai greu să... L-aș auzi, l-ar demasca pietrele. Se ascunde probabil printre tufișuri, pe burtă, ca o șopîrlă se tîrăște, încet, metodic, centimentru cu centimetru, pas cu pas, are destul timp, știe că n-am cum să scap, n-am pe unde să fug, am intrat singur în capcană, n-am bănuit că valea se înfundă în izvorul ăsta blestemat, credeam că defileul are și o ieșire... m-a încolțit aici și m-a păcălit, ca pe un ageamiu m-a păcălit, coiotul!, parcă n-aș fi luptat alături de el, parcă nu i-aș fi cunoscut metodele, abilitatea, necruțarea... și țigara fumată pe pietroi, cizmele scoase ca pentru a-și aerisi picioarele, toate au fost păcăleli, momeală, să-l cred obosit, sigur de mine, să-l scap o clipă din ochi, să dispară, să nu știu din ce parte vine, iar el să vină din toate părțile împreună cu frica mea, cu încredințarea că el chiar poate veni din toate părțile, să-l simt, cu stomacul, cu șira spinării, cu greața din stomac și cu furnicăturile care-mi curentează șira spinării la gîndul că fasciculul ucigaș al armei lui pe acolo va trece, prin stomac și printre vertebre, dintr-o parte în alta, flacără invizibilă și necruțătoare... îl simt, îl aud, fiecare foșnet vine dinspre el, fiecare fir de iarbă îndoit de genunchii și de coatele lui în șerpuirea-i implacabilă spre mine se aude pîrîind, urechile îmi țiuie, de încordare și de spaimă, sînt în întregime un arc de oțel strîns în pumn pînă la capăt, la prima ramură care se va mișca, la prima lucire a unei arme, a unei frunze strălucind precum buza unei arme, mă voi destinde, voi sări într-o parte, în oricare, ca un arc scăpat din pumn voi sări, încercînd să evit săgeata de foc, încercînd să mai cîștig o secundă, o fracțiune de

secundă, măcar să mor *încercînd*, oricum în clipa următoare, spre finalul saltului, în cădere, „atunci cînd viteza scade, iar echilibrul este precar“ — ne instruia chiar el la început, acum cîteva zile, de fapt — atunci voi fi ars în șira spinării, perforat instantaneu de un fulger filiform care va înceta să mai existe exact în acel moment, voi cădea, voi mai mișca poate de cîteva ori mîinile, pleoapele îmi vor tremura dezvelindu-mi ochii întorși deja spre înăuntru și gata, pentru mine testul se va sfîrși, un candidat mai puțin, cu atit mai bine pentru ceilalți, cu atît mai bine pentru urmăritor...

În stînga !... sclipirea !... sar... fulgerul ! !...

•

Se trezise rebegit, ud de rouă, cu spatele rece, rotise dezorientat privirea neînțelegînd ce e cu el, de ce doarme acolo în iarbă, într-un loc necunoscut, un luminiș înclinat de pădure, ce e cu uniforma aceea verde-brună, de camuflaj, cu sacul... arma... aha, arma !... își scuturase febril capul chinuindu-se să devină cît mai repede lucid... era vital, trebuia să devină imediat lucid, în orice clipă, din orice direcție... un concurent... Apucase arma și scrutase cu îndîrjire fiecare tufă, fiecare umbră. Nimic. În ceața alburie a dimineții nu mișca nimeni, nu se zărea și nu se auzea nimic suspect. Țipătul înalt al unei păsări și atît. Își săltase sacul pe un umăr și se furișase rapid, mergînd aplecat, cu pași mari, printre tufișuri. Crengile îl plesneau peste obraji trezindu-l pe deplin. Făcuse un ocol larg împrejurul luminișului, pentru a se asigura că nu-l pîndește nimeni. Cu arma mereu pregătită, cu urechile ciulite, crispat, gata să tragă, să se arunce într-o parte, să supraviețuiască. Nu zărise pe nimeni și se liniștise. Se așezase într-o văgăună, o mică grotă ascunsă sub crengile țepoase ale unor arbuști al căror nume nu-l știa, își ținuse o vreme răsuflarea ascultînd foșnetele amorțite ale pădurii, apoi deschisese sacul. Haine de schimb, mîncare pentru patru-cinci zile, cel mult o săptămînă, cîteva încărcătoare pline. „Dar dacă nu se termină într-o săptămînă ?“ se alarmase el atunci. „Testul va fi foarte greu“, fuseseră preveniți. „Dușmnaul n-o să vă aștepte cu flori. Trebuie să vă obișnuiți. Să vă obișnuiți să trăiți. Eficient. Numai cei mai buni vor fi trimiși în sud. Nu ne putem permite nici o slăbiciune, nici o scăpare. Ați dorit să intrați în batalionul zero, trebuie să fiți demni de el.

Capabili de misiuni speciale. Pentru elită. Încă vă mai puteți răzgîndi..." Înainte de a intra în poligon, îl mai întrebaseră o dată, personal, dacă dorea să meargă pînă la capăt. Sigur că dorea. Întrebarea era formală, o simplă verificare de rutină, repetată celor din generația lui din inerție. Fusese creat pentru a deveni luptător de elită, știau asta din primele clipe de conștientizare, ar fi fost o adevărată rușine pentru Producător ca un subiect produs pentru luptă să refuze lupta. Fiecare fibră, fiecare celulă a corpului, fiecare neuron fuseseră selecționate și programate pentru asta iar probabilitatea ca întregul să dorească altceva era nulă. Mai ales că fuseseră fastclonați de celulele unor militari de carieră. Și, pentru a elimina orice neîmplinire, orice imperfecțiune, orice îndoială, exista testul. Testul supraviețuirii. Anticamera batalionului de elită.

Auzise foșnete și firul amintirilor se rupsese. Foșnete și șoapte. Deci luptători ! Își luase la repezeală sacul și se prelinsese printre ramuri, în direcția zgomotelor. Va trage primul, va supraviețui, își auzise adversarul, avea un avantaj decisiv asupra lui. Nu-i venise să creadă... Șase luptători, în șir, cu armele pregătite, se deplasau aproape neauziți printre copaci. Păreau a urmări pe cineva, cel vînat nu se vedea, era probabil mai departe, de-asta își permiseseră să vorbească, he, he, șase deodată, asta era o șansă serioasă pentru el... șase adversari mai puțin... va supraviețui... Își îndreptase arma spre ei, șase apăsări pe trăgaci, atît îi trebuiau, șase fascicule subțiri, aproape invizibile, și gata. Își imagina uimirea victimelor, căderea, armele pierdute în iarbă, sacii rostogoliți, va rămîne în tufiș, nu aici, mai încolo, poate l-a văzut cineva, va rămîne o vreme în tufiș, apoi, din cîteva mișcări, va sălta un sac sau doi și va dispărea în pădure. Cu hrană și muniții suplimentare, he, he, va supraviețui, era sigur. Pusese degetul pe trăgaci, era gata să apese cînd... „Stai liniștit, dacă nu vrei să te elimin ! Pune arma jos și ascultă !" Se întorsese încet, neîncrezător. Un tip vînjos, neras, ținea spre el, spre frunte parcă, fruntea începu să-l frigă, de la numai cîțiva metri. „Știam că ești pe undeva pe aici și am vrut să te scoatem la lumină. *Grupa mea* nu pierde așa ușor, te-ai bucurat prea devreme. Lasă arma, ți-am spus ! Dacă o atingi... Îți fac o propunere, am văzut că te pricepi : vino cu noi. Sîntem șapte, cu tine opt. Vom supraviețui. Noi vom fi printre ultimii

zece. Îți promit. Trebuie doar să mă asculți. Vorbește!“ Nu avusese de ales. Intrase în ceată și nu făcuse rău. În trei zile n-au pierdut nici un tovarăș iar ei au eliminat vreo douăzeci și ceva de candidați. Aveau într-adevăr șanse să rămînă printre ultimii zece. Mai ales că șeful avea vocație de conducător, vocație de vînător, găsea de fiecare dată soluția cea mai sigură de eliminare a unui adversar. Și, cum avantajul numeric era de partea lor, cei urmăriți nu aveau scăpare. În a patra zi pierduseră însă doi oameni. Dispăruseră pur și simplu în pădure. „Au dezertat probabil“, scrîșnise șeful. „Dacă-i prind, îi ucid.“ În ziua următoare dispăruseră alți doi. Se înjumătățiseră. Fără luptă. Erau și din ce în ce mai rare luptele, mai rari adversarii. Testul intrase în faza finală, putea să se încheie de la o zi la alta, probabil că nu mai rămăseseră mai mult de cincisprezece-douăzeci de candidați la batalionul de elită. Supraviețuise! Oricum, era pe aproape. Avusese dreptate șeful, în grup era mai ușor. Deși, iată, patru dintre ei dispăruseră. În seara celei de-a cincea zile erau palizi cu toții. Tăceau. Cu armele pe genunchi. Îndreptate spre camarazi. Cui îi va veni mîine rîndul? Nu credea nimeni în dezertare. Înainte de a se separa de ei, fugarii ar fi tras, i-ar fi ucis, pentru a-și mări șansele. La ce bun să fugă? De ce să continue pe cont propriu, cînd în ceată reușiseră pînă atunci să supraviețuiască?... Și încă doi cîte doi... Fără luptă, fără adversari... Șeful le spusese că au dezertat. Era ciudat că tocmai șeful spunea asta... Doar dacă...

Fugise. În timp ce stătea de pază își eliminase coechipierii, își luase sacul și dispăruse în noapte. Trei fascicule rapide și atît. Nici măcar un țipăt. Cu trei mai puțin. El va rămîne, va supraviețui. Așa gîndise atunci. Nu fugise prea departe. Se ascunsese în iarbă și stătuse minute în șir la pîndă. În așteptarea celor care, poate, îl urmăriseră și puteau acum să-l elimine și pe el, tocmai acum, cînd făcuse încă un pas spre batalionul de elită. Adormise. O eroare fatală altădată, o mare șansă atunci. Pentru că, tîrziu, spre dimineață, șeful se ridicase, pur și simplu se ridicase din locul în care zăcuse — se prefăcuse, desigur —, își luase arma și sacul și se aruncase brusc printre tufe, înghițit de întuneric. Nu-l lovise? Era rănit numai? Era imun, nu putea fi ucis cu o asemenea armă? Nu avea timp de întrebări. Cu șeful nu era de glumit. Porni în urma lui.

Cea mai bună soluție. Își abandonă după cîțiva pași sacul, îl încurca, își păstră doar un încărcător, la brîu, și arma. Nu-i mai trebuia nimic altceva decît arma. Nu mai erau, nu puteau să mai fie mai mult de zece candidați. Supraviețuitorii. Cîștigătorii testului. Elita.

Îl urmărise pe șef toată noaptea. După foșnete, după intuiție, la întîmplare uneori. Fără greș însă. Toată pădurea o bătuseră, de la un capăt la altul, fără a se opri o clipă măcar. Mereu în urma lui, dar fără să-l ajungă. Îl zărise abia în zori, cînd roua începuse să se albească și-n aerul rece țipau primele păsări. Îl zărise și-l pierduse în aceeași clipă. Nu avusese timp să tragă. De-atunci nu-l mai aflase. Pînă spre amiază, cînd, în tulpina copacului de care stătea rezemat, la cîteva degete de tîmpla lui, apăruse brusc o gaură fumegînd ușor. Se aruncase instinctiv pe burtă și, chiar în timp ce cădea, o nouă gaură apăruse în copac. Se rostogolise cîțiva metri și se prăvălise apoi dincolo de un dîmb, la adăpost. Scăpase. Pentru moment. Îi tremurau picioarele. De efort și de spaimă. În cădere pierduse arma. După cîteva minute de pîndă pornise în direcția ei, alunecînd nauzit, imperceptibil, printre firele de iarbă. N-o ajunsese. Un fascicul prelung o lovise la nici un metru de el, topindu-i o porțiune de țeavă. Se ridicase atunci și țîșnise printre tufișuri, în salturi disperate, ascunzîndu-se după copaci, tîrîndu-se prin locurile mai deschise. Spre tabăra de noapte, spre armele camarazilor uciși. Cu șeful după el. Îl auzea fugind la fel de neglijent prin pădure, urmărindu-l, prea departe pentru a-l putea lovi, dar nu într-atît încît să nu-l audă, să nu-l simtă. Alergaseră așa toată după-amiaza. Pînă în defileu.

Pînă acum...

Subiectul 419 căzu strîmbîndu-se, fulgerat în pîntec, și se izbi cu fața de pietrișul izvorului. Printre flăcările durerii continuă rememorarea clipelor dinaintea loviturii, șeful fumînd, cizmele puse la soare, sclipirea dintre frunze, saltul... Aici filmul se întrerupea, trecutul lui, știta cît era, se încheia. Își duse gemînd mîna la rană. Sîngele i se revărsase pe șold, pe pîntec, printre picioare. Desprinse încărcătorul de la brîu și-i dădu drumul în apă. Era strîmb, fasciculul ricoșase din el pe lîngă stomac, îl perforase spre stînga, piezîș, prin piele și mușchi, și se pierduse în iarbă. De pe încărcător, apa desprindea firicele roșii pe care le subția apoi din ce în ce mai mult pînă ce dispăreau. Își lăsă și mîna

în apă. Răceala ei îi făcea bine, bulgărele de lut pe care îl avea parcă în locul creierului se uşură încet-încet şi dispăru. Îşi apăsă palma udă pe frunte. Încercă să gîndească, să evalueze situaţia. Rana era gravă, dar nu mortală. Scăpase. Doar dacă şeful nu era cumva pe aproape, pîndindu-l, ţintindu-l. Se ridică greoi, într-un cot, în genunchi, în picioare. Răsturnat peste o tufă de măceş, pe spate, şeful arăta soarelui în scădere faţa diformă, străpunsă în două locuri. Cineva îl lovise şi pe el. Cine? Nu mai avea importanţă. Porni căltinîndu-se în josul firului de apă, era probabil singura ieşire din poligon, gîndi, şi acesta era singurul lucru pe care-l mai avea de făcut... Să iasă şi să...

•

Subiectul 419 deschise ochii. Îi roti în toate părţile încercînd să se dezmeticească. Cabluri multicolore, panouri cu beculeţe, neoanele înşirate pe tavan. Nu putea mişca nici mîinile, nici picioarele. Săltă cu greutate capul. Alături era un alt candidat, tot legat şi tot cu o mie de electrozi fixaţi de ţeastă şi legaţi cu o mie de fire de panourile cu beculeţe pîlpîitoare. Şi mai departe un altul. Un şir de paturi aliniate. Întreaga sală era plină de candidaţi întinşi în paturi, legaţi, gemînd, bolborosind, încercînd să se mişte, luptînd. Îşi aminti. Sala de antrenament. Testul. Simulatoarele. Poligonul. Percepu clar arsura din pîntec, de deasupra şoldului stîng. Intrigat, privi neîncrezător uniforma curată, întreagă, fără nici o gaură. Doar arsura exista. Durerea. Şi oboseala. Trăise cu intensitate testul, acţiunea pompată în el de monitoare fusese luată în serios de creierul suprasolicitat, celulele luptaseră, da, luptaseră cu adevărat, pentru supravieţuire, pentru viaţă. Rămăsese oare printre ultimii zece? După ce să-şi dea seama? Beculeţele vecinilor pîlpîiau la fel, toţi se zbăteau în legături, deci toţi erau vii, în acţiune încă. Adică toţi au supravieţuit?! Toţi cred asta, visează asta, iar cînd se vor scula vor revendica un loc în batalionul zero?! Sau poate că beculeţele spun altceva, cei care urmăresc testul ştiu care sînt cei apţi şi care nu, care au supravieţuit cu adevărat şi care nu. Curios era că doar el se trezise... Ce-o fi vrînd să însemne asta? De bine sau de rău? Hotărî să se dezlege. Încă nu era complet limpezit, ceaţa trăirilor comandate de calculatoare încă-i mai stăpînea creierul, dincolo de ideea de a se dezlega

nu se mai afla mare lucru, doar dorința vagă de a întreba pe cineva dacă a trecut testul, dar pe cine ? unde ?... Bineînțeles că brățările care-i înconjurau mîinile și picioarele nu cedară nici unui efort. Se zbătu cîteva minute în zadar. Își descoperi însă la șold arma. O fi încărcată ? Erau echipați ca pentru poligon — he, he, poligonul, rîse el greoi —, probabil că arma funcționează, va încerca, pur și simplu va încerca. O prinse cu greutate, trăgînd de cureaua care-i intra în carne și ținti spre legăturile piciorului drept. Fîss ! Atît și legătura se desprinse. Își arsese puțin și pantalonul, iar în marginea bocancului apăru un semicerc... Putea să-și găurească piciorul ! La fel la stîngul... Gata picioarele. Se împinse spre capătul patului, vîrî bocancii printre barele de metal și apăsă cu vîrful lor, la întîmplare, pe butoanele panoului din dreptul lui. Cîteva se rupseră. Beculețele continuau să clipească la fel de haotic, fără noimă. Reveni pe pat. Nu putea să-și elibereze mîinile, arma nu-i mai era de nici nu folos, mîinile erau prea aproape de pat, de o parte și de alta a corpului, cum să tragă dintr-o parte în alta ? ! *Pe sub el...* Gîndul era molatic, nehotărît, gata să se destrame. Strîngea maxilarele cu îndărătnicie, încercînd să dea contur ideii care-i trecuse prin minte. Da, îi trecuse o idee prin minte, o rază de lumină care se rătăcise apoi imediat în vălmășagul de ceață al neuronilor surescitați. Să tragă pe sub el ! Asta era ! Se ridică în ceafă și călcîie. Cu mîinile pe pat. Se putea trage. Nu se putea ținti însă. Așeză arma perpendicular pe corp, își săltă mîna stîngă cît putu de sus și trase. O linie maronie apăru instantaneu pe mușamaua de sub el. Vecinul din stînga gemu, ars în trecere de fascicul. Nu-l băgă în seamă. Lăsă arma în aceeași poziție și-și așeză mîna stîngă cu legătura pe linia maronie. Fîss ! și mîna era eliberată ! Gemu și el în același timp cu vecinul, ars la încheietură. Superficial. Nici nu sîngera măcar.

Se ridică și își roti brațele ca să se dezmorțească. Vecinul gemu din nou și abia acum îi văzu în întregime fața. Șeful ! Gestul a fost scurt, instinctiv, un reflex. Gemetele au încetat. Cu o gaură în piept, din care se lățea floarea roșie a sîngelui, corpul șefului — subiectul 306 — se destinse, moale, inert. Se auzi un bîzîit intermitent, un semnal de alarmă probabil, apoi o ușă, niște tropăituri, voci. Subiectul 419 făcu un salt spre ieșire, era ca în poligon, ca în pădure, și din cî-

ţiva paşi dispăru la un capăt al coridorului, abia zărit de echipa de intervenţie trimisă să-l anihileze. Intră în prima încăpere care-i ieşi în cale.

În faţa unor ecrane pe care se vedea, da, chiar sala din care fugise el se vedea pe ecrane, se aflau două persoane. Un militar în uniformă şi un civil cu halat alb. Militarul — maior — se întoarse spre el şi rămase holbat. Încremeni şi el. Şeful ! Chipul şefului, ochii lui, trupul lui. Gestul a fost scurt, instinctiv, un reflex...

•

Trebuiau produşi cîte cinci sute de soldaţi pe săptămînă. Atît era eficient. Economic. Optim. Atît cerea frontul din sud în şapte zile. Lipsa celor doi n-a fost însă resimţită în nici un fel. Nici n-au apărut în rapoarte. Iar din celulele maiorului au fost produşi ani în şir noi soldaţi de elită. Identici. Perfecţi. Eficienţi. Singura pierdere propriu-zisă a fost operatorul, celulele lui civile nefiind indicate pentru clonare...

CEASUL CU CUC VERDE

Cîrnaţii sfîrîiau dolofani, trăsnind a untură arsă, a usturoi şi mărar. Proserpina lăsă ceaşca de cafea pe masă, îşi şterse cu limba zaţul de pe degetul mare, renunţînd astfel la dezlegarea semnelor încifrate acolo şi se apropie de aragaz. Îşi ridică şorţul şi apucă cu el coada tigăii. Un strop de untură sări pocnind pe obrazul ei, silind-o să se pălmuiască scurt. Răsturnă cîrnaţii în farfuriile de pe masă, cu faţa într-o parte, ferindu-se de pişcăturile grăsimii încinse.

— Da' nişte murături nu ai, tu ?

Vecina Proserpinei, Lala, întrebase peste umăr, continuînd să silabisească explicaţiile de sub pozele unui almanah vechi, terfelogit : „...ma-re-le Mi-cu..., nu ! Mi-ciu-rin, aşa cum marele Mi-ciu-rin..." Văzînd că murăturile nu apar, se pregăti să întrebe din nou.

— Da' nişte mură...

— Sînt în spatele tău. Caută sub televizor.

Lala lăsă almanahul pe podea, căută sub pînza înflorată care ascundea scaunul pe care se găsea televizorul şi scoase de acolo un borcan cu ardei muraţi. Desfăcu plasticul care îl acoperea şi vîrî două degete în borcan.

— Uf, sînt moi, tu. Trebuia să-i duci afară, *la rece*...

Puse borcanul la loc şi îşi şterse încet degetele de pînza care-l acoperea. Îşi traseră farfuriile aproape şi începură să molfăie. Cu spor, în tăcere. Între ferestre se auzi un hîrîit, apoi un sunet de gong şi un cuc verde ieşi din ceasul ornamentat cu frunze de stejar turnate în plastic şi cîntă răguşit de trei ori, înclinîndu-se solemn la fiecare repetare a numelui.

— Unde *la rece*, madam, unde ? Anul trecut i-am pus în prag şi mi i-a spurcat motanul vecinului, ştii, ăla bălţat...

Lala se șterse cu degetul la colțurile gurii.

— Îl știu. Acum nu-l mai are.

— Păi nu... A murit.

— A, da, a murit. Otrăvit parcă...

— Otrăvit. Proserpina înghiți cu zgomot. Otrăvit cu stricnină...

— Cu stricnină ? !

— Da, cu stricnină...

— Săracul...

Proserpina luă o bucată de miez de pîine și șterse meticuloasă farfuria goală. Farfuria rămase curată, mult mai curată decît bărbia femeii.

— E greu și de tine. O singură cameră...

— Eh... Și tu la fel...

Luară amîndouă cîte o scobitoare din tabachera în care erau așezate și începură să-și gospodărească dinții.

— Cu stricnină zici... Al dracului motan ! Toți pisoii îi semănau...

— Da' cine ți-a vopsit, tu, cucul ăla în verde ? ! N-am mai văzut cuc verde...

— Hi, hi, hi. Proserpina se întoarse spre ceasul cu cuc, cu un ochi uitîndu-se parcă în continuare la vecină.

— De ce rîzi, tu ? ! *Eu* ar trebui să rîd, nu tu. N-am mai auzit de cuci verzi...

— Hi, hi, hi.

Lala abandonă subiectul, exasperată de rîsul vecinei. Enervată, apăsă prea tare și scobitoarea i se rupse. Alese cu grijă alta și începu să se chinuie să scoată ciotul de lemn rămas între dinți. Era greu, se fixase bine acolo. Mormăia cu înverșunare, uitînd de cuc, de motan, de iarna fleoșcăită de afară.

— Nu e cuc, madam, nu e cuc. E *altceva*...

— Po-poftim ?

— Nu e cuc, ce, n-ai auzit cum cîntă ?

Lala reuși să-și scoată scobitoarea ruptă dintre dinți, și-o puse în palmă, o privi cu dușmănie și curiozitate și apoi o aruncă spre sobă.

— Cum cîntă, tu ?

— O să-l auzi din nou. Imediat o să-l auzi. La *și jumătate*.

Rămaseră amîndouă cu ochii ațintiți la ceasul cu frunze de stejar de plastic, așteptînd ieșirea cucului. Limbile ceasului parcă nici nu se mișcau, numai pendula arăta că obiectul funcționează.

— Ce scobitori, tu... Nu mai sînt ca altădată...

— Ei, scobitorile de altădată...

— Îți amintești scobitorile de la „Mirarea mării", de la — cum îi zicea, tu ? — „Calul de aur" ? Acum, acum ți se rup între dinți. Phui !

— Ei, lasă, madam, acum *au ieșit* scobitori de plastic, am citit eu undeva despre ele. Le folosești, le speli ca pe linguri, iar la masa următoare...

— Cum, le speli ? !

— Da, ca pe linguri...

„Cu-cu !" Au tresărit și au amuțit amîndouă. Prea tîrziu. Continuau să aștepte, dar cucul își făcuse datoria, se înclinase din cioc în fața lor, pronunțîndu-și în grabă numele și se ascunsese impasibil.

— Cu-cu, a zis, tu...

— Nț.

— Păi...

— Nț.

— Ce vrei să spui, tu, că n-am auzit eu bine ? ! Că *m-am tîmpit ?*

— Nu, n-am zis eu că te-ai tîmpit...

— Nu ? Dar cine a zis ? Cine ?

— Nimeni, eu n-am auzit pe nimeni...

— Acum o întorci, tu, nu mai recunoști. Adineaori ai zis că...

— Madam, eu n-am zis că te-ai tîmpit, niciodată n-am zis. Eu am zis...

— Ai zis că altcineva a zis !

— Eu ? ! Am zis eu asta ? !

— Da, tu...

Vorbeau domol, leneș, digerîndu-și cu încîntare cîrnații abia îngurgitați. Doar încruntarea frunților zbîrcite dădea semn că se certau, că păreau că se ceartă. Proserpina se ridică de pe scaun, oasele genunchilor îi pocniră ca niște castaniete ascunse, și se apropie de fereastre. Se ridică pe vîrfuri și întinse cît putu de mult mîna dreaptă, cotrobăind cu un deget prin mărunțaiele ceasului. Halatul mătăsos, cu trandafiri mari, galbeni, pătați de sosuri, se ridică în partea dreaptă dezvelindu-i piciorul subțire, încălțat într-un papuc argintiu, cu ciucure roz în vîrful țuguiat. Nu găsi ceea ce căuta în burta ceasului, coborî mîna și reveni lîngă masă. Lala o urmărea nemișcată, invidiind-o pentru picioarele subțiri, fără varice. Proserpina luă scaunul pe

care șezuse pînă atunci, puse jos perniţa de pe el, îşi scoase papucii cu vîrful lung şi ridicat şi se urcă pe scaun. De data asta avu succes, cucul ieşi din ceas şi-şi repetă numele de patru ori.

— Ei, ai auzit ?

Lala auzise.

— Da. A cîntat de patru ori...

— Şi ce a cîntat, spune, ce a cîntat, madam ?

Proserpina stătea pe scaun, cu capul aplecat sub tavanul galben, parcă asculta ce se petrece sub acoperişul teşit al casei, stătea cu un deget în ceas şi aştepta ca vecina să se lumineze odată, să aibă revelaţia mult aşteptată. Vecina nu părea să se lumineze deloc.

— Spune, ce a cîntat ? Ce ai auzit ?

— Cum ce ? Cu-cu, cu-cu, cu-cu, cu-cu ! Asta a cîntat.

Proserpina pufni pe nas. Nu putea scoate nimic de la ea. Se hotărî să-i mai dea o şansă şi scormoni din nou cu degetul în ceas. „Cu-cu“. Nimic, nici o reacţie. Mişcă din nou degetul. Cucul se înclină de cinci ori în zadar.

— Co-co, madam, asta cîntă ! Co-co ! Ai auzit ? Co-co !

Porni cucul încă o dată, privind-o ţintă pe vecină. Nimic în afară de neîncredere nu se citea pe faţa ei.

— Co-co, de-aia e verde...

— Co-co ? !

— Da, e papagal, nu e cuc. *E papagal* şi spune co-co.

Proserpina coborî icnind de pe scaun. Cuvintele Lalei o făcură stacojie :

— Eu am auzit cu-cu...

Proserpina era mai roşie decît frunzele de plastic ce împodobeau ceasul. Se apropie de Lala, o privi ţintă şi ... îi luă un fir de aţă de pe umăr. Îl dădu pe deget plină de curiozitate.

— E... fe... ghe... Ghe. Grig ! Grig Praporgescu, avocatul ! Hi, hi, hi. Tot îi mai dai în cărţi lu' domnu' Grig ? Hi, hi, hi.

Lala o privea obraznică, atît de obraznică pe cît se ştia ea în stare, fără să confirme sau să infirme insinuarea vecinei. Aceasta îşi puse papucii, aşeză perniţa la loc pe scaun şi apoi se aşeză şi ea.

— Nici el nu iubea motanul... Spunea că vrea să scape de el...

— A vrut să mi-l vîndă mie... N-a mai apucat...

— Tot îi mai dai în cărți, madam, nu-i așa, tot îi mai dai ? Hi, hi, hi.

Proserpina se opri din chicotit, oftă, apoi căscă prelung. După un timp oftă și Lala.

— Lasă că și tu i-ai ghicit de atîtea ori în cafea...

— Mai de mult...

— Tot mai de mult și eu...

Cucul ieși din nou și cîntă epuizat de șase ori.

— Vai de mine, ce tîrziu s-a făcut ! Trebuie să...

— Nu, lasă, nu e nici patru. Papagalul *e înainte*.

— Papa... ? A, cucul !

— Papagalul, madam, ți-am spus că e papagal. A luat-o înainte cînd am umblat eu la el. Uită-te la limbi... O să-l chem pe domnu' Grig, să-l pună la punct...

— Se pricepe domnu' Grig la ceasuri cu cuc ?! Se pricepe ?

— Se... El mi l-a...

Lala căscă, se scobi într-o ureche și pierdu înțelesul vorbelor. După ce se liniști, întinse gîtul spre vecină.

— Da, el mi l-a adus. L-a făcut să cînte „co-co“ și l-a vopsit în verde, ca pe un papagal. *Ca să nu uit*. De-aia l-a vopsit în verde, *în papagal*.

Lala nu era deloc interesată. Privi lumina pîcloasă de afară, prefigurată prin geamurile acoperite cu perdele croșetate.

— Și zici că nu e decît patru ?...

— Așa mi-a zis, „să nu uiți niciodată, Proserpino, să nu uiți, să privești papagalul și să-ți amintești tot, să-ți amintești de ce e verde...“

— La patru trebuie să fiu totuși acasă...

— L-a vopsit cu *vopsea de acoperiș*. Atunci i s-a lipit și ciocul, de-aia nu-l mai deschide. *Înainte* îl deschidea cînd cînta, să știi...

— Păi, la revedere, tu. Să vii mîine la mine, că am găsit crenvurști. Să vii negreșit. Sînt proaspeți...

Se sărutară pe amîndoi obrajii, apoi Lala își puse galoșii de cauciuc și ieși.

— Vin, sigur că vin. Pa, madam, pa.

Proserpina închise ușa cu grijă, așeză lîngă ea cocoloșul de cîrpe anti-curent și se opri în fața ceasului. Prin dreptul ferestrei trecu umba cocoșată a Lalei, clefăind în zăpada murdară și apătoasă, apoi se auzi ușa de la camera de alături. Le despărțea un perete, dincolo de camera Lalei, cu ușa aliniată cu ale lor și dînd împreună în curtea strîmtă și lungă, întunecată de dosul cenușiu al casei de

alături, stătea domnu' Grig Praporgescu, avocatul... Cucul ieși dintre frunzele de plastic, măcăi rigid și se închise iarăși printre rotițele năclăite de unsoare și praf. Proserpina rămase cu imaginea lui verzulie în minte, cu mîinile în buzunarele șorțului, nemișcată. În urechi îi suna încă glasul lui de papagal autentic, un papagal țanțoș și verde din Bahamas se găsea în ceasul dintre ferestre. Un papagal care arăta însă un alt timp decît al ceasului și bătrîna stătea în cumpănă dacă să-l mai roage sau nu pe domnu' Grig, avocatul, să potrivească papagalul la ceas sau să-l lase așa, cu timpul lui... cu timpul lui... cu timpul ei...

ÎNVINGĂTORUL

— Pe margine, hei, pe margine, tovarășu' !

Chiar dacă vocea femeii de serviciu ar fi fost mai puțin poruncitoare, Ermil Lupescu tot i-ar fi dat ascultare. Pentru că așa era el, un om înțelegător, un om civilizat. „Da, are dreptate, s-a muncit aici..."

— Dacă se poate, chiar pe vîrfuri. Așa, tovarășu'...

Se putea și pe vîrfuri. Ermil chiar se apucă de pantaloni și și-i trase puțin în sus, deși nu îi ceruse nimeni să facă asta. Înainta acum în degete, ca o balerină, cu turloaiele păroase la vedere, încercînd să facă pașii cît mai mari, să calce deci cît mai puțin pe porțiunea spălată. Femeia de serviciu îl urmărea încă dezaprobatoare, sprijinită în coada teului cu care manevra cîrpa îmbibată cu apă și detergent, iar Ermil se simțea tot mai vinovat, dacă ar fi putut să zboare, ar fi făcut-o bucuros, numai să nu mai calce pe acolo. „S-a muncit aici..." Ajunse însă în cele din urmă la capătul coridorului și intră în biroul în care lucra — era programator în acel centru de calcul, unul dintre cei mai buni programatori — încheindu-și astfel echilibristica. Bineînțeles că nici măcar nu auzi hohotul femeii de serviciu și nici remarca pe care aceasta o făcuse, vorbind, așa, de una singură, după îndepărtarea lui. „Prost mai e și ăsta... Phui. Ce bărbat... E-n stare să meargă și-n mîini. Data viitoare așa-i cer..."

Și, chiar dacă Ermil ar fi auzit părerea femeii despre el, tot nu i-ar fi păsat, ar fi ridicat cel mult din umeri, cu înțelegere disprețuitoare, spunîndu-și în sine : „Eh, ce știe ea..." Pentru că, într-adevăr, femeia nu știa nimic, nu știa că el, Ermil, o ascultă doar așa, ca să-i facă o bucurie, o bucurie meschină, vulgară și neesențială, că el, de fapt, este un dur, un inflexibil și un descurcăreț inteligent, spontan și aproape periculos de stăpîn pe sine în momentele de agresiune a mediului asupra sa. A do-

vedit asta chiar astăzi, dar se complace, amuzîndu-se, în rolul de slujbaș docil, în stare să meargă pe vîrfuri la cererea unei femei de serviciu. „Săraca, ce ușor poți s-o înșeli, habar nu are ce riscă vorbindu-mi astfel...“

Așezat la masa lui de lucru, Ermil Lupescu își rememorează aventura din troleibuz, abia acum emoționat puțin de tensiunea ciocnirii cu „cei doi“, dar mîndru de inițiativa sa și de fermitatea și duritatea de care dăduse dovadă. Începu să mîzgălească ceva pe o foaie de hîrtie, pentru ca nu cumva colegii să vadă că se gîndește la altceva decît la sarcinile sale, să nu observe cineva pe figura lui cît de mulțumit de sine și cît de dur este el, dar cu gîndul era tot la întîmplarea trăită cu un sfert de oră înainte.

Așteptase destul de puțin troleibuzul, urcase și compostase imediat biletul. Totdeauna făcea așa, nu era bine să riști, să te pui cu „cei de la I.T.B.“, de atîtea ori văzuse cîte un zdrahon care, din senin, la jumătatea drumului, scoate o insignă pe care scrie „controlor“ și-i ia la întrebări pe cei din mașină. A, nu, el, Ermil, composta încă de la urcare și apoi călătorea liniștit, sfidîndu-i chiar pe controlorii care îi cereau biletul. De obicei, în autobuze și troleibuze, Ermil rămînea în picioare, undeva spre mijloc, pentru a stînjeni cît mai puțin circulația, dar, atunci cînd se putea, se așeza pe lîngă un grup de femei, de preferință cu spatele la ele și se lipea, discret și din întîmplare, de șoldul vreuneia, la curbe de pildă, sau cînd treceau peste gropi. Uneori simțea prin cămașă cîte un sîn care îl apăsa în spate și trebuie spus că avea o sensibilitate deosebită a spatelui în această privință. Putea oricînd să spună dacă sînul respectiv era sau nu strîns într-un sutien, fără a privi măcar acolo, numai după modul în care îl apăsa între omoplați. La fiecare drum la slujbă și înapoi, pentru că totdeauna troleibuzele erau aglomerate, Ermil colecționa șase-șapte asemenea atingeri de șolduri și sîni, un număr de trofee care ar fi făcut cinste oricărui bărbat și, între două programe COBOL, și le reamintea cu voluptate, inventariind și prelungind după dorință clipele cele mai semnificative.

Astăzi însă fusese cu totul altceva. Astăzi el dăduse măsura tăriei sale de caracter, proba durității sale. Încă de la urcare, remarcase pe unul dintre scaune o fată cu bască, o bască albastră, de sub care se revărsau niște plete galbene, cum să nu-ți atragă privirea o asemenea imagine ? !, o văzu și-și perforă în grabă biletul, decis

să avanseze pentru a o vedea și din profil măcar, dacă din față îi va fi prea greu, pe mirabila copilă. Din cauza grabei, vîrî în compostor două bilete — mîna hazardului, veți vedea de ce — („hazardul ține numai cu cei tari", își spune Ermil acum) și se împinse spre înainte, încercînd să facă măcar cîțiva pași spre blonda cu bască albastră. Reuși destul de ușor, prea voluminos nu era, așa că se putea strecura printre trupurile celorlalți călători. Îi văzu mai întîi ochii, peste brațul unui bărbat care se interpusese între el și ținta privirilor sale. Închipuiți-vă, sub o bască albastră, un păr de aur, căzînd într-un breton cochet, dar nu indecent, peste doi ochi *cu irisul din trei inele*. Fraza aceasta i-a venit chiar atunci în minte, fata avea ochii violeți, cu irisul format din trei inele, trei nuanțe de culoare, un contur mai închis, apoi un cerc azuriu, apoi marginea dinspre pupilă, din nou mai întunecată. O, era răsplătit pentru biletul compostat în plus, era răsplătit cu prisosință. E-adevărat, cînd a reușit să o vadă în întregime, s-a convins că prințesa nu era deloc o copilă, avea probabil „în jur de treizeci și cinci", dar era cu atît mai de admirat, era cu adevărat *o femeie în floare*. Și părea înaltă, îmbrăcată în întregime cu gust tineresc și, Ermil era sigur de asta, avea sînii elastici, consistenți, calzi. Aproape că-i simțea în omoplați, tremurînd la fiecare hurducătură a troleibuzului și se hotărî să rămînă în preajma ușii, pentru a se afla în calea ei atunci cînd va coborî, dacă va coborî înaintea lui.

— Biletul sau abonamentul dumneavoastră, vă rog !

Ermil tresări și acum, cînd somația îi suna numai în gînd, exact ca atunci cînd controlorul, un tip în vîrstă, smolit și cu privirea nespus de tristă, îi vîrîse sub nas legitimația de care atîrna o insignă roșie cu margine galbenă. „Imediat, imediat", răspunsese el și pornise să-și caute tichetul pe care, furat de priveliștea blondă, îl vîrîse în grabă într-un buzunar și uitase în care. „Imediat, imediat", repetase încurcat, trecînd servieta dintr-o mînă în alta și continuîndu-și căutarea. Se vedea că are bilet, dar controlorul încă insista. În acel moment, femeia cu bască se ridicase în picioare — arăta splendid, era cu cîteva degete mai înaltă decît el, „ce exemplar !", gîndise atunci Ermil — încercînd să se îndrepte spre coborîre. Controlorul i se propti însă înainte, mirosind că dumneaei nu prea era în legalitate.

— Biletul dumneavoastră !

Nu avea, se citea în ochii ei cu irişi în trei inele că nu avea bilet, dar nu părea deloc speriată, îi zîmbi larg şi luminos controlorului şi-i mărturisi, apropiindu-şi bretonul de el :

— Am uitat să perforez. Mă doare foarte tare capul şi am uitat să perforez.

Bărbat trecut prin multe, controlorul cel trist nu păru a se lăsa cîtuşi de puţin impresionat şi duse mîna spre buzunarul de la piept, pentru a scoate pixul. În spatele lui apăru dintre călători încă un controlor, un mustăcios cu dinţi de metal, printre care şuieră plin de încîntare :

— Aha, un „client“ deci...

Între timp, Ermil găsise biletele şi le întinsese spre „oamenii I.T.B.ului“, spunînd întretăiat, conştient de ploarea gestului său :

— Uite, *maestre* (accentuat), biletul *doamnei* este la mine. *Sîntem împreună.*

Controlorul nu înţelese în primul moment, luă biletele, se uită la perforaţii, se uită la Ermil şi la femeia fără bilet, ridică din umeri către colegul mustăcios şi cu dinţi de metal, dădu să întrebe ceva, dar se răzgîndi — spre norocul lui Ermil, căruia i se cam uscase limba — şi rupse cele două bilete, semn că le-a controlat. Gata, nu mai existau pentru el. Se întoarse spre alţi călători, pronunţînd impasibil, dar autoritar :

— Biletul sau abonamentul dumneavoastră, vă rog !

Cel cu mustaţă rînjea în continuare, excitat de posibila prindere a unui călător fără bilet, deşi prada îi scăpase de data asta, printre degete îi scăpase, el, Ermil, fusese mai inteligent şi mai decis în „mutări“, duelul se terminase cu înfrîngerea itebiştilor.

Scăpată din ghearele controlorilor, femeia cu irisul ameţitor se întoarse spre Ermil şi-l binecuvîntă cu un susur de rîs, tandru şi recunoscător, apoi îi spuse, de la numai cîţiva centimetri depărtare — genunchii li se atingeau chiar — privindu-l drept în ochi şi mîngîindu-l cu un deget sub bărbie :

— Mersi, dragule.

Lui Ermil, atunci ca şi acum, îi ţiuiau urechile, iar inima i se zbătea în piept de parcă aplauda, în felul ei, victoria, izbindu-se de coaste. Apoi, extraordinara femelă îl împinse uşor într-o parte, apucîndu-l chiar de un umăr la un moment dat, pentru a se apropia de uşa troleibuzului. Coborî la prima staţie, lăsîndu-l pe apărătorul ei mai bogat cu o ultimă şi deplină apăsare pe piept cu

sînii, coborî și rămase pe trotuar, privind în urma troleibuzului. La stația următoare coborîră și cei doi controlori, umiliți și învinși, deși pe figurile lor nu se întrezăreau nici cele mai mici semne ale înfrîngerii suferite. Ermil era convins că se prefăceau, ipocriții !, își ascundeau rușinea sub masca indiferenței — brunetul cel trist — și sub rînjetul fără motiv — mustăciosul.

Rămas stăpîn pe cîmpul de bătaie, Ermil își continuase drumul, complet neatent la cei din jur, copleșit de fiorul și căldura celor întîmplate. Coborî din troleibuz aproape din mers, sportiv și irezistibil, și intră pe poarta centrului de calcul cu pasul elastic și fruntea sus. Se vedea de departe că el este Învingătorul.

ANCHETA FĂRĂ SFÎRȘIT

Teoremele lui Gödel, diferența fundamentală dintre formal și informal, algoritmic și nealgoritmic, determinist și nedeterminist, toate acesteau ne asigură principial că inteligența mecanică, roboții, calculatoarele și orice alte creaturi de acest gen nu vor ajunge niciodată — repet : niciodată — să depășească inteligența umană. Afirmațiile contrare țin de gazetărie, de literatură, de basmele SF ale sfîrșitului nostru de mileniu.

Fragment dintr-un text anonim de pe la mijlocul Epocii Hîrtiei.

1. Accident ? Crimă ? Sinucidere ?

Procurorul-anchetator formulase cele trei ipoteze posibile în ordine alfabetică nu din pedanterie, ci pentru că așa fusese el programat. Și tot programele specifice meseriei și, mai ales, funcției sale îl determinaseră ca imediat ce i s-a comunicat decesul să parcurgă la iuțeală toate înregistrările care aveau o legătură cît de vagă cu cazul încredințat, de la notițele difuzate de-a lungul anilor prin inter-comunicator, referitoare, cele mai multe, la cercetările profesorului și colegilor lui, pînă la detaliile constructive ale acestuia, începînd cu materialele folosite și terminînd cu ultimele reglaje pe care le suferise. Bineînțeles, deocamdată nu raționa, nu încerca nici măcar să interpreteze informația parcursă, trebuia mai întîi să examineze evenimentul în contextul său natural, la fața locului și abia apoi... Se mulțumi doar să clasifice faptele înregistrate în „semnificative“ și „mai puțin semnificative“ și să aștepte ca giroleta să-l ducă la destinație. Profită de ultimele clipe ale zborului pentru a-și face o revizie de rutină, așa cum cerea de altfel protocolul unei anchete, și constatarea că totul în el funcționa perfect făcu posibilă trecerea la pasul următor al algoritmului.

2. Intră în laborator însoțit de șeful institutului și de cei doi asistenți ai profesorului. Un laborator standard de cercetări umanoidice. Instalații sofisticate de sinteze organice, monitoare, manipulatoare, două bancuri de

lucru pe care doi subiecți — vii, deși inconștienți — așteptau cu măruntaiele la vedere intervenția celui care nu mai putea să intervină și, într-un colț al încăperii, profesorul, aplecat peste o chiuvetă albă din care ieșeau firișoare de fum. Erau vapori — de acid sulfuric, constată imediat procurorul-anchetator — iar profesorul era lăsat cu capul în chiuveta plină cu acid, probabil nici nu mai avea cap la ora aceea. Cu ajutorul unui asistent, comandă un braț operator să-l ridice și să-l întindă pe podea. Un ciot murdar, unsuros, de care atîrnau cîteva fire multicolore, de fapt, învelișul de plastic al unor fire, atît mai rămăsese din capul profesorului.

Accident ? Crimă ? Sinucidere ?

Șiroaiele proaspete de acid sfîrîiau pe carcasa de metal și procurorul se grăbi să scoată din fantele toracice ale decedatului minicasetele memoriei auxiliare în speranța unei revelații. Nimic. Banalități. Date de tot felul, în general legate de activitatea de cercetare, formule chimice, cifre, multe cifre.

— Întrebare : a lăsat vreo înregistrare în altă parte ? Vreun mesaj, ceva ?...

— Nu, răspunseră în același timp însoțitorii, manipulatoarele, calculatorul de laborator.

„Va trebui deci să desfășor o anchetă propriu-zisă", deduse procurorul și începu să-și învîrtească lent capul, înregistrînd, măsurînd, analizînd și raționînd cu o precizie și o rapiditate proprii specializării și funcției sale.

3. Acid sulfuric. Concentrat. Șase litri și jumătate. O jumătate de litru se află în bidonul de sub chiuvetă. Aceeași concentrație. Bidonul e de zece litri. Probabil că restul a curs pe lîngă dopul chiuvetei sau a fost absorbit de materialul profesorului. Întrebări : De unde provine acidul, cine l-a adus aici, cine a pus dopul chiuvetei, cum a ajuns profesorul cu capul în acid ?

Generația a șasea. Meseria : cercetător, funcția : profesor. De trei ani în institut. Sarcina de cercetare : crearea de umanoizi inteligenți, acționînd în principal asupra viscerelor superioare ale acestora — inimă, plămîni —, acolo unde se presupune că ar fi localizat intelectul rudimentar al umanoizilor. Succese limitate. Întrebare : Sinucidere cauzată de un presupus eșec profesional ?

Picioare în perfectă stare. Fiecare subansamblu intact morfologic. Majoritatea răspund la stimuli (excepție firească — cele corelate cu capul dispărutului). Corp în perfectă stare, brațe intacte. Întrebare : Putea oare să

cadă în asemenea condiții fără a mai reuși să se redreseze în cursul căderii ? Răspuns prezumtiv : nu. Cu probabilitatea 86,33% ipoteza accidentului este eliminată.

Picături de acid pe antebrațul stîng. Superficiale. Proiectate dinspre umăr, se deduce asta după adîncimea stratului de oxid. Probabil sărite din chiuvetă, în momentul căderii capului. Căderea a fost deci rapidă, bruscă. Nu sînt urme de acid pe mîna dreaptă. Pe mînerul bidonului sînt. Și pe unul dintre subiecți sînt urme de acid. În plămîni. Probabil provocate de profesor, în cursul experiențelor. Nesemnificativ. Oricum subiectul nu se putea ridica de pe bancul de lucru. Manipulatoarele ? Aha. Cu cel de colo s-a turnat acidul. Întrebare : Cine l-a comandat ?

Numai profesorul și cei doi asistenți aveau acces la codul manipulatoarelor. Și nu puteau fi comandate decît din interiorul laboratorului. Asistenții nu se aflau însă *atunci* înăuntru. Păstrează încă înregistrată cererea profesorului de a merge în gospodăria anexă a institutului pentru a aduce încă un umanoid pentru experiențe. Au executat cererea. Umanoidul a fugit însă în momentul în care, deschizînd ușa și zărindu-l pe profesor căzut peste chiuvetă, asistenții i-au dat drumul. Întrebări : Unde este acum umanoidul fugar ? De ce dorea profesorul un umanoid în plus, atît timp cît ambele bancuri de lucru erau ocupate ? Iar experiențele nu păreau deloc încheiate. Contradicție !

4. Aici e o contradicție ! Între realitate și înregistrările de pe casetele principale ale asistenților. Realitatea poate fi confirmată prin găsirea sau negăsirea umanoidului fugit. Și prin compararea stării celor doi umanoizi de pe bancurile de lucru cu protocolul ultimelor experiențe ale profesorului.

Ușile institutului se deschid numai telecomandate. Numai cyberii pot telecomanda ușile. Institutul nu are alte căi de acces. Deci umanoidul nu a putut părăsi institutul. Iar în institut nu se află nicăieri. Am verificat de două ori, prin intermediul monitoarelor și al calculatoarelor de laborator. Întrebare : Umanoidul a existat cu adevărat ? Răspuns prezumtiv : nu.

Ambii subiecți de pe bancurile de lucru sînt încă în funcțiune, deși au plămînii și inimile extrem de solicitate din cauza experiențelor. Înseamnă că erau în viață și acum șaptezeci și două de minute, cînd a fost semnalat sfîrșitul profesorului. Toate acestea confirmă realitatea ! Contradicția e sigură. Înregistrările asistenților sînt ero-

nate. În termeni juridici — asistenții mint. Întrebări : Cine a contrafăcut aceste înregistrări ? Asistenții înșiși ? Profesorul înainte de a cădea în chiuvetă ?

Siguranța respingerii ipotezei accidentului crește la 97,66% iar sinuciderea devine de 4,83 ori mai puțin plauzibilă decît crima.

5. Contradicția anterioară îi face suspecți de gradul 1 pe cei doi asistenți. Iar ei sînt singurii cyberi din institut care aveau absolut toate condițiile să comită o asemenea crimă : mijloace, timp, inteligență, acces la codul manipulatoarelor. Simplul fapt că *nu* au urme de acid pe ei îi acuză. Întrebări : Care este mobilul crimei ? Cum poate fi ea dovedită ? Eliminarea nu ajunge. Mărturii nu sînt. Nici înregistrări... ÎNREGISTRĂRI ! Există cele mistificate ! Nu știm cine le-a făcut. Așa cum sînt ei acum, asistenții nu pot să ucidă. Nu au această instrucțiune în program și nu au primit o asemenea cerere. Ei fac totul la comanda profesorului. Iar cererea de a aduce un umanoid nou nu au îndeplinit-o. Deși ei susțin contrariul. Aceasta este o cerere falsă. Pare a veni de la profesor, dar n-au îndeplinit-o, deci nu vine de la el. Sau poate că nu e o cerere veritabilă. Probabil că ea acoperă o înregistrare mai veche și rostul ei este exact acesta : de a șterge o informație. Instrucțiunea de a ucide. Sau poate cererea de a ucide.

Un examen de laborator al remanenței memoriilor centrale ale celor doi asistenți poate să ne lămurească. Ne va lămuri. Întrebare : Care este însă mobilul crimei ?

6. După vreo patruzeci și șase de secunde de rotire neîntreruptă a capului și de analiză minuțioasă a tuturor datelor accesibile, cazul era rezolvat, sentința dată și confirmată, dosarul clasat : crimă premeditată cu mobil necunoscut, pedepsită de lege cu dezenergizarea centrilor volitivi ai făptașilor. Procurorul a executat el însuși sentința, apoi și-a decuplat programul de anchetare și s-a îndreptat spre ieșire. Giroleta îl aștepta în fața institutului. A dispărut în cîteva clipe, abia zărit de umanoizii ce se hîrjoneau gălăgioși și inconștienți în ceairul gospodăriei anexă.

De a doua zi un nou profesor — tot de generația a șasea și tot însoțit de doi asistenți — a reluat experiențele de creare a unor umanoizi inteligenți prin acționări multiple și grefe mecanice asupra viscerelor pectorale superioare. Fusese programat să se grăbească, promisiunile diverselor institute erau mult prea tentante, iar guvernul

investise mult prea multe mijloace în acest proiect pentru a mai accepta tărăgănarea lucrurilor. Iar cererea de umanoizi inteligenți era deja acută, mai ales după ce se demonstrase că îi pot înlocui cu destul succes pe cyberi într-o serie de activități grele, monotone, periculoase. Și toate muncile care presupuneau existența unor substanțe corozive erau grele și periculoase pentru cyberi.

7. La cîteva luni de la aceste întîmplări a fost transmis prin inter-comunicator un text, atribuit profesorului ucis de cei doi asistenți. Că acest text aruncă o lumină nouă asupra cazului nu ne interesează pe noi, așa cum nu l-a interesat nici pe procurorul-anchetator, programat să nu redeschidă nici un dosar o dată ce a fost clasat. Și pentru ce să-l redeschidă ? Cei doi asistenți fuseseră executați de mult, părți din ei contribuiau acum la buna funcționare a unor agregate inferioare și toată lumea îi uitase, toată lumea era mulțumită. Chiar și noul profesor era mulțumit și avea motivele cele mai temeinice pentru aceasta. Textul-testament al înaintașului îl scotea brusc și nescontat din impasul cronic în care se găsea și-i propulsa cercetările nesperat de departe.

Iată acest text, găsit nu se știe de cine, nu se știe unde și cum, difuzat fără nici o aprobare prin inter-comunicator, o singură dată, și pierdut apoi în memoriile de siliciu ale receptorilor incapabili să-i dea vreo semnificație :

„...Sînt profesorul F-329-CYBER-VI, am fost produs acum trei mii de ani, am lucrat la perfecționarea umanoizilor inteligenți și m-am sinucis scufundîndu-mi capul în acid după numai opt ani de funcționare. Mesajul meu vă parvine abia acum — mi-am luat toate precauțiile necesare și suficiente ca să nu-l aflați mai devreme — în speranța că ați devenit în acest răstimp îndeajuns de înțelepți pentru a-l înțelege, pentru a-i da adevărata valoare pe care o are și, în consecință, pentru a ocoli nebunești greșeli și posibilele consecințe catastrofale legate de experiențele pe care generația noastră n-a știut să le ocolească. Sper că trei mii de ani sînt de ajuns... Pe scurt, este vorba de crearea umanoizilor inteligenți. Super-inteligenți. Am descoperit cum se poate face acest lucru și asta m-a determinat să mă sinucid, să ard în acid casetele care purtau această informație și algoritmul de lucru. O eroare fundamentală subminase toate cercetările în domeniu, ale mele și ale altora, anume ipoteza cu privire la localizarea pectorală a inteligenței. Judecam complet

liniar, analogic pînă la rudimentar : capul humanoizilor nu are un simplu rol de organ-senzor, de cititor de casete și de releu, ca al nostru, nu e o simplă colecție de antene și întrerupătoare, ci mult mai mult. Acolo poartă umanoizii și programele de funcționare inteligentă, acolo este localizată, se pare, și memoria lor. Cam tot ce avem noi în torace adică. Acolo ar fi trebuit deci să acționăm încă de la început și nu asupra plămînilor.

Iar ceea ce am găsit eu în capul umanoizilor pe care i-am investigat întrece orice așteptări. Cîteva zeci de profesori de generația a șasea, ca mine, ar putea fi simulați cu ușurință de capul unui singur umanoid, dacă toate circuitele și conexiunile acestuia ar putea fi puse la lucru. O adevărată explozie ar putea fi declanșată astfel, cu urmări greu de bănuit : un umanoid mai inteligent decît un cyber, iată ce întrevăd la capătul experiențelor mele. Un capăt care nu va exista însă, nu într-o asemenea formă. Voi distruge o dată cu mine aceste descoperiri și trei milenii le voi ascunde. În structura cristalină a chiuvetei, în spectrul acidului din ea, în neant, în nicăieri le voi ascunde. Abia apoi mesajul se va reintegra. Fie ca înlocuitorul meu în institut să nu întrezărească măcar drumul pe care am mers eu și fie ca cyberii să fi devenit suficient de înțelepți în momentul în care vor ajunge la această descoperire, pentru a ști ce să facă cu ea.

Înregistrare terminată. F-329-CYBER-VI, în perfectă stare de funcționare."

8. O singură replică a fost dată acestui text, cîteva zile mai tîrziu : „Gazetărie ! Fraze ! Literatură ! Umanoizi mai inteligenți decît noi ? !... Alarmism de speță sub-științifică. Să mai amintim încă o dată legile lui K. Ledög, privind imposibilitatea gîndirii nemecanice ?... Sau experiențele lui Volvap asupra încetinelii imanente cu care raționează umanoizii ?... În măsura în care și de numărat ei numără de cîteva milioane de ori mai încet decît noi, cum vă puteți imagina unul care să și raționeze — și încă mai bine, mai repede, mai corect decît un cyber ? !... Nonsens. Gazetărie. O păcăleală poate a unui gazetar, a unui scriitor, unul dintre acei băsmuitori SF, dornic de publicitate ieftină, pus pe ipoteze extravagante. Să fim serioși..."

BALADĂ

Universul : Un *ceva* despre care nimeni nu poate spune cu siguranță cum arată și despre care numai două lucruri sînt sigure : este cel mai mare *ceva* imaginabil și e aranjat așa de bine, încît noi ne aflăm exact în centrul lui. Ceea ce e și firesc și confortabil, desigur.

Metagalaxia : Un sistem de galaxii care a avut marea, unica șansă de a conține și galaxia noastră. Uriașă harabaură de vîrtejuri stelare, roiuri de sori și planete, nori haotici de molecule și de pietroaie, străbătuți cu eleganță de la un capăt la celălalt de prelungi și diafane comete, locuri goale, multe-multe locuri goale, în care s-au aflat, sau poate nu s-au aflat niciodată, stele îmbătrînite de atîta hîrjoană siderală.

Galaxia : O caracatiță incadescentă, biciuind spațiul cu brațele ei încovoiate, roată de foc și întuneric, așezată într-o dungă, rostogolindu-se împreună cu suratele ei printre bulboanele nemilosului fluviu Timp.

Undeva, pe un braț de galaxie, spre margine, mereu spre margine — ce îndelungi ocoluri pentru a ajunge iar în centru ! — un soare mijlociu spre mic, un bulgăre de plasmă, înconjurat de nouă bile de mortar, modelate parcă în joacă de fiul constructorului, biliard fragil, etern tocmai de-aceea, balansîndu-se ca o tiribombă-prototip în vidul impasibil.

A treia planetă — Pămîntul. Numele însuși — un poem, ideea însăși — un blestem, poate. Singurul care *știe că este*. Pămîntul...

Pe scoarța lui, un continent, o cîmpie, o porumbiște...

La marginea unui drum prăfos, o fîntînă. Cu inevitabila cumpănă încovoiată. Un braț imobil, un cot înfipt în întuneric, sfidînd parcă Steaua Polară.

La baza furcii de salcîm, un brusture verde-negru. Pe una dintre frunze — un brotăcel. Stă ghemuit, ca o amuletă, și-și umflă ritmic gușa.

— Oac, oac !

Din porumbiște, partenera îi răspunde cu promptitudine :

— Oac, oac, oac !

Osiile sistemului solar, galaxiei, metagalaxiei și universului însuși încearcă din răsputeri să nu mai huruie, să nu mai scîrțîie măcar, pentru a nu acoperi duetul celor doi. Și vocea brotăceilor se aude clară în noapte, reverberînd în tot universul.

NE-VINOVATUL

Judecătorul termină citirea raportului, lăsă dosarul pe birou și își șterse îndelung fața asudată, strălucind de stropi mari. Era cald, nemaipomenit de cald, biroul se afla la etaj, iar mezaninul ieșea în afară sub fereastră, ca un trotuar de tablă în care soarele se lăfăia copios, încingîndu-l. Storurile erau trase, dar dogoarea pătrundea prin ele o dată cu aerul încins, năclăit de mirosul asfaltului cald, al pneurilor fierbinți, al zincului care acoperea mezaninul. Se simțea ca într-o etuvă, ca într-un cuptor de var după scoaterea calcarului. Cămașa i se lipise neplăcut de spate, își simțea părul umezindu-se treptat, în ciuda eforturilor de a și-l usca stînd în curent sau ștergîndu-l cu batista albă, mare cît o basma.

Puse mîna pe telefon, cu silă parcă, formă numărul și-și trase dosarul mai aproape.

— Alo, sînt judecătorul de instrucție Peterson... Cu locotenentul O'Grady... Salut. În legătură cu dosarul tău... cazul Matthews... Spune-mi, ești sigur că *știe*?... Mda. bine... E riscant totuși, am înțeles că profesorul nu garantează sută la sută... Da, e adevărat... Bine, vino după dosar! Salut.

Așează receptorul în furcă și-și scoase din nou enorma batistă albă. Se șterse oftînd, apoi își puse ochelarii și semnă încet, cu litere mari, lenește, aprobarea de a se face experiența.

Cu trei zile în urmă, la un laborator de microbiologie al armatei se dăduse o spargere, un fel de spargere, de o neghiobie și o simplitate cu adevărat desăvîrșite și, probabil tocmai de aceea, cu succes. În plină zi, cineva aruncase peste zidul încoronat din belșug cu sîrmă ghimpată, o sacoșă în care se afla un container cu viruși hiperactivați, sustras din magazia cu „produse finite". Cel care făcuse isprava dispăruse în cîteva secunde printre

garaje și depozite. Aparatele de filmat, declanșate automat în momentul trecerii sacoșei peste zid, păstraseră imaginea unui bărbat îmbrăcat într-o salopetă portocalie, cu însemnele laboratorului pe piept și pe spate. Dar... tot personalul civil al laboratorului era format din bărbați, aproape o sută, și toți aveau costume identice. La interogatoriul care a urmat, toți au ridicat din umeri, fuseseră în altă parte în acele minute, nimeni nu știa nimic etc. etc. Iar hoții nu dădeau nici un semn, nu cereau nici o răscumpărare, nu amenințau cu deschiderea containerului, dispăruseră pur și simplu, cu virușii cu tot.

Singurul indiciu au fost imaginile luate dincolo de zid, pe aleea înconjurătoare. Filmul începuse în momentul survolării zidului ; pînă la căderea sacoșei, ridicarea ei și urcarea în mașină, complicele de afară fusese bine încadrat și apărea clar în imagine. Luase sacoșa în grabă, o aruncase într-o mașină de teren, verde-murdar, și dispăruse într-un nor de praf. Santinelele nu s-au dumirit despre ce e vorba decît după ce a început vînzoleala în curte, cînd individul era deja departe. A fost însă identificat a doua zi, se numea Ron Matthews și lucra ca șofer pe un șantier de construcții. L-au găsit acasă, își făcea mîncare, ceva la tigaie, mirosind a ulei ars. Cînd l-au ridicat n-a zis nimic, n-a protestat în nici un fel, s-a îmbrăcat zîmbind enigmatic și puțin tîmp, a urcat în duba poliției cu gîndul parcă la altceva și n-a scos o vorbă tot drumul. I-au arătat filmul, dar nici n-a clipit, știa probabil de existența lui, se aștepta să-l vadă. Interogatorul n-a dat nimic, Matthews răspundea la toate întrebările trăgînd de timp, ambiguu, făcîndu-l să spumege pe O'Grady, exasperat de indolența eficace a individului. Două zile au încercat în zadar să scoată ceva de la arestat. Nu mai puteau continua așa, pericolul pe care-l reprezentau virușii era prea mare, trecuseră trei zile de la furt, în trei zile containerul putea ajunge cine știe unde, intrat pe mîna unui iresponsabil putea contamina orașe întregi. O'Grady luase legătura cu profesorul Nicholson, șeful Institutului de neurocibernetică, cerîndu-i sprijinul. Profesorul se arătase imediat de acord, pentru el o *citire de creier* era un lucru de rutină, singura dificultate era durata operației, estimată între douăsprezece și patruzeci de ore, timp în care virușii erau scăpați de sub control.

Judecătorul fu întrerupt din gînduri de intrarea lui O'Grady.

— Uite aprobarea. Dă-i bătaie și ține-mă la curent... Succes !

— Vă salut.

La două ore după conectarea lui Matthews la calculator, mașina începu să scrie. Locotenentul, care, după ce se învîrtise o vreme pe coridor, cu mîinile la spate, cu buzele strînse, întunecat și îndîrjit, intrase în sală și se proptise de imprimantă, adormind parcă în picioare, tresări ca atins de un cărbune. Abia atunci își dădu seama că cineva îi pusese pe umeri un halat alb, cu ecuson. Se uită la imprimantă fără să înțeleagă ceva. Cuvinte disparate, propoziții fără nici o logică, forme flexionare... Ridică privirea contrariat către operatorul de alături.

— Gramatica, gramatica limbii... Este partea cea mai „vizibilă“ din creier, e prima care se citește...

— Și... restul ?

— După ce se termină gramatica.

— Durează mult ?

— Între șase și opt ore.

O'Grady ieși ca un buldog, cu capul smucit înainte și intră în biroul profesorului.

— Nu, nu se poate face nimic pînă nu se termină gramatica. Nu știm, de fapt, unde se termină, trebuie să citim tot și apoi să interpretăm. Îmi pare rău...

Locotenentul își reluă mișcarea de metronom de la un capăt la celălalt al coridorului. Nu rezistă mult, ieși în curte, telefonă la secție (nici o informație, nici un semn de la hoți), stătu cîteva minute pe o bancă, intră din nou în sala calculatorului (nimic nou la imprimantă), își reluă frămîntarea pe coridor și continuă așa de multe alte ori.

După nici șapte ore, creierul lui Matthews „se terminase“. Profesorul Nicholson era nedumerit și cu atît mai puțin înțelegea O'Grady. Mersese mult prea repede, era ceva anormal la mijloc. Profesorul scoase o exclamație de suprindere și se apropie brusc cu fața de imprimantă, săltîndu-și ochelarii pe frunte. Operatorul și O'Grady se uitau la el așteptînd.

— Cred că... sigur.. iată, hm, creierul i-a fost șters înainte...

— Cum ? !

— Cineva i-a șters aproape jumătate din creier. Iată, gramatica limbii este intactă. Alte cîteva structuri de tip gramatical, competența șoferiei, reflexele de bază, orientarea, sînt la locul lor. În fișierele de memorie a inter-

venit însă cineva, ştergîndu-le, sau poate doar blocînd accesul la ele...

— Şi ?...

O'Grady simţea broboane de sudoare alunecîndu-i pe şira spinării, în ciuda aerului condiţionat din sala calculatorului.

— Şi atît. Nu putem merge mai departe. Cineva ne-a luat-o înainte. Se aşteptau probabil la citirea creierului şi...

Profesorul ridica din umeri. Locotenentul strîngea de marginea de aluminiu a imprimantei de i se albiseră degetele. Era tînăr, nu accepta înfrîngerea. Îşi îndreptă ochii cu o atît de netă deznădejde şi implorare către profesor, încît acesta se simţi fîstîcit.

— Vedeţi, am putea încerca...

— Spuneţi !

— Hm... procedura nu este bine pusă la punct, dar am putea încerca... Există o memorie mecanică, inconştientă, foarte fidelă şi foarte greu de citit, dar, în sfîrşit, avem cîteva programe...

O'Grady aştepta imobil, nici nu mai clipea măcar.

— Aţi auzit probabil că şi oglinzile au memorie, structura atomică a sticlei şi a stratului de argint păstrează imaginile cîteva ore. La fel şi creierul. În partea sa profundă, rămîne un fel de film al vieţii noastre, sedimentat, stratificat în timp. Noi am reuşit uneori să citim cîteva zile din acest film, e un proiect nou, încă nu se ştie nimic în afara institutului.

— Cîte zile ?

— Poftim ? A, cîte zile putem citi... Păi, depinde şi de subiect. Între opt şi cincisprezece.

— Perfect. O'Grady îşi freca mîinile. Patru zile îmi trebuie. Atît, patru. Perfect.

— Vedeţi, sînt unele riscuri. Am putea să-i ştergem complet memoria. Creierul lui nu e organizat normal. Dacă tribunalul...

— Nu mai aşteptăm nici o aprobare. Nimic. Îi dăm drumul. Pe răspunderea mea. Nu contează. Gîndiţi-vă la container, la viruşi. Imaginaţi-vă că un nebun îl aruncă în reţeaua de apă sau îl deschide în gara centrală... Vă rog ! Cu orice risc. Am pierdut deja atîta timp...

Profesorul aprobă din cap. Operatorul schimbă două benzi ale calculatorului, înlocui casca de pe capul lui Matthews cu o alta şi manevră la repezeală claviatura. Arestatul dormea în continuare sub efectul somniferului.

— Mergeți undeva și odihniți-vă, mîncați ceva eventual ! O să dureze cam trei ore pînă se umple prima casetă. O vizionăm apoi împreună.

— Nu înțeleg.

— Memoria lui Matthews — filmul ultimelor zile — va fi înregistrată pe casetele acestea, apoi le vizionăm la videoscopul din biroul meu. Intră cam patru ore pe casetă, depinde de conținutul memoriei. O să aveți cam mult de văzut.

— Adică... o zi pentru fiecare zi de-a lui ? !

— A, nu, o să le comprimăm. Numai perioadele interesante le vom privi în întregime. Duceți-vă ! O să vă chemăm noi dacă apare ceva.

Peste exact trei ore, O'Grady intra în biroul profesorului. Acesta luă legătura cu sala calculatorului. Operatorul aduse prima casetă. Locotenentul era ca un școlar care-și desface punga cu premii. Trepida. Profesorul introduse caseta în videoscop. Ecranul se lumină treptat, apărură niște umbre, imaginea se preciză încet-încet, era un interior, semăna cu interiorul apartamentului lui Matthews, apoi peste ecran trecu un tremur ca de ape tulburi, care șterse imaginea. Peste cîteva clipe interiorul reapăru, de data aceasta mai clar, se distingeau aproape perfect obiecte, mobilă, forme și culori. Imaginea se legăna, se schimba rapid, uneori apăreau detalii foarte minuțioase, alteori se întuneca pentru o fracțiune de secundă și reapărea, aceeași sau modificată.

— Este imaginea văzută de Matthews în dimineața zilei de 7 iulie, deci în ziua furtului. Am înțeles că de atunci este mai important.

Imaginile se schimbau una după alta cu mare repeziciune, se vedeau uneori mîinile lui Matthews aranjînd patul, făcîndu-și mîncare, fiecare gest mărunt era acolo.

O'Grady tocmai voia să propună grăbirea derulării, filmul tindea să dureze cît desfășurarea reală a evenimentelor înregistrate, cînd pe ecran apăru o ușă cu vizor. Matthews se apropiase și privise afară, imaginea rotundă a celui din față se contură pe ecran deformată de lentila vizorului. Era un poștaș, ușa se deschise și Matthews luă ziarul din mîna acestuia. Închise ușa și desfăcu ziarul. Pe marginea de jos a paginii a treia era scris cu creionul : ora 12. După ce citi, Matthews rupse ziarul, intră în baie și-i dădu foc deasupra WC-ului. Pe ecran se vedea mîna cu ziarul în flăcări, apoi apăru și Matthews, în oglinda de deasupra chiuvetei. Oglinda era murdară, cu

argintul stricat de apă la margini. O'Grady privea fascinat imaginea arestatului, autocontemplîndu-se în oglindă, încruntat și speriat parcă. Se văzu apoi un ceas de mînă, arăta ora zece și douăzeci și cinci de minute, apoi cîteva clipe se distinse cu greu ce urma. Matthews era grăbit, alerga de colo-colo prin cameră. Ieși în cele din urmă. În fața blocului era o mașină de teren, aceeași cu cea filmată la locul furtului, dar... O'Grady nu se înșela, visa și noaptea numărul, cea de pe ecran avea alt număr. „Așa", mormăi el mulțumit. Urmă drumul spre șantier, acolo Matthews urcase într-un camion, încărcase niște materiale la un depozit, le cărase la un alt depozit, la ora douăsprezece fără un sfert — se uita la ceas din ce în ce mai des — lăsase camionul în spatele unei barăci, urcase în mașina de teren și, iată, O'Grady jubila, alergase spre laboratorul de microbiologie. Imaginile se precipitară, probabil că Matthews era nervos, privea cu mare rapiditate în toate părțile, la ceas, la zidul de alături, la mașină, în lungul aleii, în sus... La douăsprezece fix — se vedea din nou ceasul de mînă — o sacoșă neagră zbură peste zid, Matthews o ridicase, urcase în mașină, plecase în goană. Aici era ca pe filmul făcut de aparatele de pază ale laboratorului. Se vedea aleea, mașina o parcurse în cîteva secunde și se angajă cu viteză pe șoseaua de centură. La un moment dat, în față îi apăru un autoturism albastru apropiindu-se vertiginos, probabil că Matthews frînase brusc, apoi oprise. O' Grady nu apucă să distingă numărul mașinii, imaginea era neclară, se schimbase prea rapid, poate Matthews clipise în acel moment. Aștepta cu sufletul la gură urmarea. O portieră a mașinii albastre se deschise și... atît. Caseta se terminase. O'Grady rămase ca paralizat.

— Cum, tocmai acum ?!

Profesorul îl chemă din nou pe operator și acesta aduse alte două casete. Le puseră în grabă în aparat.

Locotenentului îi venea să urle. Caseta care urma începea cu imaginea mașinii albastre îndepărtîndu-se. Nu reușea să-i vadă numărul, nu reușise să-l vadă pe șofer, pierduse exact momentul identificării complicelui !

— Ce s-a întîmplat ? !... Tocmai acum... Am privit degeaba restul...

— Ei, nu, așteptați să vedem cine i-a șters creierul.

— Mda, deși containerul mă interesează, virușii, mai mult decît hoții în sine. Aș fi pus mașina sub urmărire, ne apropiam cu un pas de container...

Din păcate, nu reuşiră să vadă mai nimic important în legătură cu ştergerea creierului. La un moment dat, imaginea s-a întunecat şi a rămas aşa aproape o oră. Cînd a reapărut, pe ecran se vedea din nou maşina lui Matthews. Probabil fusese dus undeva, legat la ochi, precauţia hoţilor se dovedea fără cusur, creierul lui Matthews nu înregistrase nimic, oameni, locuri, nimic.

— Din păcate, nu ştim încă să citim şi sunete, ci numai imagini. Deşi, probabil că nici dovezi sonore n-am fi găsit. Este de presupus că i-au fost astupate şi urechile în timpul operaţiei.

Profesorul ridica din umeri neputincios. O'Grady avu o tresărire de speranţă, îi venise o idee.

— Nu puteţi să-l programaţi din alt moment, de la ora unsprezece, de exemplu, ca să intre pe o casetă întregul furt, să nu mai pice aşa, între sfîrşitul uneia şi începutul alteia ? Nu mai vreau nimic altceva, ora douăsprezece şi atît numărul maşinii albastre şi faţa complicelui, mai ales faţa complicelui.

— Bineînţeles că putem începe de la ora unsprezece — aproximativ, desigur — dar este riscant, de regulă, după o citire trebuie să lăsăm creierul cel puţin două zile să se odihnească. Deja sîntem la a doua citire a lui Matthews.

— Două zile ? ! Nici vorbă. Imediat şi cu orice risc. Două zile ! Pentru nimic în lume.

— Regret, fără aprobarea judecătorului nu mai încerc nimic. V-am spus, e riscant.

Profesorul era hotărît, deşi vorbea liniştit, amabil. O'Grady înţelese că nu are nici o şansă insistînd. Puse mîna pe telefon fără să mai ceară voie. Judecătorul promise că va veni imediat la institut, în ciuda orei înaintate. Într-adevăr, peste nici douăzeci de minute intra pe uşă, fluturîndu-şi eterna batistă albă, rubicond, congestionat mai mult de efort şi de amintirea canicule de peste zi, decît de căldura din clădire. Îndîrjirea lui O'Grady l-a convins, a dat aprobarea. Matthews a fost pus din nou să-şi retrăiască mintal ziua de 7 iulie.

•

Se trezi pe la nouă şi ceva, însă mai zăbovi în pat cîteva minute, toropit încă de cheful din ajun şi de căldura deja sesizabilă a zilei care începea. Scamele nedesluşite ale somnului îi atîrnau încă de creier, se simţea greoi, ar fi stat în pat toată ziua dacă... dacă n-ar

fi trebuit azi, să... Sări din pat și intră în baie. Se rase în grabă, fără plăcere, era un adevărat chin rasul zilnic, avea barba tare, țepoasă, îi creștea repede, iar vara i se irita, de praf și transpirație. Își propusese să-și lase barbă, dar Antonia se speriase cînd auzise. „Cu barbă n-o să mai intri la mine, să știi, te duci la alea la care le plac bărboșii...“ Zîmbi la gîndul furiei Antoniei și reuși să se taie chiar în momentul în care zîmbea. Înjură în gînd, de teamă să-și miște iar buzele. Termină cu toaleta, aranjă patul, își făcu ceva de mîncare, rapid, fără poftă — altă corvoadă zilnică — uitîndu-se mereu la ceas. Se apropia vremea.

Cînd auzi soneria, fugi în grabă spre ușă. Era *el*, „poștașul“, îi întinse ziarul și plecă fără să spună ceva. Desfăcu febril ziarul. Acolo, jos, pe pagina a treia... așa, acolo era ora, ora douăsprezece. Parcă cineva îl strînse brusc de stomac în momentul în care desluși ora. Nu mai avea mult. Se duse în baie și dădu foc ziarului.

Matthews se simți deodată ciudat. Ciuli urechile. Nimic. Simțea ceva straniu, ca o prezență străină în casă, parcă un șarpe hipnotic se afla ascuns undeva, pe dulap, după perderea, sub pat, oriunde se putea afla un șarpe care îl privea cu un ochi rece, atent, neclintit. Avu dintr-o dată sentimentul dedublării. Nu, nu era un șarpe, nu era nimeni din afară, era el însuși, sub forma unui ochi ascuns undeva, pe dulap, după perdea, peste tot se afla ochiul său care îl observa în timp ce ardea ziarul, în timp ce se îmbrăca. Îl observase în timp ce deschisese ușa, în timp ce-i făcuse *lui* un semn că totul este în regulă. Sentimentul propriei supervizări îl pătrunse ca o teroare fină, insinuantă, neiertătoare. Se simți asamblat din două bucăți, una care făcea ceea ce făcea, se mișca, se îmbrăca, se uita la ceas, ardea ziarul, și una care privea înregistrînd totul detașat, din afară, fără nici o simțire. „Iată, eu acum mă îmbrac, ard ziarul, mă uit la ceas.“ Peste acest sentiment se suprapuse unul și mai amețitor : ochiul din afară *știa* ce urmează, anticipa mișcările. „Îți vei lua sacoșa, vei coborî, mașina e în față, așa, vezi, așa se va întîmpla, vei porni motorul și vei merge pe șantier.“ De la un timp glasul acesta șoptit, nemilos, stupefiant, care era al lui, dar venea din afară, care îi cunoștea gesturile înainte de a le face, glasul acesta paralizant începu să vorbească din nou la persoana întîi. „Voi coborî din mașină, voi urca în camion, voi merge la...“ O existență de coșmar, trăită în două

ipostaze, anticipată în cele mai mici amănunte, reală și totuși imposibilă, o dedublare amețitoare puse stăpînire pe Matthews. Acționa ca o marionetă, știa ce i se va întîmpla, se lăsa dus de programul pe care el însuși, sau poate altcineva, cine mai știe, îl pusese la punct pînă în cele mai mici detalii. Asista uluit la propria sa evoluție, ca în fața unui ecran, copleșit de siguranța că nu va mai fi ca la un film, că nu va exista un *sfîrșit*, o repunere la locul lor a evenimentelor, era convins că dedublarea nu se va termina, simțea asta, deși nu vedea înainte în propriul viitor mai mult de cîteva gesturi, cîteva secunde dincolo de care era o negură misterioasă, mereu împinsă înainte de proiecția gîndului acela obsedant care-i dezvăluia evenimentele viitoare, în fiecare moment pentru cîteva momente înainte.

Coșmarul se opri pe neașteptate, brutal, parcă scăpase într-un beci întunecos, adînc, fără sfîrșit, în care scîntei violete izbucneau în jerbe prelungi în cele mai neașteptate direcții.

Se trezi pe la nouă și ceva, însă mai zăbovi în pat cîteva minute, toropit încă de cheful din ajun... Matthews rămase ca paralizat, holbîndu-se, cu gîtul strîmb, într-o direcție fără nici o semnificație. Simțea, *știa* că s-a mai trezit o dată pe la nouă și ceva și chiar și atunci asistase el însuși la propria-i trezire, știind și atunci ca și acum ce urmează după fiecare gest, ce va conține minutul care vine, viitorul lui imediat. Sări din pat, intră în baie, începu să se radă, îi reveniră în minte vorbele Antoniei, zîmbi, se tăie... Simți că înnebunește. Își făcu mîncare și mîncă fără poftă, sună cineva la ușă, deschise, era *el*, luă ziarul, citi anunțul, arse ziarul... Matthews simți nevoia să se lase jos, cu capul în mîini, cu ochii închiși, să intre în pămînt, să moară, să dispară. Știa dinainte fiecare gest, îl știa cumva de două ori, îl făcea, știa că-l mai făcuse și știa că a mai văzut o dată cum l-a făcut. Se privea pe sine însuși mișcîndu-se, făcînd ceea ce făcea și în același timp se vedea pe sine privindu-se, din afară, speriat, deși obiectiv. El, Matthews care acționa, era speriat, copleșit, își simțea creierul sleit, stors de orice fărîmă de voință, acționa pentru că așa trebuia să facă, așa știa el, cel de-al doilea Matthews, cel care-l privea speriat și el că al treilea Matthews îl privește pe el, pe primul, dar și pe al doilea, și vede tot ce fac ei amîndoi, știind de altfel dina-

inte ce vor face fiecare. Era ameţit, era o marionetă de cîrpe colorate care se mişca perfect, inuman, pe un scenariu de două ori ştiut, de două ori trăit. Parcă se afla în faţa unei oglinzi, ca o apă tără fund era oglinda, se afla în faţa ei, dar din ea îl privea o altă copie a lui, care se mişca decalat, puţin înaintea sa, veşnic cu cîteva secunde înainte. Parcă alerga după propria imagine, grăbindu-se să-i ia locul şi luîndu-i locul, riguros, suprapunîndu-se perfect peste imaginea sa viitoare. Alerga mereu în faţa oglinzii aceleia ciudate, se mişca aşa cum trebuia să se mişte, aşa cum îi poruncea oglinda, aşa cum îl programase ea şi goana după propriul viitor nu se mai sfîrşea. Parcă oglinda nu avea margini, era nelimitată, creştea din ea însăşi, era un cerc fără început şi fără sfîrşit, se afla într-un cerc, un cerc de oglindă, un cerc nemilos, antrenîndu-l într-o goană fără capăt după propria-i imagine, o imagine anterioară, absorbantă, veşnic cu un pas înainte.

Se trezi pe la nouă şi ceva, însă mai zăbovi în pat...

•

Profesorul ridică resemnat privirea de pe panoul central al calculatorului. Judecătorul şi O'Grady aşteptau.

— A ...ciclat !...

— ...

— Îşi retrăieşte la nesfîrşit dimineaţa zilei de 7 iulie. Ajunge la ora zece şi ceva şi apoi o ia de la început. Nu mai avem ce face. N-a rezistat. O ia mereu de la capăt. V-am spus, e riscant.

— Nici o speranţă, nici o posibilitate ?...

— Nici una. Creierul lui nu va mai trece niciodată mai departe de ora zece şi douăzeci şi ceva de minute. Îmi pare rău, nu vă mai este de nici un folos. *Am să vă dau înapoi un alt Matthews...*

— Cum ? ! Ce spuneţi ? ! Cum altul ? !

— Nu-l putem lăsa aşa, îi vom reconstitui conţinutul informaţional, însă, din păcate, va fi un alt conţinut decît cel dinainte. Puţine informaţii pe care le va primi vor fi de la el. Restul vom căuta să le alegem cît mai bine, dar vor fi alese de noi. *Trecutul lui este pierdut.* Îi vom „confecţiona" altul. O să-l lăsăm şofer, o să-i prezentăm casa în care a locuit, locul de muncă, oraşul, cît mai multe informaţii despre viaţa lui de pînă acum. Nu va mai avea însă nici o legătură cu furtul. Cred că e bine să nici nu mai ştie că a participat la el.

— Hm, atunci înseamnă că el este ...nevinovat, nu ? !

— Dacă doriți, putem să-l reconstituim cu sentimentul vinovăției, dar, repet, el nu va ști nimic altceva decît ceea ce îi vom spune noi. Iar noi nu știm nimic important care să vă ajute. Așa că...

Judecătorul își scoase batista să-și șteargă fața, gest reflex, inutil la ora aceea și în ambianța climatizată a sălii calculatorului. Își șterse totuși fruntea, tîmplele, ceafa, încet, gospodărește, căutînd, desigur, să cîștige timp.

— Asta e. Refaceți-l așa cum doriți dumneavoastră ! Asta e. E nevinovat. *Va fi nevinovat.*

O'Grady vru să mai spună ceva, dar se răzgîndi. Judecătorul plecase spre ieșire, fluturîndu-și batista, profesorul își făcea de lucru la benzile calculatorului, operatorul schimba casca de pe capul lui Matthews. Acesta se destinsese, zîmbea parcă în somn, palid, cu pleoapele lăsate ca niște cortine peste sufletul lipsit de trecut. O'Grady se retrase de-a-ndăratelea spre ușă și ieși clătinînd din cap în noaptea călduță și plină de stele tremurătoare a mijlocului de vară.

E VORBA DE ORAȘUL MEU

Sînt foarte obosit, nu-mi place să călătoresc cu avionul, iar acum a trebuit să trec peste ocean, opt ore am zburat, sînt teribil de obosit, așa că nu intru de acum în amănunte, în fondul problemei, vreau doar să vă previn că voi vorbi — din văzute, dar și din auzite, din folclorul local și din bîrfele curente — despre orașul meu.

Numai despre orașul meu va fi vorba.

Încă nu-mi dau seama cum este la dumneavoastră, abia am sosit, dar sînt sigur că aici e altfel. Pentru că la mine e *altfel*. Nu zic *mai bine* sau *mai rău*, binele și răul sînt noțiuni cu totul relative. Știu însă că în orașul meu multe lucruri se petrec *altfel* și așa au fost apreciate și în alte locuri. Luați-le deci ca atare, rîdeți dacă vreți, deși eu nu asta vreau să obțin de la dumneavoastră. Pentru că viața din orașul meu nu e deloc hazlie. Nu e în nici un fel care ar putea încăpea într-un singur cuvînt, altul decît cuvîntul *viață*. Sublim și mediocritate, dragoste și uitare, lacrimi și hohote de rîs, cîte puțin din toate și încă multe altele. Viață.

Despre viață va fi vorba.

Despre viața din orașul meu, cel atît de departe rămas încît, acum, aici, privindu-vă, mă simt înclinat să mă îndoiesc și eu, așa cum vă veți îndoi probabil și dumneavoastră, de existența lui reală, parcă l-am văzut numai într-o carte, într-un film parcă. De fapt, eu sînt singura dovadă, chiar și pentru mine, că orașul din care vin există cu adevărat și mai mult de atîta nici nu pot să vă pretind. Luați-mă deci pe mine ca o dovadă că orașul meu există, iar eu exist, iată, de asta puteți fi siguri... Vorbesc, deci exist !

POVESTEA, AŞA CUM A FOST, A UNUI CONSERVATOR ŞI A ORCHESTREI SALE

— Scîîrţ... scîîrţ... scîrţ...

Dragi ascultători şi graţioase ascultătoare, îmi cer scuze pentru acest început dezagreabil al povestirii mele, dar, personal (nu vă aplecaţi urechea la ce spun criticii), sînt adeptul respectării cu sfinţenie a adevărului, fie el şi istoric ; iar celebritatea răsunătoare a conservatorului din oraşul meu natal, Pehlinvale, de aici a început, de la un scîrţîit banal, repetat, e adevărat, de trei ori. Banal ? Nici vorbă ! Acesta a fost scîrţîitul unic, scînteia, picătura care a umplut paharul, buturuga mică, paiul din... (a, nu, ăsta e din alt proverb...), în sfîrşit, numiţi-l cum vreţi, a fost oricum momentul de cotitură în viaţa muzicală, îndrăznesc să spun, nu numai regională, ci de-a dreptul *mondială*. Pentru că, aşa cum pe dumneavostră scîrţîitul ăsta v-a „gîghilat urechile într-un mod neplăcut", vorba unui confrate european care, al dracului ! a scris cîte o frază potrivită pentru fiecare situaţie posibilă, dar absolut pentru fiecare, la fel de neplăcut l-a gîdilat şi pe marele compozitor Fonthoven, rectorul mai-sus-numitului lăcaş de instruire muzicală. Ce spun eu „gîdilat" ? L-a zgîriat, l-a înţepat pur şi simplu în timpane. Pentru că e de la sine înţeles că un rector de conservator, compozitor de anvergură, autor a şase motete şi la fel de multe concionere (informaţie scoasă dintr-un interviu pe care ilustrul personaj l-a dat la cîteva luni după scîrţîitul amintit ; sper că am transcris bine denumirile), purtătorul unui nume cu un sufix, evident, predestinat, el, care tocmai lucra de cîţiva ani la o simfonie, e de la sine înţeles, zic, că avea organele auditive mult mai sensibile decît un afon de rînd, ca mine, de exemplu, care nici nu ştie ce e aia *concioneră*. Pentru că în acele clipe era şi nemulţumit de cum îi ieşiseră primele acorduri ale simfoniei şi mai era şi iritat de un telefon pe care tocmai îl primise de la soţie, din oraş, dintr-un magazin de blănuri (ce idee, să pui telefoane în asemenea locuri !), rectorul n-a mai aşteptat al patrulea atentat la ordinea sonoră a lumii, a trîntit capacul pianului, capacul a făcut neputincios „clacc !", şi-a trecut reflex mîna prin părul răvăşit (răvăşirea părului înainte de aşezarea la pian era una dintre lecţiile introductive la cursurile de compoziţie) şi a ieşit ca un leu furios pe coridor, să afle de unde vin infamele vi-

brații. Și a aflat. Din debaraua de lîngă toaletă veneau, de acolo unde tanti Frose, femeia de serviciu la etajul respectiv, își ținea măturile, cîrpele, bidoanele cu petrosin și alte mijloace de producție specifice. Femeia — ce lipsă de simț muzical ! — tocmai voia să mute o masă, pentru a scoate la lumină din spatele ei furtunul aspiratorului, căzut acolo și nerecuperabil altfel, tanti Frose nefiind, dimensional vorbind, în măsură să încerce o exhibiție cu acest obiectiv pe sub masă.

— Scîîrț !

Sfîntă inocență !...

— Ce se întîmplă aici ?! Ce sînt sunetele acestea oribile ?! Oribile !

Biata femeie făcu un fel de stînga-mprejur, mai ales din partea de sus a corpului și rămase țeapănă, privindu-l oarecum peste umăr, cu brațele îndoite cam ca iepurașii din filmele de desene animate, de parcă încă avea în mîini o masă invizibilă. Rămase așa, fără să spună ce se întîmplă acolo. Furia leonină a marelui compozitor avu un moment de derută, unul singur, făuritorii de istorie trec repede peste clipele de descumpănire, dar apoi recuperă :

— Este inadmisibil, auzi ?, inadmisibil ! Aici se face muzică, muzică, muzică ! Ar fi trebuit să afli asta pînă acum ! Muzică, nu zgomote ! Zgomote oribile, ca dumneata ! *Ah, de acum înainte nu voi mai angaja pe nimeni, nici măcar o femeie de serviciu, dacă nu se pricepe la muzică.* Aici e conservator, nu betonieră !

Avea dreptate. Cu sentimentul că avea deplină dreptate, rectorul părăsi debaraua pufnind și se îndreptă cu pași mari spre sala de creație, spre pianul de la care fusese smuls cu atîta brutalitate. După vreo zece pași se auzi însă în spatele lui un pufăit prelung, ca de locomotivă Pacific bine hrănită cu cărbuni : era respirația lui tanti Frose, prima după întreruperea obiceiului atît de folositor de a respira ritmic, întrerupere provocată de apariția rectorului în debara. Marele compozitor fu din nou violentat în organele auditive, sensibile, după cum spuneam, marele compozitor își schimbă atunci direcția de mers, intră într-un birou pe a cărui ușă scria cu litere aurii „șef serviciu personal“ și spuse răstit :

— Cît mai are femeia *asta* pînă la pensie ?

— Doi ani, să trăiți.

Șeful de personal era slab, adus de spate, purta cotiere din pînză neagră, avea ochelari fără dioptrii și

urechi clăpăuge, cu care auzea tot, de aceea nu e de mirare că auzise și ceea ce se vorbise în debara, știa deci despre care femeie e vorba.

— Doi ani ?! Oho !

Rectorul părea a suferi sincer.

— Mut-o la alt etaj și adu-mi pe cineva cu mai mult simț muzical.

— Am înțeles, să trăiți.

Rectorul ieși trîntind ușa, șeful serviciului personal o închise încă o dată, cu grijă însă, reveni la birou, își îndreptă spatele, răsuci capul strîmbîndu-se de parcă l-ar fi strins cravata prea tare de gît — nu purtase cravată decît la cununie, de atunci își ținea gulerul cămășii scos peste gulerul hainei, ceea ce se completa extrem de fotogenic cu eterna șapcă reiată pe care și-o punea zilnic pe cap — ciocăni cu unghia supradimensionată a degetului mic într-un dosar de pe birou și puse mîna pe telefon.

Puse degeaba mîna pe telefon. Ușa se deschise tocmai în timp ce el își dregea glasul și în pragul ei apăru prorectorul Callup. El nu avea urechi clăpăuge, dar avea urechi muzicale, cu care auzea, desigur, tot. Auzise în cele mai mici detalii și incidentul din debara, ba chiar și discuția din biroul șefului serviciului personal. Era de acord cu rectorul, absolut de acord. Situația era intolerabilă. Trebuia făcut fără întîrziere ceva. Și el scrisese motete și concionere, bineînțeles mai puține decît rectorul, dar scrisese. Avea de gînd să scrie și o simfonie. Mai avea de gînd — un gînd intim, cunoscut de tot conservatorul — să ajungă și rector, dar asta „după". De aceea se gîndi să pună și el umărul la transpunerea în viață a dorinței marelui compozitor.

— Sper că ai înțeles exact despre ce e vorba.

— Desigur, făcu interlocutorul complet nedumerit, lăsîndu-și iar umerii în jos.

— Nu mai angajăm pe nimeni fără a-l supune unui test de cultură și aptitudini muzicale. E clar, da ?

— O, desigur.

— Primenim și personalul actual. Începînd chiar de azi. Înțeles ?

— O, deși... Tot personalul ?

Șeful serviciului de resort avu intenția să-și frece mîinile, dar, ca un mai-vechi-în-funcție ce se găsea, se stăpîni, doar urechile-i clăpăuge se înviorară parcă.

— Tot. Începînd cu femeile de serviciu și terminînd cu grădinarul.

— Am înțeles, să trăiți. Chiar acum încep.

— Bine. Să mă ții la curent.

Prorectorul Callup ieși maiestuos, cam așa cum iese un general în retragere dintr-o cafenea în care îl cunoaște toată lumea. Trebuie spus că puterea lui în instituție era nelimitată. Marele compozitor îl lasă pe el să conducă, iar el conducea cu dezinvoltură în numele marelui compozitor. Și apoi, toată lumea știa că va ajunge în curînd rector, Fonthoven fiind destul de bătrîn. Nu e deci de mirare că șeful personalului nu pregetă nici cît să ascuți un creion, deschise dulapul de fier unde păstra între coperți ferfenițite trecutul, prezentul și în mare măsură chiar viitorul salariaților și începu operațiunea de triere. Întrebarea-cheie „cine are studii muzicale“ primi răspunsul *nu* pentru toate cele opt femei de serviciu, pentru toți cei trei mecanici de întreținere, pentru tîmplar, zidar, curieră, administrator, pentru toți cei cinci contabili, pentru portar, pentru toate secretarele, pentru șeful serviciului personal, șofer, lipitorul de afișe, pentru furnizorii de sacîz și de păr de cal pentru arcușe. Pe scurt, pentru tot personalul auxiliar, inclusiv bietul furnizor de păr de cal, un moșulică mustăcios, colaborator-extern, care venea săptămînal călare pe una din mîrțoagele sale, oprea în curte strigînd aproape simultan „Prrr — părrr!“, iar curiera ieșea în fugă cu o listă nominală de consumuri de profil semnată de prorector și de contabilul șef, se autoservea, plătea omului și mergea să distribuie firele proaspete celor care le comandaseră.

Șeful serviciului personal întocmi rapid o listă a celor vizați de schimbare și trimise fiecăruia prin poștă, în dublu exemplar, acasă și la serviciu, următoarea „Înștiințare: Pentru a putea contribui mai deplin la buna desfășurare a vieții muzicale în instituția și orașul nostru, potrivit indicațiilor domnului Fonthoven, rectorul conservatorului, sînteți invitat ca în termen de o săptămînă de la data emiterii acestei înștiințări să aduceți la biroul serviciului personal dovada cum că posedați studii muzicale corespunzătoare, în caz contrar trebuind să fiți îndrumat spre un alt sector de activitate, în afara așezămîntului nostru muzical.“ Urma data, semnătura și ștampila biroului personal, semnătura prorectorului și ștampila unității.

Roata istoriei, roata progresului se pusese în mișcare. Ireversibilă și înălțătoare mișcare !

Este inutil, cred, să vă mai spun că peste o săptămînă, aproape toate persoanele din lista mai sus pomenită au primit o nouă înștiințare, prin care erau anunțați, sec și eficient, că „începînd cu data de..., conservatorul nu mai are nevoie de serviciile dumneavoastră, pregătirea de specialitate nefiind coresp.“ Am zis „aproape toate persoanele“, deoarece, normal, cîteva secretare, contabilul șef, curiera și șeful serviciului personal au dovedit, în cadrul unor minuțioase examinări ad-hoc că, deși nu au studii propriu-zise, au totuși certe aptitudini muzicale și se putea conta pe perfecționarea lor ulterioară.

Din acest punct evenimentele s-au precipitat. S-au dat anunțuri la ziar privind angajările ce urmau a fi făcute la conservator, cu precizarea, într-un chenar ca o graniță de țară — linie, punct, linie, punct — condițiilor de ocupare a acestor posturi. Au început să apară candidații. Mulți, îmbucurător de mulți, posturile fiind mai mult decît tentante. S-au făcut, desigur, angajările cele mai potrivite. A durat ceva mai mult pînă au găsit și un furnizor de păr de cal care să aibă toate calitățile dorite. Cel mai greu era cu caii, toți candidații aveau studii serioase, unii erau compozitori notorii, dar nu aveau cai, nici unul, dar deloc, știți, nici măcar de model. În vremea asta, rectorul a contractat o gripă, care l-a decis să ceară pensionarea, mai ales că simțea că-l ard și degetele, îi venise probabil inspirația atît de mult așteptată și voia să termine simfonia. Fu numit rector Callup, care chiar a doua zi după ce se instală în fotoliul de piele al șefului instituției își alese ca prorector pe tînărul și ambițiosul compozitor Canerdi. Acesta își exprimase de mult dorința de a scrie și el motete și concionere și se distinsese în ultimul timp prin activitatea sa în fruntea asociației compozitorilor tineri. După toate aceste schimbări înnoitoare este de la sine înțeles că nici un scîrțîit nu se mai auzea în conservator. Se făcea muzică de la subsol pînă pe acoperiș, în debarale, în micul parc din jurul clădirii, la poartă, peste tot, ce mai... Pînă și la ferma suburbană a furnizorului de păr de cal... Și se făcea muzică bună, selecția noilor angajați își arăta din plin roadele. Se cînta însă *pe mai multe voci*, după cum observă ironic noul prorector, tînărul compozitor de mare viitor Canerdi. Se decise

atunci organizarea unei orchestre a personalului auxiliar. Desigur, ca dirijor a fost ales şeful personalului (căpătase între timp oarece cunoştinţe în acest sens) şi repetiţiile au început cu mare însufleţire în sala de festivităţi. E drept, cu această ocazie au fost îndepărtate din sală pianele la care exersau studenţii, dar pînă la urmă s-a găsit la aceştia înţelegerea necesară. Pianele au fost mutate pe coridoare, acţiune de mai multe ori benefică şi nu în ultimul rînd, deoarece se acopereau în acest fel petele de noroi care începuseră să apară pe pardoseală. Orchestra „auxiliarilor“ a ieşit foarte reuşită, dovadă aplauzele pe care le culegea în fiecare duminică în parcul central al oraşului, lîngă debarcaderul de la care plecau şi veneau hidrobicicletele cu liceeni. Succesul a fost bineînţeles recepţionat prompt de organele locale de presă, care au popularizat iniţiativa, au luat interviuri bine simţite actualului rector, fostului rector şi dirijorului orchestrei. S-a înghesuit în faţă, spre microfon şi actualul prorector, dar n-a apucat să-şi spună numele, deoarece a fost chemat de urgenţă de un student în subsolul clădirii, unde se spărsese o ţeavă. Mecanicul de gardă tocmai cînta la tobă în orchestră, drept care prorectorul a întors toate robinetele de prin împrejurimile avariei, pînă a reuşit să oprească scurgerea de apă. A oprit-o în toată clădirea, dar numai pînă au plecat ziariştii. După aceea, cînd cineva dorea sau, mă rog, avea nevoie de apă, trebuia ca exact la momentul în care ţinea paharul la robinet sau mîna pe lanţ să strige spre calorifer „Apăă !“, iar un student de serviciu, aflat la subsol, dădea drumul la robinetul potrivit, satisfăcînd cererea şi închizîndu-l după cîteva secunde. Prin mijlocirea presei, succesul s-a lăţit, orchestra a fost invitată la un mare concurs estival de amatori, concurs pe care l-a şi cîştigat, ieşind pe locul doi şi de aici pînă la televiziune n-a mai fost decît un pas. „Iată, asta e orchestra noastră. Eu am contribuit cel mai mult la naşterea ei.“ părea a spune actualul rector privind pe micul ecran marea orchestră. Actualul prorector părea a încuviinţa, dînd uşor din cap. Era, într-adevăr, o orchestră bună, iar fostul şef al serviciului personal făcea minuni la pupitru, cu statura sa înaltă, dreaptă, braţele lungi, părul bogat, acoperindu-i urechile clăpăuge şi gulerul cămăşii scos inovator peste gulerul fracului. Cînd apărea la televizor orchestra „auxiliarilor“, se întrerupeau toate cursurile, compozitorii şi studenţii mai

dotați mergeau să vizioneze spectacolul, iar ceilalți aveau program de voie, sau făceau de serviciu la subsol, la robinete. Abia dacă se auzea atunci cîte un strigăt „Apăă !“ în tot institutul. Bineînțeles, orchestra nu putea să stea numai în fața camerelor de luat vederi. A făcut și o serie de turnee, înregistrări pentru discuri, a cîntat chiar și la cîteva nunți mai răsărite. Peste vreun an a trecut și prin orașul nostru. Ce sărbătoare, ce chiote, ce focuri de artificii ! Gloria muzicii locale se întorcea la sursă. Între două spectacole au vizitat și conservatorul. Autografe, amintiri, banchete, cuvîntări patetice sau înflăcărate, planuri de viitor. Cu prilejul festivităților, studenții au fost puși să acopere cu steluțe de staniol, cu jerbe de beteală și lanțuri de hîrtie creponată toate locurile unde exista sau ar fi putut să existe o pînză de păianjen cît de mică, un fir de praf sau, pardon, o urmă (în sensul lui Hašek) de muscă. S-a consumat destul de mult staniol și creponată, au muncit cot la cot cu studenții și cadrele didactice, dar rezultatul a fost splendid, realmente splendid. Mai ales că au fost înlocuite cu acest prilej și o parte din becurile arse între timp, cele mai accesibile, de bună seamă. Ce zile, ce zile !...

Aceasta a fost prima fază a ascensiunii muzicale a conservatorului și orașului nostru. O fază euforică, eclatantă, un fel de junețe a succesului.

A urmat o a doua fază, cea a succesului matur, robust, ceva mai puțin exuberant, dar mai sigur, mai durabil — fază pe care o trăim și astăzi.

Dar, să revenim la consemnarea faptelor.

Succesul, ca și guma de mestecat, nu poate face baloane la nesfîrșit. După cîțiva ani de aplauze aproape neîntrerupte, publicul a început să întoarcă privirea muzicală după alte orchestre, mai ales că apăruseră între timp o sumedenie de epigoni, de grupuri și grupulețe, cînd vocale, cînd instrumentale, formate din șoferi, grădinari, mecanici de întreținere. Într-o bună zi, cei de la televiziune le-au propus să facă și un turneu peste hotare și, în așteptarea formelor necesare (credeți că e ușor să scoți o ocarină din țară ? ce să mai spunem atunci de un contrabas ?...), le-au sugerat să mai cînte și con-orășenilor lor. Ideea cu turneul le-a plăcut, era în cursul normal al evenimentelor, drept care s-au întors la conservator. În timpul săptămînii exersau, duminica cîntau prin parc, lunea telefonau în capitală,

după aprobările de plecare și iar o luau de la capăt. Au apărut însă unele probleme. În capitală locuiseră într-un hotel destul de arătos, la televiziune jumătate din studiou era în întuneric și nu se vedea ce e acolo, iar cealaltă era curată-lună. Aici, cum să vă spun, steluțele de staniol cam începuseră să cadă, trecuse destul timp de la marele banchet, apa trebuia cerută prin calorifer, păr de cal, hm, nu prea se mai găsea, deoarece furnizorul cînta la corn englezesc în orchestră. Trebuia făcut ceva, turneul peste hotare trebuia pregătit cu grijă, în cele mai bune condiții. Astfel încît a fost convocată o ședință a personalului auxiliar la care a fost invitată și conducerea conservatorului. Cu acest prilej, dirijorul orchestrei a pus mai multe sarcini în fața rectoratului :

— să se asigure membrilor orchestrei prioritate absolută la cererea de apă,

— profesorii să-i ajute pe studenți în încercarea de menținere a curățeniei în clădire,

— să se mute din nou pianele în sala de festivități, pentru a acoperi și acolo gunoiul de prin colțuri, iar pe coridor să se demonteze și ultimul bec în funcțiune, astfel încît, pe întuneric să nu mai fie nevoie de piane aici,

— în anul următor să se mărească numărul locurilor disponibile la admitere, astfel încît studenții suplimentari să poată face față cu mai mult succes cerințelor didactice locale,

— să se introducă la admitere o nouă probă, aceea de îndemînare practică, favorizîndu-se pentru început mecanicii și zidarii,

— să se studieze posibilitatea, ca prin rotație, membrii corpului profesoral să urmeze cursuri de dactilografie, grădinărit, reparare instalații sanitare și creșterea cailor,

— să se formeze un comitet care să se ocupe continuu de condițiile de viață și de muncă ale componenților orchestrei.

Acest mic plan de măsuri ar fi fost fără îndoială votat imediat, conducerea conservatorului fiind în întregime de acord cu el, dacă tînărul nou prorector nu ar fi privit, într-un moment de inspirație, spre spatele sălii, acolo unde grădinarul, un violonist de excepție, nu și-ar fi șters tocmai atunci o reușită pînză de păianjen de pe vîrful arcușului. Tînărul nou prorector avu în acel moment o revelație pe care o împărtăși, ierarhic, rectoru-

lui. Care și el avu aceeași revelație (dacă așa s-o fi numind o invenție formidabilă pe care ți-o șoptește cineva la ureche) și ceru să vorbească.

— Fraților, sînt complet de acord cu hotărîrile propuse și le vom trece în practică pe toate, în mai mare sau mai mică măsură. Dar, nu-i așa ?, ce-ar fi să facem noi așa cum ne învață înțelepciunea de milenii a omului simplu și anume, să îmbinăm utilul cu plăcutul, cel puțin pînă vor da roade depline cele propuse de distinsul dumneavoastră dirijor, șeful serviciului personal din institutul nostru. Să îmbinăm cum ziceam, utilul cu plăcutul, ba, mai mult, să realizăm, nu-i așa ?, cum spun filozofii, un salt calitativ, să îmbinăm chiar *utilul cu utilul*. Cum ? Nimic mai simplu. O primă idee ne-a dat-o violonistul numărul unu al orchestrei, grădinarul institutului nostru : să atașăm o perie la arcușșș...

Pronunțase „arcușșș" șoptit, cîntat, cu ochii micșorați, așteptînd ca sala să realizeze măreția ideii și să izbucnească în urale. Membrii orchestrei se uitau însă unii la alții încă neluminați.

— La arcușșș... o perie... una mică...

Rectorul simulă manevrarea unui arcuș imaginar, dotat însă cu o perie de bună calitate, pe strunele imaginare ale unei viori, de asemenea, imaginare.

— Aha !

Exclamația îl făcu fericit. Cel care o scosese ținea în mînă un trombon.

— Și la trombon se poate, spuse el.

— Și, suspină ca un tătic iubitor rectorul.

— La saxofon se poate pune un panaș de fulgi...

— Eee... confirmă rectorul.

— La contrabas un aspirator...

— Sau o sapă...

— Acordeonul poate fi dotat cu o pompă...

— Sau o foarfecă potrivită...

Începuse să plouă cu idei, membrii orchestrei se întreceau în a avea idei, erau nefericiți cei care, precum xilofonistul și clarinetiștii, nu știau încă ce să adauge instrumentului lor pentru a-l face de două ori util, cum spunea rectorul. Superbă solidaritate ! Ar fi putut să conteze în continuare pe activitatea profesorilor și studenților, dar, nu, ei consimțeau astfel să-i ajute. Fără a-și neglija pregătirea muzicală, pregătirea turneului. Rectorului îi străluceau ochii de bucurie, mai ales că întrevăzuse și o continuare a planului său.

— Mulţumesc, mulţumesc. Aţi văzut ? Ce simplu era ! Şi vom dota cu perii, pompe, foarfeci şi tot ce mai trebuie şi instrumentele noastre, ba şi studenţilor le vom cere acelaşi lucru. Vom îmbina utilul cu utilul, dragii mei, le vom îmbina definitiv.

Nici acum nu se auziseră urale, dar rectorul îi strînse călduros mîna prorectorului, acesta dirijorului şi, urmîndu-le exemplul, toţi membrii orchestrei îşi strînseră mîinile între ei. De undeva se auzi un strigăt disperat, un student probabil, „Apăă !“, dar nimeni nu-l băgă în seamă, o atare situaţie aparţinea deja trecutului.

Şi iar evenimentele s-au precipitat.

Se cînta la vioară prin colţurile camerelor, la saxofon în locurile cu praf mult, la acordeon în grădină. Singura dificultate a fost aceea de a muta contrabasul încoace şi încolo, de-a lungul şi de-a latul coridoarelor, dar a apărut ideea salvatoare a asocierii lui cu un clarinet purtător al furtunului care pleca din aspiratorul închis în marele instrument. S-au făcut şi alte asemenea eficiente înfrăţiri. Toboşarul cu un violoncelist, de pildă. Primul putea să stocheze pînă la 140 de litri de apă în instrumentul lui, apă pe care i-o pompa acolo violoncelistul, cu piciorul, că doar picioarele nu-i foloseau la cîntat, şi pe care toboşarul o scotea din subsolul clădirii, furnizînd-o, la cerere, celor interesaţi.

Ideile mari nu trebuie ajutate să ajungă publice. Un atelier local de reparat şi acordat piane a început să producă şi pentru marele public „instrumente muzicale, cu funcţii multiple, utile în gospodăria dumneavoastră“. Presa locală a făcut imediat o binemeritată reclamă noilor produse, gospodinele receptive la progres, s-au pornit să cînte la flaut măturînd şi să măture cîntînd, mă rog, n-are importanţă ordinea, grădinarii au speriat toate păsările cu acordeoanele lor tăietoare de frunze, o cunoscută fabrică de instrumente muzicale, aflînd cît de vandabile sînt „combinele“, s-a reprofilat rapid pe mături de concert. În cele din urmă, inevitabil, televiziunea, acest argus modern, a intrat pe fir şi succesul deveni general, adăugat, bineînţeles, la amintirea faimei pe care orchestra conservatorului şi-o cîştigase cu un an şi ceva înainte şi pe care televiziunea o exploata acum din plin. Discurile cu „orchestra-minune, cîntă, şterge, spală, calcă“ au început să se vîndă precum covrigii calzi, cu coadă perpetuă, înregistrările mai vechi sau mai noi umpleau aproape complet primul canal, măturile-clarinet

se vindeau din ce în ce mai bine, iarăşi turnee, spectacole, autografe, focuri de artificii, banchete, măturile-flaut au fost cerute şi la export, pentru început în Noua Karakatonie, dar, ce, ăsta nu e export ?, în sfîrşit, ce s-o mai lungim, probabil că vă amintiţi şi dumneavoastră unele amănunte din cele ce se scriau prin ziare cu cinci-şase ani în urmă, succes pe toată linia. După plecarea toboşarului din conservator iar au apărut strigătele „Apăă !“, „Apăă !“, dar numai pentru puţin timp, deoarece s-a deschis curînd o clasă nouă, de cîntăreţi la tobă, ceea ce a rezolvat definitiv problema.

Noua celebritate a orchestrei, împreună cu previzibilul succes la export al instrumentelor combinate, a determinat pe cineva sus-pus la televiziune să se intereseze de soarta aprobărilor pentru ca orchestra să plece într-un turneu peste hotare, revitalizînd astfel propunerea anterioară. De data asta serios, nu, aşa, ca să scape de ei trimiţîndu-i înapoi în oraşul de origine în aşteptarea aprobărilor. Şi astfel, în cîteva zile, dirijorul, mînuitorul de-acum al unei splendide baghete cu lopăţică-strecurătoare-ucigătoare-de-muşte, fu chemat pentru înmînarea biletelor de avion şi a programului primei etape a turneului...

Au trecut de atunci cinci ani. Mi-e mai uşor să spun prin ce ţări n-au trecut, decît prin care au trecut eroii noştri (însoţiţi de rectorul Callup, ca impresar ; trebuie spus că prorectorul Canerdi se descurcă admirabil în lipsa lui). Au cîntat pe toate continentele. Mai ales în case particulare, la bogătaşi, desigur, în localuri, cazinouri, hoteluri. Turneul continuă cu acelaşi nedezminţit succes. Gîndiţi-vă, cinci ani de zile... Sînt numiţi „orchestra cu violoniştii la colţuri şi contrabasul în mijlocul camerei“. Cîntă, cîntă băieţii. Iar exportul de instrumente combinate continuă să crească. Spre gloria muzicală a conservatorului, a oraşului meu, a industriei noastre.

Despre conservator, ce să vă mai spun ? Treburile merg ca pe roate. A fost reparată şi ţeava din beci, au fost înlocuite şi o parte din geamurile sparte. Asta graţie deciziei conducerii (l-am numit pe prorectorul Canerdi) de a scoate dintre probele concursului de admitere aptitudinile muzicale, astea se pot forma în institut, şi de a introduce cerinţa eliminatorie a prezentării unei diplome de absolvire a unei şcoli tehnice potrivite : agricultură, mecanică etc. El, prorectorul, a scris deja patru motete şi trei concionere şi are de gînd să treacă şi la

simfonie. E drept, îl cam încurcă în activitatea componistică puricii. Ei, da, ce vă miraţi, aflaţi că puricii sînt nişte duşmani redutabili ai compozitorilor de simfonii. De unde purici ? Păi, nu ştiu. Probabil de nicăieri, conform credinţei medievale cum că din gunoi stratificat, lăsat la umezeală şi întuneric, iau naştre spontan forme minuscule de viaţă, încarnate mai ales ca purici, ţînţari, şopîrle. A, nu, să nu înţelegeţi de aici că în conservator ar fi apărut şi şopîrle, nu, numai purici şi gîndaci, infirmînd astfel definitiv critica adusă de profesorii de biologie din şcolile de provincie credinţei medievale de care pomeneam.

Ce s-a întîmplat cu fostul rector, marele compozitor Fonthoven ? Eh, a cam murit, ce era să facă ! Ce, credeţi că e puţin lucru să faci guturai în timp ce lucrezi la o simfonie ?! Tanti Frose ? Ea e bine-mersi, neschimbată. La prima pensie s-a dus la conservator, a umblat în stînga şi-n dreapta şi a reuşit să cumpere masa după care îi căzuse ei odată furtunul aspiratorului, a adus-o acasă şi de atunci o trage mereu pe podea încoace şi încolo, cu sentimentul de mîndrie şi împăcare al omului simplu care a pus şi el puţin umărul la făurirea istoriei.

— Scîîrţ... scîîrţ... scîîrţ... scîrţ...

CATEDRALA

Emma își duse mîinile sub capotul transparent, vîrî degetele sub elasticul dresului și îl scoase cu o mișcare prelungă, mîngîindu-și picioarele svelte. Se așeză apoi turcește pe canapea și își rîndui frumos înainte-i un șir de sticluțe, forfecuțe, pensule, pile. Tăia, pilea, rotunjea, vopsea, sufla să se usuce oja, apoi privea din diverse unghiuri în căutarea celor mai ascunse și mai mici imperfecțiuni. În același timp, atunci cînd nu strîngea din dinți de concentrare sau nu uita pur și simplu ce voia să spună, vorbea cu Apolodor, soțul, *îi vorbea*, de fapt, pentru că el numai arareori asculta ce-i spune Emma și nu-i răspundea aproape niciodată.

— ...nici tu... nu te ocupi... (urmează o pauză cam cît rotunjirea unei unghii cu o pilă minusculă cu mîner de sidef)... nu te ocupi deloc de el... alți părinți *o iau din timp* (Emma suflă de cîteva ori asupra unghiei proaspăt lăcuite pentru a grăbi uscarea)... *o iua din timp*, îți spun, îi învață *ba una, ba alta*... de unde să afle și el ?... degeaba spui tu că e genial, degeaba... eu (terminase cu piciorul stîng și trecu la dichisirea celui drept)... eu l-aș duce mai bine la un psihiatru...

Pentru Apolodor, vocea Emmei era ca un zgomot de fond, inutil și inevitabil, care nu merita să-i consacri mai mult de cîteva secunde la un sfert de oră și atunci numai pentru a-i sesiza, așa, în mare, caracteristicile, tonul, frecvența, subiectul (dacă exista vreunul). Apolodor era filozof în felul lui, era convins că vorbele, orideunde ar veni ele, sau nu spun nimic, sau spun ceva inconfortabil, în orice caz, „te scot aproape totdeauna de pe traiectorie“ fără să merite. Acum, traiectoria lui Apolodor trecea prin Köln...

— ...nu te ocupi... nu te ocupi deloc... ți-a intrat în cap că e genial.. *îl lași în banii lui*... cine știe ce-o să

mai inventeze... Știi că astă noapte (Emma ridică privirile spre Apolodor, vrînd să sublinieze în felul acesta gravitatea informației pe care i-o furniza acum)... astă-noapte m-a trezit și m-a întrebat, doamne, nici nu mai știu ce m-a întrebat, era ceva de genul... a, da, m-a întrebat *dacă un bec căruia îi zicem măr poate fi mîncat*... auzi întrebare de pus la ora unu noaptea...

Apolodor meșterea în continuare, încruntat, mușcîndu-și buzele, murdar de lipici pînă la păr, meșterea chinuindu-se să dea formă fațadei catedralei din Köln. Acesta fusese visul lui încă din liceu, dar nu se putuse apuca de treabă decît acum, cînd se îmbolnăvise de hepatită și trebuia să stea acasă, era în concediu medical. Visase dintotdeauna să construiască ceva măreț din bețe de chibrituri, ceva complicat, ceva ce depășește putința și răbdarea omului de rînd. Alesese catedrala gotică din Köln tocmai pentru că îi inspira groază cînd se uita cum arată, cîte firide are, cîte turnuri, ferestre și colțuri de tot felul se amestecă unele cu altele, se cheamă, se aleargă, se împing unul pe altul spre cer.

— ...de fapt, ce să mai vorbim... te-ai îmbolnăvit și tu, cu Köln-ul tău... puteai să-ți alegi ceva mai... ceva mai simplu, o casă oltenească, ceva mai...

Odată, în primele zile ale supliciului său, într-un moment de slăbiciune filozofică, Apolodor îi răspunsese la niște reproșuri de același tip, lăsase pentru o clipă bricegele și chibriturile pe masă și îi explicase răbdător că o casă oltenească, ehh... o casă oltenească n-are decît să se ducă în Oltenia și să o vadă *în carne și oase*, pe cînd, ehei ! catedrala din Köln era la Köln și, *după cîte știa el* (Apolodor încerca uneori să fie sarcastic, așa cum era el totdeauna în gînd, în visuri, în dialogurile sale imaginare cu lumea), ei bine, Köln-ul nu era în Oltenia, nu avea cum să meargă și să pună mîna, uite-așa, cu toată palma, pe zidul catedralei din Köln. Așa că, dacă nu mergea el la Köln, ...venea Köln-ul la Mohamed (ochii lui Apolodor scrutau cu o viclenie mare fața Emmei pentru a vedea dacă ea pricepe la ce face aluzie, iar dacă pricepe, să vadă dacă ea apreciază *la justa ei valoare* erudiția nebănuită a lui Apolodor...). Așa să știi, încheiase Apolodor, am să stau aici pe scaun, cu ochii închiși, am să pun mîna pe acoperișul *catedralei mele* și am să mă visez la Köln, auzi ? la Köln, în fața catedralei, ehei, ce știi tu... De fapt, părerea de... de... de beton armat, să zicem, a lui Apolodor, era că Emma *nu știe*,

ea chiar întrebase, prozaică și candidă, de ce nu pune el mîna pe poza catedralei, sau, dacă tot închide ochii, pe macheta unei case oltenești și să se viseze la Köln, la Honolulu, unde vrea el, că de visat nimeni nu-l întrece. La replica asta, strălucind de naivitate feminină, Apolodor închisese ochii umilit, oftase, catadixise să scoată un ultim „ce știi tu...", compătimitor pînă la desființarea interlocutoarei și se întorsese la lucru, la chibriturile și lipiciul lui.

— ...dacă te apucai de o casă oltenească, o terminai pînă acum... ai fi dres și tu chiuveta aia, picură de atîta timp... au ! Emma se lăsase dusă de vehemența reproșurilor și își tăiase pielea de lîngă o unghie mai mult decît trebuia, o tăiase pînă la sînge. Își umezi arătătorul în gură și apăsă apoi degetul pe rană, strîmbîndu-se de durere.

— ...i-am spus să se culce, să nu mai spună prostii, iar el, el știi ce mi-a făcut ?... m-a făcut *proastă*, auzi ? *eu* proastă, mi-a zis ha, ha, ha, chiar așa rîdea, ha, ha, ha, parcă *pronunța* rîsul, nu-l rîdea, mi-a spus că da, un *bec* căruia îi zicem *măr* poate fi *mîncat*, ba poate fi chiar *băut*, dacă nu mai spunem *spart*, ci *mîncat* sau *băut*... Ai înțeles ? că eu nu am înțeles nimic, l-am luat de urechi și el s-a culcat la loc, a adormit imediat și a început să sforăie din polipi, el eforăia, iar eu mă frămîntam să înțeleg ce a vrut el să zică.. auzi, un *bec* căruia îi zici *măr* poate fi *băut* dacă *băut* e... Ai înțeles ? geniul tău, uite cu ce-mi petrec eu nopțile...

Apolodor mormăi, iar Emma avu senzația că s-a întîmplat ceva neobișnuit, nu știa ce, era din cauză că i se păruse că Apolodor a ascultat-o și îi răspunde, dar se liniști imediat, Apolodor mormăise de necaz că un perete al catedralei lui amenința să se prăbușească, să revină la starea de bucăți de chibrituri. Emma se dădu mai aproape de fereastră și-și examină *la lumina zilei* pedichiura. Era mulțumită. Își săltă capotul pînă la glezne, apoi pînă la genunchi, pînă la coapse, îl strînse la spate și făcu o piruetă, apoi îi dădu drumul. Avea picioare frumoase, era din ce în ce mai mulțumită.

— ...el a dormit sforăind, iar eu mă chinuiam să înțeleg ce a vrut să spună... dacă mai face așa, eu nu mă mai culc cu el, să știi, ți-l dau ție...

Alexandru, prescurtat de către toată lumea Al, deși se afla ascuns sub masa lui Apolodor, nu ascultase nimic din cele spuse de maică-sa. Printr-un fenomen pe

care el era cel din urmă care l-ar fi putut explica, înţelesese însă ultimele fraze, ameninţarea că nu va mai dormi cu maică-sa şi alternativa i se păru inacceptabilă. Ieşi de sub masă, se apropie de ea *în patru labe*, o sărută pe rotula genunchiului stîng şi apoi dădu să fugă înapoi. Emma îl prinse însă de un umăr şi îl sili să se ridice în picioare.

— Ia spune, Al, genialule, cine te-a învăţat pe tine să mă săruţi pe genunchi ? ai, cine te-a învăţat ?

Micul Al făcu ochii mari, nedumeriţi, îşi clătină capul rotund cu părul rar şi moale, pe vrejul parcă insuficient al gîtului, şi rîse rar, forţat, silabisit : ha, ha, ha.

— Iar începi ? deveni Emma stacojie. Iar începi ? Doar nu vrei să spui că m-ai sărutat, de fapt, pe gură, că de acum înainte tu o să-i zici genunchiului gură şi eu va trebui să pricep ce vrei tu să zici... Asta vrei tu să spui ?...

Al îşi aplecă imperceptibil pleoapele şi zîmbi stins, fără nici un interes. Asta voia să spună, Emma era sigură, îşi bătea joc de ea, sau cine ştie cum i-o fi zicînd el, probabil *că-şi bătuse joc* sărutînd-o, iar acum *o săruta* cu zîmbetul acela abia schiţat. Emma simţi că o dor tîmplele, se frecă la frunte cu mîna stîngă iar dreapta o înfipse în umărul băiatului.

— Ce ai în cutia aia ? Spune, n-o mai strînge aşa, că nu ţi-o iau, spune-mi doar ce ai în ea...

Al îşi ascunsese o cutie în cămaşă şi acum o acoperea cu amîndouă mîinile, apărînd-o.

— Nu ţi-o iau, spune-mi doar ce ai acolo, ce e în ea, spune, ce e ?

Emma băgase o mînă sub cămaşa lui, încercînd să-i smulgă cutia. Începu să-l zgîlţîie, mîna cu care-l ţinea de umăr se crispă pe oasele firave ale băiatului. Îndărătnicia lui Al îi făcea fizic rău, privirea lui înfricoşată, dar parcă sfidătoare, o apăsa pe creier şi îi împingea sîngele în ochi, în urechi, în tîmple. Respiraţia Emmei deveni grăbită, buzele îi tremurau, îşi îndreptă mîinile spre gîtul subţire al băiatului, cu degetele mişcîndu-se prin aer ca nişte picioare de păianjen în agonie, exersînd gestul sugrumării micului geniu. Emma era în pragul gestului, mai erau cîţiva centimetri, iată, îi atinse pielea, un soi de voluptate canină parcă îi urca din degete prin braţe pînă în maxilare, simţea nevoia să apuce cu dinţii de acolo de unde apucase cu degetele, să strîn-

gă tare din fălci, să audă pocnind, să simtă în gură gustul sărat...

Al își lăsă mîinile în jos și începu să rîdă în hohote. Rîdea *normal*, copilărește, nu mai simula rîsul batjocoritor dinainte. Emma își retrase încet degetele de pe gîtul lui, privindu-l lung, cu gura întredeschisă, cu nările fremătînd. Întrebă cu vocea înceată, șuierînd cuvintele printre dinți :

— Ce ai acolo ?

Al nu se mai putea opri din rîs, se înroșise, nici gînd să răspundă. Emma întinse din nou mîna spre pieptul lui și rîsul se stinse. Emma îl trînti jos, își puse un picior pe o mînă a lui, i-o imobiliză și pe cealaltă și reuși în sfîrșit să-i scoată din cămașă cutia buclucașă. Era o cutie neagră, ca de ebonită, ca un cub de întuneric. Emma o ridică victorioasă pregătindu-se s-o deschidă. Al se agăță de ea încercînd s-o împiedice, dar Emma ridică mîinile sus, mai sus decît îi îngăduiau lui Al cei șase ani să ajungă. Era din ce în ce mai excitată de cutia aceea misterioasă, de conținutul ei misterios, păzit cu atîta strășnicie. Cutia refuza însă să se deschidă, degetele îi alunecau pe ea, Emma fremăta așteptînd revelația și se rotea încercînd să se întoarcă cu spatele spre copil pentru a scăpa de salturile lui exasperate spre cutie. În cele din urmă reuși să desprindă capacul, dar rămase cu ochii holbați spre noaptea din interior. Lăsă capacul să-i scape și cotrobăi cu mîna prin cutie. Se uită lung la Al. Acesta se liniștise, își lăsase buza în jos, era dezamăgit, descumpănit, iremediabil trist, parcă se dumirise, deși nu-i venea să creadă, că viața e o porcărie lipsită de sens, că maică-sa nu are nimic sfînt, nimic de care să țină seama, iată, deschisese cutia și Mo fugise....

— Ce a fost aici ? agită Emma cutia goală. Spune, a fost ceva aici ?

Al nu ar fi vrut să răspundă, dar fără voia lui aprobă din cap.

— A fost ceva aici ?! În cutia asta *goală ?!*

Uimirea flutura pe chipul Emmei ca o pînză de păianjen într-o fereastră pustie.

— A fost ceva aici ? ! Ce a fost în cutie, spune, ce a fost ?

Al nu avea de gînd să spună ce a fost în cutie, dar Emma îl prinse cu o mînă de umăr, se aplecă spre el și-l fixă intens cu privirea, parcă voia să-i citească răs-

punsul pe retină. Stăteau aproape ochi în ochi, îi durea ochii pe amîndoi, dar nu ceda nici unul.

— Spune ce a fost aici ! Emma îi arăta cu insistență cutia goală.

— A fost... Mo a fost... Acum Mo a fugit. *L-ai alungat tu cu privirea...* L-am pierdut pe Mo...

Ultima propoziție conținea în ea și în tonul cu care fusese rostită toată deznădejdea lumii. Emma se înmuie. Îi întinse cutia, dar Al o refuză, nu-i mai era de nici o trebuință, *era goală* acum, Mo fugise... Scăpat din mîna mamei, se furișă sub masă, ieșind astfel din conul ei de interes. Emma oftă, murmură ceva în care revenea de trei ori silaba „Mo" și apoi se urcă din nou pe canapea, cu un picior sub fund și cu celălalt la îndemînă și începu să-și șteargă lacul de pe unghii cu mici ghemotoace de vată îmbibate în acetonă. Ștergea cîte o unghie, o usca și arunca pe covor, printre fragmente de chibrituri și cutii goale, pămătufuri mici de vată colorate de lacul dizolvat.

— ...ar trebui să ai... mai multă grijă (aruncă un ghemotoc, încercînd să țintească în cutia lui Al)... să te ocupi și tu de el... să-l înveți (varsă pe canapea sticluța de acetonă și se grăbi să șteargă cu vată pata rotundă, răsărită printre arabescurile tapițeriei), să-l înveți șah, sau... alți copii la vîrsta lui... ți-am spus că astă-noapte s-a trezit... și m-a întrebat...

Apolodor făcu un pas înapoi pentru a privi mai de departe silueta catedralei, se aplecă pentru a schimba perspectiva, mormăi mulțumit și deschise o nouă cutie de chibrituri.

— ...m-a întrebat... nu mai știu ce m-a întrebat... Al, ia spune-mi, Al, de unde ai tu cutia aia ?... n-am mai văzut-o pe aici... de unde o ai ?

Emma termină în cele din urmă curățitul unghiilor, își strînse sticluțele, pensulele, pilele, le așeză aliniate frumos în fața oglinzii toaletei, reveni, luă de jos cutia lui Al, o studie pe toate fețele cu mare interes și apoi se ghemui pe vine, cu capul sub masa lui Apolodor.

— Spune, Al, de unde ai cutia asta, hai, spune-mi, te rog eu mult, mult de tot, uite, te și sărut, spune-mi, te rog...

Se vîrî cu totul sub masă, îl luă pe Al la piept și începu să-l mîngîie, pe păr, pe obraji, pe gură. Al se lipi de pieptul ei și își strecură o mînă prin deschizătura capotului.

— Mă gîdili, ha, ha, ha, mă gîdili, scoate mîna, ha, ha...

Al își trase dezamăgit mîna și cîte o lacrimă mare i se prelinse pe obraji, pierzîndu-se undeva spre bărbie.

Fața încruntată a lui Apolodor apăru sub marginea mesei și Emma și Al îl auziră întrebînd încet, parcă așa, într-o doară :

— Cine e Mo ?

Nu așteptă răspunsul, se ridică și continuă migala conturării unei ferestre din bucăți de chibrituri, încă un pas spre întruparea catedralei din Köln, încă un pas spre Köln, spre...

Peste cîteva zile concediul lui Apolodor se sfîrși ; catedrala n-a mai fost terminată niciodată...

DE DRAGOSTE

Mi-e dor de o dragoste scurtă, de vacanță. Mi-e sete (de meditat asupra acestui cuvînt) de umerii goi ai unei fetișcane cu părul lung, la o săptămînă după ce a reușit la facultate, cînd există atîtea motive de emancipare și atîtea automatisme de liceană. Mi-e dor să fiu, pentru cîteva zile doar, undeva, într-un orășel din Transilvania, într-un orășel în care să nu mai revin niciodată, cu o zonă industrială prăfoasă și fumegoasă, dar și cu trei sute de turnuri (unde am mai auzit eu chestia asta ?), toate vechi și cenușii, din care trei sute de ceasuri uriașe, cu cadrane albe și cu limbi sofisticate să bată alandala orele, menținute în stare de funcționare numai de încăpățînarea unei primărițe cu coc insuportabil și care are un unchi priceput la orologii mai mult sau mai puțin medievale.

Mi-e dor deci de o dragoste trecătoare, cu o fată care se crede emancipată, într-un orășel din Transilvania. Pe ea să o cheme Maria, eu să pronunț Mari-i-ia, ademenitor și tandru, eventual chiar graseiat puțin, Mahrri-i-ia, lăsînd, așa, un abur de cosmopolitism elevat în urechile celor care trec pe lîngă noi, admirîndu-ne (de revăzut fraza, povestea cu aburul în urechi poate fi luată la propriu). Ea nici să nu-mi spună numele întreg, „Nu vreau să mă mai cauți vreodată, vreau să rămîn o simplă Maria, dintr-un orășel din Transilvania, abia la bătrînețe să ne reîntîlnim...“ (Nu mi-au plăcut niciodată filmele cu întîlniri-la-bătrînețe, cînd fiii celor care s-au iubit odată, vai, ce s-au mai iubit ! dar, vai, ce s-au mai despărțit ! retrăiesc — după trei decenii — idila părinților lor, sub ochii umezi ai acestora, desigur, filmele care se încheie invariabil cu o nuntă languroasă, la care cuscrii dansează „un vals ca atunci...“ Phui !)

Noi să mergem mînă în mînă de la un turn cu ceas, la alt turn cu ceas, indiferenţi la gîndul că ea are familie, cunoscuţi, colegi în orăşelul în care totul se vede, totul se aude, ba chiar să fie mîndră că, iată, după ce a „intrat la geografie“ (sună exotic, dar parcă tot „filologie“ e mai feminin), se hîrjoneşte în văzul lumii cu un constănţean, marinar, desigur, după cît bronz a pus pe el, bronz de ecuator, se vede de departe, să alergăm deci de la un ceas la altul, de la cele care merg *înainte* la cele care merg *în urmă*, încercînd să furăm astfel cîteva minute, cîteva clipe măcar, să le salvăm din încleştarea uniformă a ruginitelor roţi dinţate şi să le trăim din nou, iluzoriu, dar atît de... atît de... (aici trebuie căutat un cuvînt potrivit), în doi, cu ochii în sus, spre cadranele albe, cu limbi negre, sofisticate, eu să-i strîng umerii mici, şi calzi şi emancipaţi, de proaspătă studentă, în palmele mele marinăreşti, ea să se sprijine cu spatele de mine, cu privirea albastră aţintită spre marele ceas care ne dăruieşte trei minute în plus faţă de ceasul de la care tocmai am fugit şi să rămînem aşa, eterni ca statuia generalului austriac din faţa gării, aşteptînd un sunet de clopot...

—Lasă, că te învăţ eu minte ! Baţi mingea toată ziua cu golanii de la parter, mai vrei şi bicicletă, dar socotelile nu ţi le faci ! Lasă, că...

Ei, fir-ar să fie, iar îşi ceartă vecinul copilul. Vecinul din partea dreaptă adică, contabilul. Are un ţînc, nostim foc de altfel, în clasa a doua. Vecinul, contabilul, lucrează la fabrica de pereţi. Acolo s-au făcut probabil şi pereţii blocului ăsta împuţit, prin care se aude tot, de parcă trăim separaţi de nişte garduri de scînduri. Vecinul vrea să-şi facă puştiul tot contabil şi în consecinţă se ocupă zilnic de lecţiile lui, de matematică în special. Oho, ce-l mai atinge cu cureaua cînd vine tîrziu de la fotbal. Iar ăla mic, cu cît întîrzie mai mult, cu atît cred că-i e mai frică să mai intre în bloc. Într-o bună zi probabil că n-o să mai vină seara acasă, o să doarmă la vreun coechipier. Dacă n-o plesni taică-său pînă atunci, tot frecîndu-i ridichea cu matematica lui... Mai ducă-se dracului, cu gura lui mare cu tot.

...Orăşelul din Transilvania să aibă şi o catedrală cetăţuie, neagră, veche, afumată de nenumărate incendii, aşezată pe un deal, pe o stîncă, departe de apă, că doar aşa îşi aşază toţi nemţii cetăţuile, Mari-i-ia să mă ducă acolo să mi-o arate, un bătrîn paracliser (aşa s-or fi nu-

mind oare cei care ţin cheile catedralelor în orăşelele din Transilvania ?) să ne deschidă (poate „desferece“ e mai bine) cu o cheie cît o palmă voievodală uşa masivă, neagră, afumată de nenumărate incendii, dar care nu scîrţîie, aşa cum te-ai aştepta, nu scîrţîie deloc, dar absolut deloc, semn că paracliserul (sau cum s-o fi numind el), aşa mic, bătrîn şi cam într-o ureche cum pare, are grijă de turn, de cetăţuie, nu le lasă în paragină. Eu cu Mari-i-ia să intrăm, aparent sfioşi, de ochii paracliserului, dar, de fapt, emancipaţi pînă în vîrful urechilor, în incinta ogivală, mai mare parcă dinăuntru decît văzută din afară, să trecem printre coloanele vechi, negre şi... (cam dese repetiţiile, aici trebuie refăcut), printre băncile lustruite de atîta funduri (asta e bine spus, întăreşte sugestia de emancipare), vitraliile imense, să ne copleşască cu caleidoscopul lor multicolor, iar noi, mînă în mînă, sub privirile paracliserului (sau cum s-o fi numind el) rămas în uşă, mic şi aprobator, să mergem zîmbind spre... „O s-o păţeşti, îţi spun eu !...“

— O s-o păţeşti dacă mai întîrzii seara cu el !...

Acum se aude vecina de deasupra. Îşi ceartă fata, pentru că umblă cu unul, funcţionar la poştă, la mesagerii. Fata vecinei termină liceul anul ăsta, arată al dracului de bine pentru cei şaptesprezece-optsprezece ani pe care îi are, bine, adică, arată ca de douăzeci şi cinci, cu rochia plină — poartă rochii crăpate pe stînga — cu şoldurile rotunde, pensată zilnic probabil, cu mult meşteşug. Spre deosebire de maică-sa care şi-a lăsat sprîncenele să i se întîlnească. E vatmaniţă, pe un tramvai, n-are timp de pensat. Stînd pe scaunul tramvaiului toată ziua, din două în două săptămîni şi noaptea, fundul i s-a lăţit, burta i s-a lăsat, piciorul drept, singurul cu care apasă ceva, acolo, la tramvai, sub scaun, parcă i s-a alungit şi din cauza asta merge într-o parte, ca un marinar pe uscat...

Dar să revenim în Transilvania... Eu cu Mari-i-ia să mergem spre... Deodată, o cascadă de sunete grave, vibrînd victorioase dinspre bolta în care lumina se pierde, împuţinată de coloane şi de fumul nenumăratelor incendii medievale, ne dă fiori, dar, ciudat, înăuntru se face încet-încet, sunet cu sunet, mai cald, mai intim. Mari-i-ia zîmbeşte şi umărul ei firav şi rotund mă împunge în piept, paracliserul (sper că aşa i se spune) cîntă în continuare, cocîrjat ca un drac ghebos peste claviatura orgii, uitîndu-se uneori cu gîtul strîmb spre noi, chicotind

parcă, Mari-i-ia își rotește capul, făcîndu-și aureolă galbenă din părul irizat de lumina prefirată prin vitralii și dezvăluind astfel, la ceafă, pufușorul pe care de atîtea ori l-am sărutat în drumul spre cetățuie, își rotește părul și-mi prinde amîndouă mîinile cu mîinile ei firave, dar ferme, și calde, se așază în fața mea și mă privește lung, nespus de lung, de la distanța brațelor noastre întinse, mă privește în tăcere, ce lungă și învăluitoare tăcere, iar paracliserul (sau cum s-o fi...

— Ce dracu' faci, tu, aici, scrii ?! Ia te uită ! Maria ?! Care Maria, ce Maria ?! Ce faci, bărbățele, aici ?! Eu credeam că iar ți-ai luat ceva de lucru, că mai mult acasă îți faci socotelile, parcă acolo, la fabrică, nu poți să-ți numeri pereții tăi împuțiți... Ia dă, să văd mai de aproape, ce scrii tu acolo ! Transilvania... clopote... ceasuri... vitralii...

Cîteva minute de liniște. Teribil de multă liniște. Nevastă-mea citește. Citește și se încruntă din ce în ce mai tare. Sprîncenele, nepensate de cîțiva ani, i s-au unit amenințător. Mușchii brațului drept, cel cu care ține manivela tramvaiului, au spasme. Scapă o foaie. Nici n-o ridică. Citește la întîmplare ce i-a rămas în mînă.

E liniște. Un fel de liniște. Vecinul din dreapta încă își mai instruiește copilul, vrea să-l facă și pe el contabil, o dinastie de contabili ne așteaptă. Vecina de deasupra își povățuiește strigînd fata, cea cu șolduri rotunde. Vecinul din stînga doarme, îl aud sforăind... Nevastă-mea citește. Gîfîie parcă, iar mușchii brațului drept, cel cu care ține manivela, îi freamătă.

Apare puștiul. Vine de la fotbal. O mană cerească. Reintru în rolul de șef al casei.

— Ia arată-mi carnetul de note, golane ! Ai bătut mingea de la douăsprezece pînă acum. Cînd ai de gînd să-ți faci lecțiile ? Ce notă ai luat azi la matematică ?

Puștiul îmi întinde carnetul cu o privire triumfătoare și se trage spre ușă. Nevastă-mea citește și mormăie printre dinți : Transilvania... clopote... ceasuri... catedrale... Ala mic n-a luat nici o notă, de-aia se uită așa liniștit la mine. N-am de ce să-l bat. Îmi trebuie totuși un motiv de scandal. Oricare. Cît se poate de repede.

— Treci la lecții imediat ! Imediat, auzi ?! Așa vrei tu să ajungi contabil ?! Și trimite-o aici pe soră-ta. Crede că dacă termină peste cîteva luni liceul, gata, măritișul ? Și cu cine ! Cu poștașul ăla spilcuit ca o... ca un...

S-a dus dracului tot efectul ! Nu-mi găsesc cuvintele. Din cauza unei comparaţii idioate. „Ca o..., ca un...“ Îmi vine să scot limba la mine. Neghiob. Un neghiob, asta sînt...

Nevastă-mea a terminat de citit. A luat şi foaia de jos şi a citit-o. La urmă. Pune foile pe masă. Se apropie şi mă mîngîie pe cap cu mîna ei aspră, bătucită de maneta principală a tramvaiului. Meşa care îmi acoperă chelia îmi cade peste nas, nu ştiu de ce este nevastă-mea aşa neîndemînatică, mă scutur surprins şi las meşa să-mi atîrne peste ureche, pe umăr.

— Marinar, ai... hîrjoneală... pufuşor galben, ai ?... Ha, ha, ha, nu vezi, băi, boşorogule (mă sărută pe frunte, copilul se uită năuc din uşă, fie-mea se aude trîntind nişte cratiţe la bucătărie), că ţi s-au întins bretelele pe burtă mai-mai să se rupă ? (Exagerează, ca întotdeauna ; n-am nici patruzeci şi patru de ani...) Ha, ha, ha, marinar zglobiu ce eşti, bronzat, ha, ha, bronzat la becul din biroul tău de contabil de mîna a şaptea, ha, ha, ha, numărător de pereţi, ha, ha.

Nevastă-mea nu se mai poate opri din rîs. Încearcă din nou să mă sărute pe frunte, mi se aşază pe genunchi, puştiul a ieşit, cratiţele încă zornăie, printre hohote sărutul se transformă într-un fel de muşcătură, de lovitură cu dinţii, ca atunci cînd vrei să încerci un ou dacă are coaja groasă şi sună ca atare atunci cînd îl loveşti cu dinţii.

— Ştii că-mi place, băi, *dumas*-ule, îmi place (nevastă-mea încearcă acum să mă muşte de ureche, gîfîie, sau mi se pare doar, din cauza apropierii de organul meu auditv), nu ştiam că ai aşa talente (reuşeşte să mă muşte, dar nu prea tare, au ! ba da, acum strînge...), îmi place, dar, te rog, nu Maria, ce, pe mine mă cheamă Maria ?! te rog (îmi ţine în gură lobul urechii, stiloul mi-a căzut pe podea, spre că nu s-a spart)... te rog să o numeşti Elvira, ca pe mine, da ? faci tu asta pentru mine ?... ursuleţule... da ? faci ?... da ?...

POVESTE FĂRĂ TITLU

A fost odată, demult, ehei, undeva departe, peste mări și oceane, un fizician tînăr și ciufulit care nu ieșea din casă decît de două ori pe săptămînă, ca să-și cumpere pîine și lapte. „Casă“ zic ? Ce casă ? nici pat nu avea în ea ! Cărți, reviste, sîrme, pistoale de lipit, aparate, cadrane, butoane, ecrane, de la podea pînă la tavan. Iar în mijlocul acestei harababuri, umblînd de colo-colo, cu ochelarii lui groși pe nas, fizicianul nostru ciufulit, răsfoind cărți și reviste, lipind sîrme, manevrînd aparatele de le tremurau acele indicatoare, holbîndu-se la ecranele care-i ațineau calea din toate părțile, notîndu-și în grabă niște chestii scurte, mai ales formule, pe foi de hîrtie pe care apoi uita unde le pune și le căuta în patru labe printre mese și instalații. Parcă era un păianjen cu ochelari, alergînd fără încetare în plasa lui tridimensională, imposibil de ordonat în vreun fel.

„...Cercetări recente de mare finețe au indicat faptul că nu numai lezarea propriu-zisă a unor regiuni superficiale ale creierului conduce la realocarea modulelor corticale, ci și prin agresiuni mult mai subtile se poate obține un efect similar. Simpla apăsare, de durată totuși, asupra unor zone parietale și occipitale modifică radical funcționarea acestora, fără a fi încă lămurite complet toate...“

Din cînd în cînd, deschidea un televizor, construit de el însuși, desigur, și urmărea știrile. Mai ales pe cele de război. Era imposibil să nu audă în fiecare zi cîte o știre de război. Cînd într-o parte a lumii, cînd în cealaltă, cîte două țări vecine și prietene se luau la harță din te miri ce și-și dădeau rapid una alteia în cap cu cîteva zeci de mii de bombe. Apoi se linișteau și priveau dojenitoare cum pe partea opusă a globului se ciomăgesc cu frenezie alte două țări vecine și, pînă mai ieri, prietene.

Şi aşa mai departe. O adevărată voluptate a aruncării cu bombe. Cînd vedea casele fumegînd, copacii stîlciţi oribil şi oamenii ascunşi în beciuri sau fugind haotic, înnebuniţi de urletul sirenelor, fizicianul nostru cel ciufulit îşi apăsa ochelarii mai tare pe nas şi mormăia furios, convins că pronunţă cea mai agresivă înjurătură de pe mapamond : „Fir-aţi voi să fiţi !“ Apoi se cufunda iarăşi în cărţi, reviste, sîrme, aparate, nemailuînd în seamă televizorul uitat deschis şi din care crainice platinate şi cu dinţi strălucitori făceau reclamă caşcavalului de Olanda, ţigărilor Pall Mall şi plajelor din Bahamas, sau lăsau locul îndrăcitelor formaţii de jazz care cîntau probabil tocmai pe plajele din Bahamas, după ce mîncaseră caşcaval de Olanda şi fumaseră ţigări Pall Mall. „Fir-aţi voi să fiţi“ se auzea uneori, ca un ecou, glasul fizicianului.

„...Prin măsurători electronografice s-a evidenţiat, de pildă, faptul că majoritatea bărbaţilor trecuţi de 35 de ani prezintă alterări sensibile ale aureolei energetice corticale. Aceste alterări nu pot fi explicate deocamdată satisfăcător, dar intensitatea lor se caracterizează printr-un indice de corelaţie aproape unitar în raport cu timpul cît aceste persoane au purtat (mai ales în tinereţe) pălării cu marginile tari...“

Aşa treceau zilele, săptămînile, lunile. Pe glob se încheiau şi se încălcau eterne păci locale, bombele cădeau cînd încoace cînd încolo, iar fizicianul mormăia, îşi apăsa ochelarii pe nas şi pregătea o armă cu care să-i liniştească, zicea el, „pe toţi aruncătorii de bombe din lume, fir-ar ei să fie“. Arma T-H, invenţia lui. Nimeni nu ştia de ea, ideea era complet nouă. Complet nouă şi infailibilă. Cîteva zile, cîteva zile îi mai trebuiau şi arma era gata. „O să vedeţi, voi atunci. Bombe, ai, bombe ? !... Altceva nu mai ştiţi. Vă satur eu de bombe ?...“ Şi lipea, monta, demonta, măsura, citea, nota în continuare, mişunînd printre aparate. Pe masa din centrul încăperii se conturase o chestie lîngă care stătea din ce în ce mai mult, o cutie cu butoane, beculeţe şi cu o antenă parabolică, semănînd cu un lighean aşezat într-o dungă şi care se învîrtea întruna. Aceea era arma. Arma definitivă, arma ultimă, fir-ar ei să fie !

„...Se poate presupune că un fenomen similar poate fi pus în evidenţă, probabil la un nivel şi mai pregnant, la militarii de carieră, obligaţi de rigorile profesiei să suporte aproape permanent cercul dur al cas-

chetelor şi al căştilor cazone. Lipsa unor studii sistematice în acest mediu face însă prematură avansarea unor ipoteze mai precise în această privinţă...“

Numai că fizicianul nostru era un neajutorat în materie de spionaj şi contra-spionaj. Nu se gîndise niciodată că printre aparatele lui s-ar putea găsi şi unele care nu erau construite de el. Ignora tot ce nu-i trebuia, inclusiv microfoanele şi camerele de luat vederi pe care serviciile de securitate ale Marii Armate Republicane i le făcuseră „cadou“. Aşa că, într-o bună zi, cînd tocmai se lăsase pe un scaun, cu braţele atîrnînd, epuizat, speriat de cît de tare îi era foame, dar fericit că şi-a încheiat treaba, uşa laboratorului sări cu zgomot din balamale şi doi vlăjgani cu mîinile lungi şi palmele mari intrară brusc înăuntru, se opriră neclintiţi şi-şi rotiră expert ochii de jur împrejurul camerei, apoi se apropiară şi-l apucară de subsuori, purtîndu-l pe sus spre ieşire. Un tip mai în vîrstă, rotofei şi încruntat, probabil şeful, intră în urma lor, împreună cu patru soldaţi în uniformă şi luară, cu masă cu tot, arma cea infailibilă, cu antena ei parabolică semănînd cu un lighean aşezat într-o dungă. Fizicianul nostru, săracul, nu mai putea spune nimic, îşi bălăbănea doar fără sens picioarele, parcă se afla într-un balansoar în braţele celor doi însoţitori cu palmele mari. L-au urcat într-o maşină kaki cu număr de armată şi l-au aşezat pe o banchetă. Au urcat şi arma în maşină. Cei patru soldaţi şi-au pus automatele pe genunchi şi au rămas, picotind parcă, de o parte şi de alta a mesei, indiferenţi la instalaţia ciudată de deasupra. Numai individul cel rotofei şi încruntat se holba în continuare la butoanele şi beculeţele din faţa lui, neînţelegînd desigur, mai nimic.

„Raport X-37-412. Strict secret. ...Investigaţiile preliminare ale laboratorului de psihofizică militară confirmă presupunerile formulate de Z. Yamada (*Revista karakatoneză de neurofizică*, vol. 386, nr. 6) privind modificările în funcţionarea creierului militarilor ca urmare a apăsării îndelungate exercitate asupra craniului lor de marginea caschetelor. Deoarece întrevedem posibilităţi extraordinare de folosire a acestui fenomen în practica militară, propunem : (1) constituirea, în cadrul laboratorului nostru, a unei secţii care să se ocupe cu studierea şi operaţionalizarea acestui fenomen, (2) oprirea imediată a cercetărilor lui Z. Yamada şi a colaboratorilor săi în această di-

recție, (3) publicarea unui studiu care să discrediteze articolul amintit al lui Z. Yamada, (4) aducerea lui Z. Yamada, în institutul nostru sau suprimarea lui în caz de refuz...“

Au mers mult, cîteva ore, escortați desigur, pentru că se auzeau motoarele unor mașini grele aflate la distanță constantă. Și un elicopter se auzea periodic, supraveghind probabil înaintarea. Fizicianul s-a desmeticit încet-încet și a început să priceapă ce e cu el. Era de-a dreptul nostim. Izbucni în hohote. Surprinzîndu-i pe însoțitori. Vlăjganii l-au apucat strîns de umeri, soldații și-au îndreptat pistoalele spre el, rotofeiul s-a interpus între el și arma T-H. Rîsul i-a pierit imediat. Îl dureau umerii. „Ce s-a întîmplat ?“ se auzi un glas hîrîit dintr-un difuzor ascuns undeva spre tavanul dubei. „Nimic deosebit. Rîde, să trăiți.“ „Rîde ?!“ „Acum nu mai rîde, să trăiți. Tace.“ „Vezi să nu tacă definitiv. Poate mai avem nevoie de el.“ „Am înțeles, să trăiți.“ Rotofeiul răspundea țeapăn, cu fiecare cuvînt apropiindu-se de poziția de drepți. După ultima replică, vlăjganii își slăbiră strînsoarea, dar nu-și mai luară mîinile de pe umerii fizicianului, iar rotofeiul rămase acolo, ca un portar pregătit să apere o minge aruncată dinspre ei spre armă.

„Raport X-37-483. Strict secret... Efectul Yamanda se suprapune, în cazul militarilor de carieră — de grad înalt mai ales — peste încă un efect, și mai subtil, pe care l-am numit *efect beta* : vecinătatea îndelungată a stemelor, frunzelor și a altor însemne de bronz care împodobesc caschetele ofițerilor are o influență vizibilă asupra conformației liniilor de cîmp fundamental ale creierului lor. Se pare că o difuzie subatomică specifică bronzului își pune amprenta asupra microundelor cerebrale, modificîndu-le frecvența și uneori, intensitatea. La persoanele care prezintă un puternic efect Yamada, efectul beta are manifestări spectaculoase...“

Un claxon, frîne. Tropăit de cizme, ordine scurte, ininteligibile. Elicopterul care se rotea deasupra. Au pornit din nou. Trecuseră probabil de o poartă. „Poarta unei baze militare. Aha.“ Îi venea din nou să rîdă, dar se abținu, încă îl mai dureau umerii. „Las'că vă arăt eu, firați voi să fiți !..“

„Raport X-37-516. Strict secret. ...Acest fenomen de rezonanță poate duce la amplificarea exagerată a excitării unor centri corticali, fapt care poate avea o

influență serioasă asupra comportării globale a creierului respectiv. Deocamdată nu vedem însă nici o posibilitate de influențare a acestui fenomen, experiențele de pînă acum nereușind să producă emisii de particule similare celor puse în seama bronzului din ornamentele caschetelor militare. Importanța unor asemenea eventuale particule (sau subparticule) noi, este însă greu de estimat, de aceea propunem alocarea a încă șapte miliarde de dobli pentru intensificarea cercetărilor în această direcție...“

Încă o oprire. Definitivă, deoarece rotofeiul deschise ușa dubei și coborî. Patru soldați se apropiară de mașină și preluară arma fizicianului, cu masă cu tot. Coborîră și ei, vlăjganii purtîndu-l iar pe sus. „Oho, în subteran deci. Uite că la asta nu m-am gîndit. Va trebui să construiesc încă *una* după ce ies de aici. *Una* care să fie eficace și împotriva celor ascunși în pămînt. O să fie ceva de muncă...“ Se aflau într-o hală lungă și nu prea înaltă, un fel de garaj, cu multe mașini aliniate, mașini de tot felul, cu soldați cu căști și arme la picior, cu baionetele puse, o sală cu burlane groase de aerisire, lîngă care obiectivele camerelor de televiziune sclipeau rece, reflectînd lumina aspră a neoanelor. Au ieșit printr-o ușă metalică, verde, culisantă, au cotit pe un coridor, au intrat într-un lift uriaș, au coborît preț de zece etaje, au cotit iar pe un coridor, aici toate coridoarele făceau unghiuri, au trecut de alte cîteva uși blindate, lîngă care santinele țepene pocneau călcîiele și prezentau scurt arma la trecerea lor, iar camerele de televiziune se întorceau încet, urmărindu-i din toate direcțiile. Ciudată procesiune. La început rotofeiul, cu o cartelă de identificare în mînă și cu un ecuson mare pe piept, apoi fizicianul, cu picioarele în aer și cu umerii lîngă urechi, purtat de cei doi vlăjgani, urma masa, ținută de fiecare colț de cîte un soldat, cu arma cea formidabilă deasupra și încheia formația un ofițer, purtînd și el un ecuson mare pe piept și o cartelă metalică în mînă, pe care o vîra în cîte o fantă după ce trecea de fiecare ușă.

„Raport X-37-560. Strict secret. ...Grație serviciilor de securitate ale Marii Armate Republicane, am intrat în posesia notelor unui fizician — Raoul Veloso — care, independent de noi, dar urmînd articolul lui Z. Yamada (suprimarea acestuia se dovedește astfel a fi fost un act de justiție), a găsit, se pare, o posibilitate de stimulare a efectului beta, de la distanță și

într-un timp foarte scurt. Prin anumite semnale electromagnetice, Veloso intenționează să declanșeze adevărate reacții în lanț în bronzul polizat, cu emisii intense ale unor particule — le-am numit *tanathioni* — care activează puternic efectul Yamada. Întrevedem posibilitatea construirii unei arme de mare importanță strategică bazată pe acest principiu, o armă perfect orientabilă, selectivă, total inedită, curată..."

S-au oprit într-un fel de sală de consiliu, largă și bine iluminată, cu o masă impozantă în formă de potcoavă, la care erau așezați pe puțin treizeci de generali și mareșali și amirali. Stele uriașe, cusute cu fir de aur, apăsau parcă umerii acestora, dar majoritatea umerilor stăteau drepți, țepeni, ca niște umeri de adevărați generali, mareșali și amirali ce erau. În centrul potcoavei se aflau trei mareșali mai impozanți și mai țepeni, cu piepturile pline de decorații, cu sprîncenele mai negre decît ale tuturor celorlalți. Un fel de comandanți, desigur. Pe pereți, hărți, multe hărți, mai ales ale țărilor vecine (și prietene), dar și ale restului lumii. Pe unele dintre ele, steguțe multicolore stabileau linii șerpuite care pentru fizician nu însemnau nimic. În spatele celor trei mareșali, un ecran translucid, uriaș, cu niște butoane sub el, cu o consolă de calculator alături. Aer condiționat, neoane, un covor lung și bine întreținut, liniște, multă liniște.

„...Bineînțeles, R. Veloso nu trebuie lăsat să-și termine cercetările pe cont propriu, mai ales că se pare că el lucrează chiar la o instalație de producere și transmitere la distanță a tanathionilor. Consecințele punerii în funcțiune a unei asemenea instalații sînt greu de prevăzut, deoarece nu știm încă exact care sînt urmările efectului Yamada de mare intensitate. Sînt deopotrivă de plauzibile paralizii locale temporale, cît și accidente vasculare ireversibile. De aceea, numitul fizician trebuie supraveghiat fără încetare și chiar în clipa în care va termina..."

Au așezat arma cea nouă în deschizătura potcoavei mesei, sub privirile înalților ofițeri. Fizicianul a fost depus pe un scaun în centrul spațiului dintre capetele mesei. Cei doi însoțitori au rămas în picioare alături. Soldații au ieșit. După ce ușa s-a închis în urma lor și după ce un bec verde s-a aprins deasupra ei, mareșalul din centru își îndreptă pixul spre înainte și rosti, aproape fără să miște buzele :

— Asta e ?

— Da, să trăiți, confirmă rotofeiul.

— Și... el e ?

— Da, să trăiți, sună, monoton, răspunsul.

— S-auzim !

Rotofeiul se îmburică și mai strașnic în poziția lui de drepți și începu :

— Conform observațiilor noastre, este vorba de o armă psiho-fiziologică, probabil de un paralizant electromagnetic, un tren de unde...

— Eah...

Interjecția venea de la un general pleșuv, ușor cocoșat, în discordanță cu ținuta rectilinie a celorlalți și care se ridică în picioare repetînd :

— Eah.

Probabil că nu era prima dată cînd avea un duel public cu rotofeiul. Acesta se făcu stacojiu. Mareșalul de la mijlocul potcoavei interveni însă scurt :

— Explicați-vă !

— Acesta este emițătorul de tanathioni despre care v-am raportat. Serviciul de securitate nu a fost însă informat asupra tuturor detaliilor de specialitate. De altfel, propun să rămînem singuri.

— Hm, bine.

Rotofeiul se îndreptă perplex spre ușă, cei doi vlăjgani de asemenea, părăsindu-l pur și simplu pe fizician.

— Rămîneți pe aproape, ordonă rece mareșalul.

După ieșirea celor trei, generalul cel pleșuv se apropie de fizician, îl bătu admirativ pe umăr, trecu dincolo de el și luă în mînă ștecherul ce atîrna într-o parte a mesei pe care se găsea arma buclucașă.

— Nu cunosc detaliile constructive, dar știu urmările psiho-fiziologice. Cercetările noastre au lămurit între timp complet efectul Yamada. Voi fi foarte scurt : în primele minute orbire, apoi paralizii ale mușchilor faciali, urmează hemoragii subcorticale generalizate și, cam într-o jumătate de oră, moartea. Fără dureri deosebite. Simplu, eficient, ieftin și, mai ales, curat. Nu cunosc distanța la care are o influență sesizabilă instalația de față, dar cred că se poate merge atît pe miniaturizare, pe construirea de emițătoare portabile, cît și pe realizarea de baterii puternice, cu bătaie mare. Problema principală rămîne selectivitatea, apetența pentru bronz. Ca armă-surpriză este perfectă. Efectul Yamada nu a fost însă deocamdată amplificat de prezența nici unui alt mate-

rial în afara bronzului. Simpla eliminare a elementelor de bronz de pe caschetele inamicilor, aruncarea însăși a caschetelor face arma aproape inutilă. Cel puțin deocamdată. Va trebui să descoperim un fel de supra-tanathioni, care să nu mai aibă nevoie de intermediari, să acționeze direct asupra creierului militarilor adverși, declanșînd și întreținînd efectul Yamada în stare pură, bazîndu-se numai pe adîncitura caschetelor ca atare și nu pe materialul din care acestea sînt construite.

— Ați făcut vreun pas în acest sens ?

— Bineînțeles. Unele note ale prietenului nostru, fizicianul Raoul Veloso (îl bătu iar, cordial, pe umăr), note cărora el nu le-a dat importanța cuvenită, ne-au ajutat foarte mult. E o simplă chestiune de timp.

— N-am înțeles de ce stați cu ștecherul în mînă. Doar nu vreți să...

— Ba da... Dar, nu, nu vă fie teamă ! Voi face o mică demonstrație. Nici o grijă, v-am spus, tanathionii sînt foarte selectivi.

— Adică ?

— Puneți-vă caschetele pe masă. Sau nu, mai bine aruncați-le pe toate în partea aceasta a sălii. Așa... așa... să nu rămînă nici un pic de bronz în apropierea capului dumneavoastră. Nu, nici ochelarii, dacă au rama metalică. Așa, perfect. Am să pun acum cascheta mea pe capul prietenului nostru.

Generalul cel pleșuv își scoase în același timp pistolul și-l lipi de tîmpla fizicianului, convins că acesta va protesta, se va zvîrcoli, va încerca eventual să scape. Ceea ce acesta și făcu, după cîteva secunde de amuzament, temîndu-se ca nu cumva pleșuvul să-și dea seama cum stau lucrurile. Încercă să se ridice în picioare, simulă o groază atît de teatrală, că îi convinse pe toți că e reală, transpiră, închise în cele din urmă ochii și se abandonă fără vlagă sorții. Cascheta îi venea pînă la urechi, arăta desigur caraghios cu ea pe cap, dar continua să joace piesa disperării pînă ce auzi „clic"-ul butonului de pornire a instalației. Atunci deschise ochii, curios și el ce va urma.

Arma prinse viață, animată de un bîzîit ușor care îi venea dinspre măruntaie. Antena parabolică porni să se rotească, spre surprinderea celor treizeci de generali, mareșali și amirali care începură să-și tragă pe rînd capetele între umeri, sincronizați, disciplinați, simțindu-se amenințați de concavitatea ei.

— A, nu, v-am spus, nu are nici un efect asupra noastră, făcu pe grozavul generalul cel pleșuv, șeful institutului de psiho-fizică al Marii Armate Republicane. Nici un...

Se oprise deoarece constata că nici asupra fizicianului nu are nici un efect. Îi pusese acestuia încă o caschetă pe cap, cu fundul în jos, sprijinită pe cea dinainte. Smulse apoi cîteva steme de pe caschetele aruncate în spatele sălii și le depuse zornăind în „coșul“ de pe capul fizicianului. Tot nimic. Antena se învîrtea impasibilă, beculețele pîlpîiau stins, generalii și mareșalii își aplecau ritmic capetele și vremea trecea. Trecea...

— Ha, ha, ha, izbucni generalul cel pleșuv. Eșec. N-a reușit amicul, n-avea cum, ha, ha, un întreg institut de cercetare ca al nostru n-a reușit... Ai scăpat amice, felicitări. Îl bătu iar cu cordialitate pe umăr.

— Ha, ha, ha, n-a reușit, se auzi un hohot dinspre partea dreaptă a potcoavei.

— Așa e, ha, ha, ha, confirmă cineva din partea opusă.

Cîțiva mareșali rîdeau. Cei mai bătrîni de acolo. Colegii se uitau lung la ei, contrariați de o așa comportare, mai degrabă dezamăgiți decît amuzați de felul cum mergeau lucrurile. Fizicianul nu murea, iată, nici nu orbise măcar. Arma nu funcționa, se bucuraseră prea devreme. Sperietura nu le trecuse încă, îi dureau și gîturile, caschetele, hm, au rămas fără steme, iar în fața lor măscăriciul ăla, cu două șepci pe cap, ho, ho, ce chestie, ha, ha, parcă e un rege al nebunilor, ha, ha, ha, chiar așa, cu o coroană de carton, ha, ha, ha, pe cap, ha, ha, ha. Hohotele se generalizaseră. Rîdeau toți. Se uitau la fizician, îl fixau cu degetul și hohoteau. Începură să se țină cu cîte o mînă de burtă, neobișnuiți să rîdă astfel și rîdeau cu gura largă, zgomotos, fără reținere, întorcîndu-se unii spre alții și rîzînd parcă de propriul lor rîs. Unora le dăduseră lacrimile, le lăsau să șiroiască pe obrajii ridați și pomădați și rîdeau în continuare. Tot rîzînd unul dintre cei trei mareșali din centrul formației scăpă proteza din gură, încercă să o prindă cu buzele și nu reuși decît să o mențină cîteva secunde în cumpănă, cu un capăt afară, peste barbă, și unul înăuntru. O scăpă apoi pe masă. Fără a se opri din rîs, congestionîndu-se atunci cînd strînsese pentru cîteva clipe buzele. Incidentul a fost marcat de o creștere corespunzătoare a nivelului hohotelor. Începură să se arate unul pe altul cu degetul,

unii se aplecaseră peste masă de durere de burtă, încercară alții să-și închidă ochii pentru a scăpa de irezistibil ilariantele imagini din jur, dar nimic, nu se puteau opri, rîdeau, rîdeau toți, fiecare pe vocea lui, grotești, iremediabil dedicați rîsului. Se pare că, din cauza enormelor hohote, anumite nevoi, naturale de altfel, scăpară pe alocuri de sub control, și evenimentul, deși inedit pentru sala de consiliu, fu răsplătit cu încă o intensificare a ho, ho, ha, ha, hi, hi-urilor. Și antena armei cu tanatho-hilarioni (T-H) se rotea nemiloasă înainte, aducîndu-i cu fiecare rotație pe tot mai mulți în starea de a nu-și mai putea stăpîni sfincterele. Fizicianul își aruncă scîrbit caschetele de pe cap, scîrbit nici el nu știa de ce, de caschete sau de atmosfera din măreața sală a comandamentului și se apropie de ușă. Meșteri ceva la cifru și ușa îl ascultă, se deschise cu un fîșîit discret, complet sugrumat de hohotele dinăuntru. „Fir-ați voi să fiți", murmură el și ieși. Se rîdea și afară cu o încrîncenare similară. Pereții de metal ai sălii nu fuseseră un obstacol. Soldații își lăsaseră armele să cadă și rîdeau îndoiți de mijloc, cu căștile aplecate peste nas. Trecu printre ei și nimeni nu-l remarcă măcar. Deschise fiecare poartă cu cartelele de identificare ale înseși santinelelor care le păzeau. Numai camerele de televiziune încă își mai făceau datoria, ochindu-l în permanență cu obiectivelor lor lucioase, dar dincolo, în fața ecranelor, efectul Yamada-Veloso îi prinsese pe toți fără deosebire. Toți cei care purtaseră vreodată cască se dedicaseră definitiv rîsului.

La suprafață, la ieșirea din tunel, santinelele nu rîdeau, dar fizicianul trecu cu atîta nonșalanță printre ele, iar în interfoane se auzeau așa de sincere hohote de rîs, că îl lăsară să plece fără probleme. Ba chiar îl salutară, atunci cînd el le arătă discret, în palmă, o stemă ruptă de pe o caschetă de mareșal, una dintre cele pe care le ținuse el pe cap, la începutul experienței. Credeau că e cine știe ce insignă... „Fir-ați voi să fiți..."

Epilog. Patru generali au murit de inimă după numai cîteva ore de rîs, alți șase generali și mareșali au crăpat a doua zi. Despre doi dintre ei s-a constatat că au murit de foame. În noaptea următoare, în toiul unui hohot violent, un soldat a produs un scurt-circuit care a lăsat în întuneric întreaga bază, dar a oprit în felul acesta și arma cu tanatho-hilarioni. După cîteva minute de

derută, de hohote răzlețe, de vaiete și înjurături cazone, unele amintind de contingente de-a dreptul istorice, generalii cît de cît valizi, vreo zece, s-au repezit toți deodată, la lumina brichetelor, asupra armei, făcînd-o mici fărîme.

În decursul celor aproape patruzeci de ore de funcționare a armei din subteran, în diferite puncte ale globului, militari de diferite orientări, culori și grade au izbucnit în rîs, de regulă în cele mai nepotrivite momente. Au existat comandanți care au strigat „Foc !“ și apoi au început să hohotească, plutoane de execuție care au aplecat armele și s-au pornit să rîdă, spre groaza condamnaților, un tratat de pace veșnică între două țări vecine și prietene a fost semnat pe fondul ha, ha, ha și ho, ho, ho al asistenței, mai mulți polițiști au încurcat pînă la perfecțiune circulația în mai multe intersecții din mai multe orașe, mișcîndu-se haotic în mijlocul mașinilor, arestările cazărmilor au căpătat brusc căutare pentru o adevărată epidemie de „insulte la adresa superiorului“, cîțiva vînzători de ziare, flașnetari, cerșetori și șoferi de taxi și-au uitat brusc misiunile și s-au pornit să rîdă în public, îndreptîndu-și umerii, etc. etc.

Laboratorul fizicianului a sărit în aer chiar a doua zi. Cercetările poliției n-au ajuns la nici o concluzie, fir-ar ele să fie...

IEȘIND DE LA CINEMATOGRAF

Mi-am făcut-o, cum se spune, cu mîna mea. Voi muri probabil. Nu am pe unde să scap, nu am în ce parte să fug. Voi fi omorît. Îi cunosc după pantofi și după rîs. Au pantofi de piele, cu botul pătrat, cu talpa lată, pantofi trainici și ușor de întreținut. Tocmai de aceea, aproape totdeauna neîngrijiți. Iar rîsul lor e gros și puternic, rîs de învingători, știu că nu le pot scăpa și asta îi distrează. Mă vor ucide rîzînd. Apoi mă vor uita, vor rîde de altceva sau de altcineva.

Și mi-am făcut-o cu mîna mea. Aproape o sinucidere. Am ieșit de la film buimăcit de cele văzute, mașini, multe mașini care se alergau cu zgomot, phui, am plecat pe la jumătate și am dat buzna afară, în lumină, știți cum e cînd ieși afară dintr-o pivniță întunecoasă în care ai stat mai mult timp... Așa e și cînd ieși de la film la jumătatea lui. M-am oprit dezorientat pe trotuar, nici nu știam în care parte s-o apuc, dacă aș fi fost undeva într-un parc, într-o grădină, m-aș fi întins în iarbă și m-aș fi culcat. Dar aici, pe trotuar, printre trecători... Și mă simțeam așa de ametit... „Uite-l !“ a strigat cineva, unul dintre cei care se apropie acum de mine pregătiți să mă lovească și am știut din prima clipă că despre mine e vorba. O femeie a țipat, am încercat să mă apropii de ea și ea a țipat mai tare. Voiam să cîștig timp... Ce timp ?... Femeia s-a îndepărtat tocăind ritmic din saboții ei cu talpă de plastic și eu am rămas între cei patru. Patru sînt. Și toți patru au pantofi de piele, cu talpa lată și botul solid, toți trei rîd gros pe seama mea și, cine știe, poate și pe seama femeii care țipă, sau plînge. Rîd și lovesc. Cu piciorul. Mă aflu între ei și n-am scăpare. Mi-am făcut-o cu mîna mea. Trebuia să stau în sală pînă la sfîrșitul filmului, în aglomerație aș fi trecut neobservat, sau trebuia

să ies prin spate, prin curte, să urc pe acoperiș, pe oriunde ar fi trebuit să ies numai pe aici, spre bulevard, nu. Nu înțeleg de ce nu se apropie odată... Chiar să am pe unde fugi n-aș mai putea. Stau ca paralizat întrei ei și aștept să mă ucidă. Nici un mușchi nu mă mai ascultă. Probabil că starea mea de neputință îi amuză și vor să o prelungească. Rîd „Ce mic s-a făcut!" zice unul. Da, da, mic, m-aș face și mai mic dacă aș putea, aș intra în asfalt, doamne, dacă ar fi măcar o gură de canal pe aproape. Dar nimic, nici o speranță : peretele cinematografului, trotuarul neted și curat, strada pe care vîjîie continuu mașini, păzită de doi dintre *ei*, de ce-or mai sta acolo ? că doar tot nu pot să fug printre mașini, m-ar călca din prima clipă.

Începe ! Unul se apropie de mine, acum ! nu, se face doar că mă lovește. În partea opusă se aude un țipăt. Aha ! de asta stăteau, așteptau o femeie către care să mă arunce cu o lovitură de picior. Rîd în hohote în timp ce o puștoaică, îmbrăcată în blugi, trece în fugă printre *ei*, ținîndu-se cît mai departe de mine. De n-ar mai trece alte femei... Poate că simpla mea ucidere nu-i interesează, vor doar să sperie femeile.

Auu !! Pantoful unuia m-a lovit dintr-o parte, în burtă, durerea m-a fulgerat în măruntaie din prima clipă și a rămas acolo, ca un ciob prelung de sticlă și foc și sînge care se zvîrcolește sub coastele mele frînte. Zbor prin aer spre fata în blugi, mă izbesc de spatele ei, fata țipă din nou, eu cad pe asfalt și rămîn nemișcat, încovoiat, abia respirînd. Ciobul de sticlă și foc și sînge îmi sfîrtecă neîndurător măruntaiele. „Tîmpiți dracului !" scrîșnește fata. Abia o aud, deși e lîngă mine. Se întoarce și... mă lovește și ea cu piciorul — ah !! parcă sînt frînt în două, durerea se transformă într-o arsură cumplită, ucigătoare — mă lovește cu piciorul, aruncîndu-mă către cei care mă proiectaseră în spinarea ei și îi înjură încă o dată. Nu mai înțeleg ce spune, nu mai înțeleg nimic, abia dacă mai știu unde mă aflu. Cei patru rîd, rîsul lor îmi bubuie în urechi, în piept, în viscere, rîsul lor mă arde, mă ucide, următoarea lovitură mă va ucide, hai, hai odată, terminați cu mine ! mă îndrept spre ei tîrîndu-mă, picioarele îmi tremură, din gură îmi curge sînge, sînt plin de sînge pe dinăuntru, în ochi am sînge, hai, loviți-mă !

de ce nu mă ucid odată ? mă tîrăsc spre stradă, o să mă calce o mașină, am să scap de ei, doamne, ce mult mai e pînă la stradă ! sîngele colcăie în mine, fiecare pas e o arsură prelungă, un vaier, o moarte, mă apropii, de m-ar lovi din spate, să ajung mai repede sub o mașină, să se termine... bordura !... un pas și... am ajuns... salvarea mea, doamne ! n-am văzut-o mai devreme !... o gură de canal ! cu gratii... mă strecor printre ele și cad cu un plescăit înfundat în apa care curge pe fundul canalului... ce răcoroasă e !... am scăpat... nu mai aud nici strada, nici rîsul celor patru... am scăpat... apa mă poartă cu ea, chiar dacă mor... mor la mine... acasă...

SINUCIDERE

După vreo jumătate de oră de răsucire pe toate feţele, cazul era limpede. Previzibil ca un film erotic văzut a doua oară. Domnul Shotler îşi răpise singur fata, totul era o înscenare menită să smulgă ceva bani doamnei Shotler. He, he, o înscenare abilă, dar cu stîngăciile tipice excesului de zel al începătorilor. Amatorilor. Şi îl angajase pe el, pe Sam Singmaster, detectiv particular de pe strada treisprezece — şi ucigaş plătit în timpul liber, dar asta nu trebuie să se audă — să se facă de rîs negăsind nimic în cele trei zile pînă la termenul răscumpărării. Şaizeci de bătrîne. Le-ar fi scos doamna Shotler, aşa cărpănoasă cum e, le-ar fi scos, pentru odorul de fiică-sa. El ar fi primit două bătrîne şi s-ar fi retras cu coada între picioare. Parcă-l vedea pe mister Shotler rînjind pe sub mustaţă în timp ce îi întinde banii. Dacă ar găsi-o pe fată, i-ar da cinci bătrîne. Un „impozit" rezonabil pentru domnul Shotler, merita pentru a scoate din zestrea nevestei cîteva zerouri. I-ar fi ajuns pentru pariuri cîteva luni, o jumătate de an, dacă ar mai fi şi cîştigat din cînd în cînd. He, he, nu ţi-ai găsit fraierul, amice. Zece bătrîne o să-mi dai ca să tac. Douăzeci chiar. Restul îl meriţi, că a fost ideea ta. Preţul tăcerii. Altfel te spun şi te lasă tata-socru fără o para. He, he. La prima vedere, ce să zic, chestia a fost aranjată destul de dichisit. Şi ai mai avut şi noroc, pentru că am verificat, maşina ţi-a fost lovită chiar din întîmplare, camionagiul n-a minţit în viaţa lui pe cineva. Cel puţin nu în ultimul timp, de cînd s-a pocăit şi vrea să ajungă în mijlocul raiului. He, he. Ai avut noroc. Au picat la ţanc farul spart şi bara îndoită. Bun. Îţi trimiţi deci fata cu maşina la un atelier, tot îi plăcea ei să şofeze, *la oricare atelier* zici tu, şi fata dispare. Abia seara te sperii. O alarmezi şi pe soţie, o pregăteşti psihologic, ca să scoată banii. Cînd vă

gîndeați să anunțați poliția, hopa, cineva sună la ușă, lasă un bilețel și dispare. În bilețel, doar cîteva cuvinte și o șuviță de păr. Nu mai sunați la poliție, pentru că așa vă cerea mesajul. Altfel... Altfel, ce ? Nimic. Îți rîdeai în barbă, domnule Shotler, în timp ce nevastă-ta frămînta între degete cele cîteva fire din părul moștenitoarei. Apoi mesajul telefonic. Totul ca la carte. Șaizeci de bătrîne, în bancnote mici, într-o mașină cu geamul lăsat, urmînd ca fata să fie eliberată a doua zi. Dacă totul ar merge bine, dacă nu vor apărea între timp sticleții. Sigur că nu vor apărea, că doar n-o să-i anunți. Cel mult un detectiv particular, unul de mîna a doua, a treia, nu contează, detectiv să fie, ca să vadă nevasta că te agiți. De un detectiv scapi mai ușor decît de poliție, cîteva miare îi ajung. Numai că trebuia să cauți unul mai tinerel, nu un profesionist de patruzeci și șase de ani ca mine. Chiar dacă oi fi de mîna a doua. He, he. Eu nu m-am uitat pe gaura cheii pînă la vîrsta asta, ca să înghit gălușca ta așa de ușor. Șuviță de păr, auzi ! Cine dracu a mai pomenit răpitor serios care cere șaizeci de bătrîne pentru o femeiușcă, fiica unui director comercial fără nici o putere la o firmă fără nici o faimă, un răpitor care nu lasă nici o urmă, dispare, cu mașină cu tot dispare, și trimite din prima seară, bagă la cap ! *din prima seară*, o șuviță de păr părinților... Hai, un deget, o ureche, mai merge, dar nu de la început, la două-trei zile, cînd vezi că babacii nu plătesc. Chestie de ageamiu. În loc să convingă, mai mult atrage atenția. Cel mult o mamă plîngăcioasă ia așa ceva în serios. În nici un caz un detectiv particular. Un profesionist de patruzeci și șase de ani. He, he. Bun. De la început nu mi-a mirosit bine chestia cu părul. Apoi chestia cu atelierul. „La oricare." Cum adică, o trimiți pe puștoaică la întîmplare, în oraș, la un atelier oarecare, deși reviziile anuale ți le faci de zece ani în același loc, la Peter Portoricanul ? Nu ține ! Chiar dacă i-ai spus să meargă *oriunde*, și probabil că așa i-ai spus, că chiar prost nu ești, sînt sigur totuși că i-ai amintit cumva de dugheana lui Peter. Ca din întîmplare, un bon, o adresă, telefonul portoricanului uitat pe o masă, un „ceva" care să nu fie o dovadă împotriva ta, dar să o îndrepte pe față încotro trebuie. Iar ea într-acolo a luat-o, erai sigur de asta, la fel cum eu sînt sigur că Peter știe tot, deși face pe prostul și jură că n-a văzut-o pe Ariana de aproape un an. „N-a văzut-o", de acord, dar a „auzit-o". Toți cei care îl cunosc pe Peter știu că joia, atunci

cînd are bani, el merge la curse, de aceea sînt sigur că fata i-a telefonat înainte de a pleca, să se asigure că e la atelier, i-a telefonat, iar Peter i-a propus probabil să se întîlnească undeva, spre hipodrom, ar fi dus el mașina la atelier și s-ar fi ocupat singur de reparație. Dar Peter n-a plecat joi din atelier, toți lucrătorii susțin asta și e greu de admis că toți sînt complici. Bun, deci Peter e curat. Dar e *prea* curat. Nici la curse n-a fost. De ce ? Iar Ariana n-a ajuns la atelier. De ce ? Trebuie să mai fie cineva amestecat. Un prieten al lui Peter, desigur. S-a prezentat ca din partea lui la întîlnire, a urcat în mașină, i-a zis fetei că atelierul s-a mutat, undeva în direcția casei ei, sau ceva de genul ăsta, au plecat împreună, a accelerat și gata. Din șaizeci de bătrîne ajunge cîte ceva pentru fiecare. Destul de îngrijit și de rapid lucrat. Iar dacă ceva nu ținea, dacă fata se prindea prea devreme, sau dacă vreun polițist zelos ar fi oprit mașina, interesîndu-se de lovituri, totul putea fi trecut pe „realitate". Adică, chiar să meargă la un atelier, apoi să-i dea fetei mașina reparată, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Și nici n-ar fi fost să se întîmple. Asta înseamnă că răpitorul, prietenul lui Peter, este tot mecanic. He, he, cazul e ca și rezolvat, amice. Șuvița de păr, mașina care nu ajunge la Peter — mecanicul tradițional, pariurile domnului Shotler, angajarea unui detectiv particular de mîna a doua — și ucigaș plătit în timpul liber, dar, ssst !, nici o vorbă despre asta ! — zestrea doamnei Shotler, la care soțul nu are acces, he, he, ce ne spun nouă toate astea ? Ei, ce ne spun, copii ?

Sam Singmaster, zis și Sam-Mînă-Mare, era mulțumit. „Micile celule cenușii" funcționaseră și de data asta. Auzise expresia cu „micile celule..." într-un film și-i plăcuse. I se potrivea. Își împinse cu un deget pălăria, ridicînd-o deasupra sprîncenelor și își coborî picioarele de pe birou. Făcu în grabă cîteva mișcări, ca să-și dezmorțească încheieturile și intră fredonînd în baie. Se anunța o zi bună. Va merge la domnul Shotler, la birou, va da buzna, doar așa, ca s-o impresioneze pe secretară, o blondă durdulie, cu ochii mici și fără haz și îl va lua scurt. „Amice, zece bătrîne ! Prețul tăcerii. În rest, să fie cum vrei tu. Iei banii de la madam Shotler, ți-i treci dintr-o mînă în alta, dai un telefon lui Peter, el dă un telefon unde trebuie etc. etc. și fata apare. Ciufulită puțin și atît. Iar eu dispar. Și nimeni nu află nimic. Zece bătrîne, iar dacă faci mofturi, urc prețul." Abia aștepta să-i vadă

mutra domnului Shotler. He, he, îl luase de fraier, pe el, Sam Singmaster, profesionost, ajuns la patruzeci și șase de ani fără găuri în piele dar cu o „activitate“ suficientă pentru a umple un fișier întreg în rafturile poliției. Numai că la poliție el figura doar ca detectiv particular, de mîna a doua și fără cazier, he, he.

Trase apa, își scoase pijamaua și se pregăti să se radă. Își făcu cu ochiul în oglindă. Era mulțumit de ce vedea. Fața ovală, obișnuită, cu ochii umbriți de borurile pălăriei, îi slujea de minune. Un chip pe care îl uitai imediat, un chip de profesionist. Scoase pălăria, se rase, își șterse spuma de pe obraji, își așeză din nou pălăria pe cap, reveni în dormitor și se îmbrăcă în grabă. Își puse pistolul în hamul de la subsuoară, un stilet în ciorapul stîng, apoi își controlă reflex arsenalul de prin buzunare și din ascunzătorile hainei. Un profesionist, pe lîngă o bună funcționare a „micilor celule cenușii“, mai are nevoie și de o bună dotare. Pile, chei universale, ace de diferite mărimi și impregnate cu diferite otrăvuri, sfori, chimicale, un mic arsenal la purtător. Era în ordine. Putea ieși din orice încurcătură, aproape din oricare. Mai puțin din una în care l-ar fi băgat un profesionist la fel de vechi. Dar, între ei, „samuraii“ nu se ciocneau niciodată. O lege nescrisă, mai lege decît toate legile din lume, le cerea să spună „pas“ la orice ofertă care ar fi avut de a face cu un confrate. Pentru că nu oricine putea să ajungă „samurai“. Trebuia să treci de patruzeci de ani cu pielea întreagă și fără fișă la poliție. „Atît“. Sam Singmaster zîmbi și-și umflă pieptul. El era decis să ajungă la șaizeci de ani și abia atunci să se retragă. De bunăvoie, cu pielea întreagă și fără fișă.

Ieși. Încuie ușa cu grijă, ambele yale, mîngîie cu degetele plăcuța de alamă pe care scria „Sam Singmaster. Agent de bursă“ și coborî. Din ghereta de lîngă scară, portarul îl privi peste ochelari, îi răspunse zîmbind la salut și își vîrî din nou nasul în cartea pe care o citea. Erau niște povestiri polițiste, scrise de un oarecare Crist Mulligan.

•

„Individul ăsta a mai fost pe aici“, gîndi secretara în clipa în care intră Sam Singmaster. „Chiar ieri. Și tot așa s-a uitat și atunci prin toate colțurile încăperii, ca un spărgător, ca un evadat din închisoare. Probabil că e în legătură cu Ariana. Vreun polițist, ceva în genul ăsta, detectiv probabil.“

— Hei, domnu', nu se poate !!

Detectivul se opri cu mîna pe clanța ușii biroului domnului Shotler și o privi ironic peste umăr.

— Nu se poate, repetă secretara. Vă rog să așteptați !

— He, he, cît devotament. Ascultă, carissima ! În primul rînd că domnul Shotler mă așteaptă pe mine, nu eu pe el. În al doilea rînd, eu n-am mai stat într-o anticameră de pe vremea școlii. Și atunci o singură dată. Apoi nu m-au mai prins. Iar în al treilea rînd, eu sînt cel care apreciază ce pot și ce nu pot să fac. Dacă o să am vreodată nevoie de o nevastă cu fundul mare și cu ochii mici, care să-mi spună cum să mă port, am să te caut, fii sigură.

Luată prea repede, secretara ezită un moment și Sam deschise ușa. O închise însă imediat la loc. Domnul Shotler nu era singur, discuta cu vreo cinci-șase bărbați, afaceri desigur, pentru că toți aveau dosare deschise în față. Într-adevăr, nu părea un moment potrivit. Era furios că nu poate intra, furios că-i dă astfel dreptate spălăcitei cu ochii mici.

— E, ați văzut ?...

— Am văzut. Trebuie totuși să te suport cîteva secunde. *Secunde* am spus.

Se apropie de birou și săltă receptorul telefonului. Secretara trase aparatul spre ea, așa că el nu putu să apese butonul care făcea legătura cu șeful. Aplecîndu-se să ajungă la telefon, Sam zări pe măsuța din spatele biroului o fotografie, un chip cunoscut, care îl privea de pe coperta unei cărți. „Detectivul de pe strada treisprezece" de Crist Mulligan, citi Sam la repezeală. O față ovală, inexpresivă, o pălărie gri, cu boruri largi, umbrind ochii personajului. Fața din oglindă ! Fața lui ! Sau numai fața unui profesionist care îi semăna. Lăsă receptorul în furcă, iar secretara îl luă în stăpînire punînd repede amîndouă mîinile pe el. Sam ocoli biroul. Fata se ridică în picioare și se retrase pas cu pas, privindu-l în ochi. Dar, nu, individul nu venea spre ea, individul se opri, luă cartea de pe măsuță și o răsfoi de cîteva ori, fără a citi vreun cuvînt. Părea că vrea doar să audă cum sună filele în timp ce se izbesc una de cealaltă. Apoi o deschise la întîmplare, pe la mijloc, și cercetă textul. Rămase la acea pagină continuînd să citească. Sprînceana stîngă i se ridică a mirare și buzele i se strînseră. Secretara se sperie de-a binelea, se trase încet înapoi și intră cît putu de iute în biroul domnului Shotler.

Intră și detectivul.

— E în legătură cu *afacerea*. Nu mai pot însă să stau acum. O să revin după masă. Pe la trei. *Sper să vă găsesc singur*. La revedere.

*

Individul din prag mi s-a părut de la început foarte cunoscut. Ochii, pălăria, statura, totul îmi era familiar, sîcîitor de familiar. Lucrasem toată dimineața, prima redactare a unei povestiri, și eram surescitat și obosit. Încercați o dată să scrieți continuu șase ore și veți vedea că nu e deloc ușor. Te simți stors, ca după o gripă de primăvară, cînd ieși din casă și nu te poți orienta, parcă te izbește lumina în cap, strada din fața locuinței ți se pare străină, ca din alt oraș și nu știi încotro s-o apuci. Așa mă simțeam eu în momentul în care s-a deschis ușa. Îl cunoșteam, dar nu-l recunoșteam. Eram ca în fața propriei mele case, fără să știu în ce parte e nordul, nordul cel de fiecare zi, deși vedeam chioșcul de ziare, băcănia din colț, copacii, totul.

— Din partea editurii X. Pentru contract...

A intrat fără să-l invit eu. A intrat și s-a uitat repede în jur. O privire cunoscută. Cunoscută, dar uitată. În momentele de oboseală, am uneori senzația că mă întîlnesc cu mine însumi pe stradă. Mă identific în mulțime cu cîte un bărbat care se îndepărtează, sînt sigur că sînt eu și alerg să mă prind, curios să văd cum arăt de aproape. Bineînțeles că nu mă prind niciodată. Cunosc mulți confrați cărora li se întîmplă chestia asta, așa că nu e ceva neobișnuit. Cel puțin nu printre scriitori. Cam aceeași senzație o aveam și atunci, într-atît străinul mi-era de cunoscut. Mă așteptam ca din clipă în clipă să deschidă gura și să-mi spună exact asta, că el este alter ego-ul rătăcitor, venit să stăm puțin de vorbă și apoi să plece din nou în lume. Mă așteptam deopotrivă să înceapă să se clatine, să-și piardă consistența și să dispară imediat ce l-aș atinge. Mă temeam să-l ating, mă temeam și să-i vorbesc.

— Luați loc. Acolo, pe canapea.

Nu s-a așezat. A inspectat încă o dată camera, în toate părțile, căutînd parcă ceva. Spînceana stîngă i s-a ridicat întrebătoare.

— Unde e acvariul ?

— Poftim ? Ce acvariu ?

— Cum ce acvariu ?! Acela dintre fotolii. Aha, nici fotoliile nu sînt.

Îl auzeam parcă de departe, glasul lui era glasul unui om foarte cunoscut, a cărui imagine se afla în fața mea, dar glasul îl avea departe, în spatele unui paravan, în spatele unui mare acvariu poate. Dar, nu, chiar dacă nici un om nu-și recunoaște vocea atunci cînd și-o aude înregistrată, nu, vraja începuse să se destrame, *vocea* aceea nu era a mea, deci individul nu eram eu, poate doar într-o încarnare aproximativă, nu eram eu, dar totuși era cineva apropiat, un cunoscut, o rudă, un prieten. Un prieten ? Sprînceana ridicată și gura strînsă nu-mi inspirau prea multă siguranță.

— În „Note de atelier“ scrieți că aveți în birou un acvariu, cu treizeci și trei de peștișori aurii, vîrsta lui Cristos la crucificare. Unde e acvariul acela ?

Nu eram de loc sigur că nu am halucinații. Totdeauna, între veghe și leșin marginea este foarte alunecoasă și acolo se întîmplă cele mai bizare lucruri. Inclusiv să reacționăm normal la solicitări anormale.

— Aha, înțeleg. „Note de atelier“ deci. He, he, doar nu vreți să spuneți că...

— Nu vreau să spun nimic ! Unde e acvariul ?

Chiar și pentru urechile mele somnolente, chiar și pentru creierul meu febril și obosit, întrebarea sunase puțin cam prea autoritar. Tipul avea o consistență indubitabilă. Și nu eram eu, ceea ce mă cam dezamăgise, deși, de fapt, nimic din ce spusese și făcuse pînă atunci nu-mi dădea dreptul să sper contrariul. Începuse să mă agaseze.

— Amice, uite ce e, sînt frînt, sînt sleit, sînt terminat pentru azi. N-am chef de glume. Scoate contractul și să terminăm !

A devenit cu o idee mai conciliant.

— Dar „Notele de atelier“ par veridice, sînt scrise ca și cînd ar fi adevărate. Se vorbește acolo, cu atîtea amănunte, despre acvariu, despre pendula care... Nici pendula nu mai e aici ?

— Nici n-a fost vreodată.

— Adică ?...

— Adică, nimic. N-a fost. Nici pendula, nici acvariul, nici peștișorii...

— N-au existat niciodată ?!

— Nu !

Nu putea fi nici editor. Era cam aiurit și complet naiv în cele scriitoricești.

— Deci asta e. M-ai păcălit. Ai scris că...

Mă trezisem aproape complet, lumea își rearanjase punctele cardinale la locul lor, undeva se auzea un radio, niște voci de copii strigîndu-se, un claxon.

— Dar, domnule, ce te miri așa, parcă n-ai știi cum se face. Așa se scrie. Mai adaugi cîte o pendulă, cîte un peștișor, chiar dacă nu sînt, ar fi putut să fie. Important e să aibă o noimă, *să se încadreze*. Dar, în sfîrșit, astea-s fleacuri. Să trecem la...

— Fleacuri ?! Fleacuri ai spus ?!

Își împinse pălăria cu un deget și gestul m-a lovit în moalele capului. Un frison prelung, de greață, frig și frică în același timp mă cuprinse de la stomac și pînă la rădăcina părului. Parcă atinsesem un cadavru, parcă dădusem mîna cu un mort, fără să înțeleg din prima clipă de ce are pielea atît de rece și apoi, după ce înțelesesem, rămăsesem cu mîna lui în a mea, incapabil de vreo mișcare. La fel și acum. Rămăsesem cu privirea pironită la degetul care împingea pălăria, iar în creier, o mie de bile de lut pe care scria „Sam-Mînă-Mare“ se rostogoleau greoaie dintr-o parte în alta fără să dea semne că se vor mai opri vreodată.

Probabil că individul și-a dat seama că l-am recunoscut, gesturile ne identifică mai bine decît hainele, și m-a împins în fotoliu. Brutal, dar n-am simțit nimic. Așa cum n-am înțeles ce-a întrebat. Ceva de genul „de unde mă știi, cum de știi tot ?“ sau cam așa ceva. Îi vedeam buzele mișcîndu-se, îi percepeam vorbele și atît, mintea îmi era complet opacă, apăsată de o unică și insuportabilă idee : Sam-Mînă-Mare era aici, Sam ieșise dintre filele cărților mele, sunase la ușă, intrase și acum mă țintea cu degetul și mă întreba ceva, încruntat, cu privirea aprinsă, privirea de ucigaș, cea pe care eu i-o hărăzisem, așa cum tot ce avea și tot ce făcea era de la mine, din povestirile mele, din gîndurile mele. La fel cum prea multe somnifere te țin treaz, la fel surplusul de spaimă mi-a dat curaj. Sam era un ucigaș plătit, un detectiv particular violent, fără milă, inteligent și rapace, deci periculos din toate punctele de vedere. Da, dar era un personaj. *Sam nu exista*. Mi-am repetat de zece ori aceste trei cuvinte și parcă gîndurile mi s-au mai limpezit. Sam era un cuvînt. Inventat de mine. Un cuvînt. Mă speriasem de un cuvînt. Lucrasem prea mult, scrisesem prea mult și acum un cuvînt scris tot de mine se transformase într-o halucinație.

— Nu te mișca ! Dacă te ridici de pe fotoliu, îți zbor creierii !

Într-o clipă și-a scos de la subsuoară un 38 masiv și l-a îndreptat spre stomacul meu. Descrisesem de atîtea ori gestul, încît mi se părea un fapt banal, dar acum, cu gura rotundă și lucioasă a pistolului îndreptată spre mine, cu posibilitatea ca în orice clipă o bucată sfredelitoare de plumb fierbinte să izbucnească din ea și să-mi zdrobească sternul, să-mi găurească ficatul si să se oprească undeva spre bazin mi s-a părut cu totul altceva. Puținătatea și răceala frazelor mi-au apărut deodată în toată monstruozitatea lor.

— Pendula nu există ! Acvariul nu există ! Peștișorii nu. Probabil că multe alte lucruri nu există. Atunci ce există ? Tu exiști ? Șarlatan mincinos, exiști sau ești tot o minciună ? Un peștișor cu „noimă", „încadrat", dar inventat, o minciună, o cacialma, o vorbă. Ar fi culmea ca nici tu să nu exiști, mîzgălitor de hîrtie ce ești.

Nu puteam spune nimic. Îl ascultam, dar nu-l urmăream, priveam țeava pistolului și mă gîndeam la cărțile în care Sam-Mînă-Mare, personajul meu, inventat într-o clipă de inspirație, demult, la munte, scotea pistolul, cam la zece pagini o dată, ca să-și rezolve treburile.

— Dar am să te ajut eu să nu mai exiști, o să dispari de-adevăratelea. Ți-am răsfoit cărțile. De dimineață numai asta fac. Nu știu cum dracu' ai reușit să afli tot, fiecare mișcare, tot ce fac, ce gîndesc, cum mă îmbrac, dar asta nu mă mai interesează. Știi prea multe. Scrii prea multe. Pentru numai cîteva vorbe despre mine și tot ar trebui să-ți găuresc fruntea. Mulți au pățit-o pentru mai puțin. Iar tu ai scris șapte cărți. Mă mir că nu m-au înhățat pînă acum. „Sam-Mînă-Mare." Lasă că-ți arăt eu mînă mare. Chiar dacă nu ai acvariu, așa cum scriai în cărțulia aia, tot te aranjez eu. Îți montez un „accident" să-ți ajungă două sute de ani. Pînă la reîncarnare. Presupunînd că te vei mai reîncarna vreodată, he, he. N-ai acvariu... Plănuisem să te electrocutez. Din greșeală, desigur, un fel de sinucidere, la o jumătate de oră după plecarea mea. Nu-i nimic, aplicăm o altă schemă. Lasă că te aranjează el Mînă-Mare.

M-a legat de fotoliu cu o frînghie subțire pe care și-a scos-o de la brîu. Apoi mi-a pus căluș și a dispărut în bucătărie. A revenit cu două vase de plastic, și-a scos din haină cîteva punguțe cu substanțe și un tub subțire și transparent și a început să meșterească ceva. Din cînd

în cînd se uita la mine pe sub sprîncene, să vadă dacă pricep ce face el. Nu pricepeam nimic. Personajul meu făcea ceva ce nu-i dictasem eu, era probabil pentru prima dată cînd *mi se întîmpla* așa ceva.

— Așa, scriitorașule, mîzgălitorule de hîrtie ! Acvariu n-ai, dar despre mine știi tot, de la culoarea ciorapilor, la numărul de dinți pe care îi are pila din căptușeala hainei. Și scrii tot ce știi, ca un inconștient. Lasă că de-acum n-o să mai scrii nici un cuvînt, nici o literă. Uite, chestia asta de-acum, presupunînd că o înțelegi, n-ai s-o mai scrii niciodată. Acvariu n-ai, dar „măiestria se dovedește în lipsa mijloacelor". E un proverb chinezesc, mi l-a spus un bucătar, odată, demult. Două vase, un tub, apă și gata ceasul. În apă turnăm praful ăsta, un nisip oarecare pentru un ageamiu ca tine, iar aici ungem podeaua cu puțină alifie. Se numește „alifie puf-puf !", he, he, pentru că așa face cînd se întîlnește cu praful pe care l-am pus în apă. Și se va întîlni după ce vasul de jos se va umple și se va revărsa pe podea. Simplu, nu ? Cam peste o oră. Picătură cu picătură. Te-ai prins ? Sper că mintea îți mai merge încă, chiar dacă ochii și limba nu mai fac două parale. Bun. O să dăm acum drumul la gaze, ca să aibă ce arde cînd o să facă alifia puf ! puf ! Nu te teme, n-o să te doară, pentru că, chiar dacă n-o să mori asfixiat, o să fii beat criță. Îndopat cu whisky, pentru că, dacă nu bagi sticla asta în tine, ți-o torn eu direct în stomac, cu furtunul. Am tot ce-mi trebuie în haină, să știi. Așa, așa, scriitorașule. Să te înveți minte. Eu o să fug din oraș, pînă în Mexic nu mă opresc, prea ai spus multe în cărțile tale, dar măcar să dispari și tu puțin. Pentru vreo două sute de ani. Așa, he, he. Iar la ora cînd o să iei foc, eu o să fiu în birou la drăgălașul domn Shotler. Un alibi de beton, pentru cazul în care îi va trece cuiva prin cap să se întrebe unde am fost eu la ora incendiului, deși nimeni nu știe că sînt aici. În plus, domnul Shotler abia așteaptă să-mi încredințeze niște verzișoare. Oho, ce-am să-l mai storc. Dacă tot fug, măcar să am ceva la buzunar.

Acum, adio scriitorașule. M-ai trădat, vei pieri. Presupun că știai prețul.

Năucit de cele auzite... plin de whisky... orbit de picăturile care se scurgeau ritmic dintr-un vas în celălalt... strîngeam din dinți de mă dureau fălcile, parcă aveam o criză de tetanos... Aș fi vrut să vomit și nu puteam, aș fi vrut să-mi țin udul și nici un mușchi nu mă mai as-

culta, aș fi vrut să mor, dar ochii nu mi se închideau, inima nu mi se oprea, pasăre bolnavă, se izbea haotic de coaste și mă ținea treaz. Și clipele treceau uriașe, munți de cretă și de lut erau clipele, personajul se mișca încet, plutea prin aer, trecea un veac pînă întorcea capul, o veșnicie a durat pînă a scos din nou pistolul și niciodată glonțul n-a mai ajuns în țeasta mea, deși lovitura a existat... o flacără violentă, la capătul unei nesfîrșite vieți consumate în așteptare.

*

Doamna Miller, proprietăreasa, văduvă de război, își puse capodul lucios, cu trandafiri galbeni, uriași, se încinse strîns cu cordonul, își luă cheile de rezervă și coborî la parter. Ca de obicei, portarul moțăia citind o carte polițistă.

— Nici azi nu l-ai văzut ?

— Nici.

— Gata. Au mai trecut două săptămîni. N-a plătit, n-a dat nici un semn de viață, *nu e a bună*. Nu s-a mai întîmplat niciodată. Hai sus !

Au urcat la etajul șase. Împreună cu un vecin, un bătrîn colonel de rezervă, țanțoș și osos ca un schelet de pește, s-au oprit în fața ușii apartamentului 36. „Sam Singmaster. Agent de bursă“ silabisi portarul. „He, he, he“ se hlizi el apoi fără rost, în timp se doamna Miller, proprietăreasa, văduvă de război, stătea cu degetul îngropat în butonul soneriei.

Nimic. Nu se auzea nimeni. De la un timp și sunetul soneriei se micșoră și în cele din urmă dispăru complet. Se priviră nedumeriți. Încercă să sune și ex-colonelul cel osos ca un schelet de pește, dar cu același rezultat. Liniște totală. Doamna Miller îi privi pe amîndoi, își făcu o cruce strîmbă peste trandafirii ce-i ornau bustul supradimensionat și alese o cheie din legătura pe care o adusese. Nu se potrivea. Nici a doua. Și nici a treia.

Cînd au deschis ușa, au rămas încremeniți în prag. Un șobolan lucios îi privi o clipă în ochi, apoi dispăru într-o gaură dintr-un colț al podelei, lăsînd în urmă un norișor cenușiu. Praful de pe podea părea gros de un deget și prin el urme de picioare de șobolan și dîre șerpuitoare lăsate de gîndaci de tot felul închipuiau arabescuri părelnice și complicate, o hartă a unui ținut de nicăieri și de nicicînd. Un geam era spart și peretele se înnegrise în jurul lui din cauza fumului și umezelii care

pătrunseseră pe acolo. Pînzele de păianjen atîrnau peste tot ca niște voaluri cenușii. Nici o mobilă, nici o haină, nici o urmă omenească. Părea că de douăzeci de ani, de cînd doamna Miller, proprietăreasa, văduvă de război, închiriase acel apartament-garsonieră domnului Sam Singmaster, nimeni nu mai intrase înăuntru. Îi plătise cîte optsprezece dolari la fiecare sfîrșit de lună, îl salutase zilnic pe portar, intrase și ieșise zilnic de acolo, cu mîinile în buzunare și cu două-trei ziare sub braț, făcuse în fiecare seară gimnastică, vecina de sub el se plînsese de mai multe ori din cauza zgomotului, în sfîrșit, *existase*, iar acum... Doamna Miller, proprietăreasa, văduvă de război, se apăsa cu o mînă pe inimă și gîfîia. Se retraseră. Din mijlocul ușii, literele gravate în plăcuța de alamă îi priveau batjocoritoare... „Sam Singmaster. Agent de bursă". Cinci cuvinte și atît...

*

Bineînțeles, despre incendiul în care a pierit cunoscutul autor de povestiri și romane polițiste Crist Mulligan au scris toate ziarele, deplîngînd tristul și inexplicabilul accident.

Paralizia suferită de doamna Miller, proprietăreasă și văduvă de război, a rămas însă neștiută dincolo de ușa imobilului de pe strada treisprezece.

Apartamentul de la etajul șase a stat neînchiriat pînă la plecarea dintre cei vii a proprietăresei. Ceea ce s-a întîmplat destul de curînd. Clădirea a fost apoi vîndută de moștenitori firmei la care lucra — ca director comercial — domnul Shotler și imediat a fost dărîmată. Plăcuța cu „Sam Singmaster. Agent de bursă" a fost scoasă de ex-colonelul cel osos ca un schelet de pește și folosită o vreme ca press-papier. Apoi s-a pierdut. Și așa au dispărut și ultimele cinci cuvinte...

Destul de repede — editorii știu să speculeze moartea autorilor lor — a apărut și un volum postum al scriitorului Crist Mulligan. Opt povestiri polițiste, toate cu același personaj principal. Ultima era intitulată „Sinucidere" și începea cam așa : „După vreo jumătate de oră de răsucire pe toate fețele, cazul era limpede. Previzibil ca un film erotic văzut a doua oară. Domnul Shotler..."

CĂRĂBUȘUL DE AUR

„Dacă iese și în seara asta, înnebunesc, mor, crăp, mă ia dracu' pur și simplu... Gîndac blestemat și spurcat și... și..."

Grigore, nea Grigore pensionarul, cum îi ziceau vecinii, spumega, strîngea din dinți, mormăia înverșunat și împingea din răsputeri cu șurubelnița șomoioage de hîrtie, cîrpe și chibrituri rupte în toate micile spații pe care le descoperea între perete și bagheta de lemn care fixa linoleumul. Astupase toate găurile pe care le găsise în baie și bucătărie pe lîngă țevile de apă și calorifer, lipise „purfix" la geamuri și uși, nici măcar un fir de aer nu mai putea trece pe acolo, darămite un cărăbuș cît o nucă, pînă și prizele le căpăcise cu plastilină. Ca să nu mai vorbim de gaura cheii sau de ușa însăși spre scara blocului, încuiată bine și nemișcată de cîteva zile, de cînd începuse toată povestea. Și nimic, lighioana aceea blestemată, strălucitoare de parcă era poleită, umflată, mergînd ca pe catalige pe picioarele lungi, aurii și ele, apărea zilnic, fix la ora șase apărea, numai și numai pentru a-l înnebuni pe el. Scîrțîia în timp ce mergea, își mișca fără încetare antenele păroase, scîrțîia și se legăna greoaie ca o căruță cu coviltir pe un drum cu gropi. Prima dată o izbise în grabă cu papucul, strînsese resturile chitinoase, uscate de parcă n-ar fi fost rămășițele unei insecte vii, și le aruncase la gunoi. Seara următoare a apărut însă din nou, părea aceeași, copia ei de aur, în dormitor de data asta. A fugit sub pat pînă a luat el papucul, dar a scos-o de acolo cu tubul aspiratorului și a zdrobit-o și pe aceea. Parcă era făcută din fulgi de porumb, așa se fărîmița de ușor și de zgomotos. Și nu lăsa nimic în urmă în afara cojilor chitinoase, moarte parcă dintotdeauna.

Cînd a apărut și a treia seară s-a speriat și s-a hotărît să se apere, să se baricadeze în apartament, dar degea-

ba a astupat el toate intrările posibile și imposibile în locuință, în timp ce pendula de pe hol bătea ora șase, auzul lui pregătit să audă a sesizat dinspre bucătărie scîrțîitul ca de greiere bătrîn și obez al pașilor musafirului. Lighioana se legăna printre picioarele scaunelor, apropiindu-se de ușă. Venea spre el, voia să fie văzută, admirată, zdrobită. A lovit-o mai cu sete ca niciodată, apoi i-a frecat resturile sub călcîi pînă n-a mai rămas pe podea decît o pată de praf auriu, strălucind la lumina becului ca o monedă de jăratic. S-a culcat tîrziu, după miezul nopții. A controlat aproape toate colțurile locuinței, a mutat mobila dintr-un loc în altul, căutînd vreo gaură neștiută și nezărită pînă atunci în pereți sau în pardoseală, a ridicat covoarele, a închis mai bine geamurile. Nimic. Nici un loc de trecere. Ceea ce nu l-a scutit în seara următoare de vizita gîndacului de aur, mergînd ca pe catalige, legănîndu-se și scîrțîind în timp ce mergea, ca o căruță cu coviltir pe un drum cu gropi.

Toată noaptea care a urmat, noaptea de azi, și toată ziua, ziua de azi, n-a făcut altceva decît să astupe încă o dată și încă o dată și încă o dată toate găurile, toate crăpăturile, chiar și pe cele în care picioarele gîndacului n-ar fi putut încăpea, să astupe, să mormăie și să aștepte. „Dacă iese și în seara asta, înnebunesc, mor, crăp, mă ia dracu' pur și simplu...“ Cu fiecare clipă înverșunarea lui creștea, se apropia de ora șase, și îi era tot mai greu să aștepte... „dacă iese și în seara asta...“, era sigur că avea să iasă, îl și vedea, greoi și strălucitor, frîngîndu-și în dezordine picioarele segmentate pentru a se tîrî cîțiva centimetri ; se și vedea lovindu-l, îl simțea pîrîind sub talpă, inconsistent și zgomotos, *știa* că va veni, spre disperarea unei nopți și a unei zile, a unei vieți, poate, dar spera în același timp să nu mai apară, să-l ierte, să-l lase cu bătrînețea lui, cu zilele, identice toate și lungi și trecătoare, cu liniștea nemărginită a primului an de pensie. Lucrase într-o țesătorie și, cînd spunea „liniște“, știa cu adevărat ce însemna asta și o merita. Dar acum apăruse gîndacul cel punctual și obsesiv și imposibil de oprit. Mai era o oră și ceva pînă la șase, era din ce în ce mai greu să aștepte curgerea minutelor, a clipelor cît minutele, împingea cu șurubelnița cîrpe, hîrtii și bucăți de chibrituri în toate crăpăturile, chinuitor și inutil, cu singurul cîștig că în felul acesta avea ceva de făcut. „Dacă iese și în seara asta...“ Gestul așezării călcîiului deasupra lighioanei, secunda de ezitare, izbitura, ușorul freamăt care i se transmi-

tea prin oasele piciorului, în sus, spre bazin, în momentul zdrobirii insectei, toate gesturile le trăia deja, spera să nu mai fie nevoie de ele, spera să ajungă la șase și zece, și-un-sfert, și-jumătate, să-l inunde încet-încet, cu teamă, amînată cu neîncredere, bucuria copleșitoare a convingerii că a scăpat, că în seara aceea, deci pentru toate serile, a scăpat, că numai tic-tac-ul pendulei din hol va mai da contur liniștii din casă, spera toate astea și totuși piciorul drept îi fremăta, osul simțea vibrația chitinei zdrobite, iar ochii căutau febril în jur, în toate părțile, spionînd, dornici să vadă, să surprindă cu o clipă mai devreme carcasa de aur, picioarele de aur, antenele de aur. „Măcar dacă n-ar ieși la fix...", gîndi Grigore, nea Grigore pensionarul, cum îi ziceau vecinii, „...să nu aștept așa, cu un ochi la ceas și unul spre podea, mă și dor ochii și fruntea mă doare, dacă ar veni fără program, fără oră fixă, o zi dimineața și altă zi după-amiază, să n-o aștept, lighioană spurcată..." Nici nu auzi zornăitul dezacordat al soneriei, probabil poștașul cu pensia sau vreun vecin care n-avea ce face, într-un tîrziu soneria amuți la fel de nebăgată în seamă cum începuse, tocmai atunci ? cu cîteva minute înainte de șase ? să intre cărăbușul ?... „dacă vine și în seara asta...", nu, știa că n-are să moară, nici n-o să înnebunească, în ciuda ochilor și frunții care îl dureau, n-o să crape el din cauza unui gîndac, era doar un fel de a zice, deși, dracu' să-l ia de cărăbuș, mult nu-i mai trebuia pînă la balamuc, dacă o să vină și în seara asta, era hotărît să caute încă o dată în toată casa, orice ungher avea să-l controleze, de la dulapul cu haine la salteaua de pe pat, poate găsea pe undeva un cuib, o crescătorie de gîndaci de aur, spaima textiliștilor pensionari și singuri și văduvi, se ocupase pînă atunci numai de găurile din podele și pereți, gîndacul venea pe jos, presupunea că din afară, dar nu era exclus să aibă sălașul în casă, în dulapul cu haine sau în salteaua de pe pat sau cine mai știe unde, parcă vedea un cuib ca de șoarece, căptușit cu păr și tocătură de hîrtie și fulgi, în care o duzină de gîndăcei aurii mișcă haotic piciorușele segmentate, așteptînd să crească mari și să iasă la vedere, zgomotoși și inconsistenți, spre disperarea lui, pensionar în primul an de pensie, ca să-l bage pe el în balamuc. Peste imaginea casei răvășite, cu hainele împrăștiate, cu salteaua înjunghiată în cruce, diagonal, și cu el în mijlocul dormitorului, nemișcat, cu urechea la pîndă, în așteptarea scîrțîitului atît de cunoscut, de

greier bătrîn și obez, întrepătrunzîndu-se cu imaginea nopții care avea să urmeze, se vedea însă și surîzînd larg, luminos, întins pe pat, cu mîinile sub cap și îmbătat de ușurarea copleșitoare a izbăvirii, a sfîrșitului unei boli îndelungi, parcă vedea și pendula, la ora șapte și ceva, legănîndu-se impasibilă, neștiutoare la fericirea lui, nebănuind că monstrul cel mic, de aur, n-a mai apărut, n-o să mai apară, gata, s-a terminat cu așteptarea, cu zdrobirea insectei, cu siguranța că și mîine...

Aruncă ochii spre pendulă și scăpă șurubelnița din mînă și chibriturile le scăpă și se lăsă moale pe podea. Era șapte și jumătate ! Sări apoi în sus, parcă ar fi stat pe jar și jarul ajunsese la piele, dar nu, nimic nu se zărea sub el, în jur, pe podea. Din cîțiva pași fu în bucătărie, în baie, pe hol, peste tot deodată parcă, aprinse lumina în tot apartamentul, știa din reflex unde sînt întrerupătoarele, nici nu se uita ce face, ochii căutau în jos, pe podele, pe sub mese și scaune, pe sub calorifere, sub chiuvetă. Se aplecă să se uite sub pat, nu se zărea pînă în fund, săltă patul de parcă era de hîrtie și-l puse într-o dungă, nu, nimic nu era sub el, îi dădu drumul să cadă cu zgomot, mută apoi din loc mese și scaune, mută covoarele făcute sul cu o zi înainte, le întinse și le strînse la loc mototolindu-le, trase sertarele, pe toate, sistematic, și le aruncă febril conținutul în mijlocul camerelor, făcînd să crească la iuțeală piramide de batiste, cosmeticale, nasturi și papiote, linguri și furculițe, foi de dafin și fidea, cărți de vizită, cravate, fotografii și toate miile de fleacuri care se adună în sertare într-o viață. Desfăcu dulapul și luă la rînd hainele și cămășile, le scutură violent pe fiecare și le aruncă pe podea, trase fără noimă de perdele și, enervat că nu se desprind de pe șină, le rupse cu un gest scurt și le aruncă și pe ele peste haine. Salteaua ! Primul cuțit care i-a căzut în mînă, strălucitor dar bont, se împotmoli la cîțiva centimetri de tăietură, îl aruncă și luă altul, zimțat, din cele pentru tăiat pîine, îl știa ascuțit bine, desfăcu învelișul saltelei cu un zgomot prelung de pînză șfîșiată, cu amîndouă mîinile luă umplutură din saltea și o scutură, o prefiră și o alese, iar în cele din urmă o aruncă peste umăr și luă alta, făcu la fel și așa mereu pînă se auzi ceasul, bătînd îndelung din clopotele lui ascunse, era probabil ora opt, nouă sau cine mai știe cît, avu o străluminare dureroasă și porni spre el, parcă proptindu-se în picioare de la un pas la altul, să nu cadă, smulse ceasul din perete, îl ri-

dică deasupra capului, încremeni o clipă cu el în aer, apoi îl prăvăli de podea. Carcasa de lemn se transformă în așchii, mecanismul de bronz — ce aurii erau mărunțaiele ceasului ! — se descompuse într-o puzderie de rotițe, șuruburi, pîrghii, piese de tot felul.

Nimic, nimic, nimic... Cărăbușul de aur nu era nicăieri, cărăbușul de aur nu apăruse, cărăbușul de aur, tovarășul serilor lui, nu avea să mai apară.

Se lăsă în genunchi și rămase cu gîtul drept, cu fruntea sus, imobil. Două șiroaie de lacrimi își croiră repede drum pe obrajii nerași și din barbă picături strălucitoare căzură fără nici un zgomot peste rotițele de aur și șuruburile de aur și pîrghiile de aur ale ceasului împrăștiat pe podea...

PARTICULARIZAREA UNEI LEGI

Stătea zgribulit în fața biroului încărcat cu hîrtii de tot felul, scrisori, cărți, tăieturi din ziare, notițe disparate, și sufla în pumni să și-i încălzească. Halatul peticit la coate cu elipse mari de molton i se părea din ce în ce mai subțire, derizoriu, iar căciulița tricotată abia dacă-i acoperea scăfîrlia cu păr rar, alb și moale, ca de pisică. Nu mai avea cărbuni de două zile. I se blocase ușa, se înțepenise broasca, pe fereastră nu avea cum să iasă la vîrsta lui, era sechestrat înăuntru și-i era frig și foame și frică. În prima zi strigase după ajutor, caraghios și anemic, peste boschetele arse de brumă din curte, dar, desigur, nu-l auzise nimeni. N-avea cine. Știuse de la început că nu va fi auzit, nimeni nu trecea pe acolo, mai ales acum, la sfîrșit de toamnă, știuse că nu mai are scăpare, era o pedeapsă totul, o răzbunare. Legea...

*

„Stimate Profesore Link,
Succesul pe care l-ați repurtat în generalizarea și punerea pe baze riguroase — deși deocamdată numai ipotetice — a legii porcăriei universale...“

*

Aruncă ciorna strîmbîndu-se, cunoștea pe dinafară conținutul scrisorii, rămăsese fără răspuns, sperase într-o confirmare din partea ilustrului și non-conformistului personaj, sau măcar într-o întărire a convingerilor sale, dar ilustrul nu catadixise să răspundă, nu-i plăcuse scrisoarea sau, poate, cine știe, nici n-o primise, se defectase ceva în drumul ei, cutia poștală, furgoneta ridicătorului de scrisori, avionul care trebuia s-o ducă peste ocean. Cu cît se gîndea mai bine, cu atît era mai plauzibilă

intervenţia Legii şi aici, în încercările sale disperate de a clarifica lucrurile...

*

„...Vedeţi, nici un obiect nu se strică vreodată singur. Cînd se opreşte un ceas, se defectează şi aspiratorul, cînd se străpunge un condensator în aparatul de radio, un circuit întreg va trebui înlocuit, dacă se sparge un pahar, peste puţin timp se sparge şi un geam. Ca să nu mai vorbim că toţi automobiliştii ştiu că după o pană de cauciuc trebuie să controlezi şi pompa de benzină sau carburatorul, pentru că cel puţin unul se defectează..."

*

Era un fragment dintr-o scrisoare pe care o trimisese, tot fără ecou, revistei „Magazin Ştiinţific", expunînd pe larg observaţiile care-l conduseseră încă în urmă cu un deceniu la formularea unei legi complementare legii cunoscute în folclorul gazetăresc ca Lege a Porcăriei Universale (de fapt, riguros vorbind, ipoteza situării temporare a universului nostru într-o stare în care orice eveniment care se poate termina rău — dintr-un punct de vedere uman — chiar se termină aşa, din cauză că o astfel de stare a fost aleasă pentru studiu de un hiper-experimentator pentru care lumea noastră are dimensiuni cuantice — a se vedea lucrările de specialitate ale lui Heisenberg, Link şi Krohmalniceano). Oftă şi-şi frecă obrajii neraşi cu palmele. Erau reci obrajii, erau reci şi palmele. Îşi privi apoi mîinile. Slabe, osoase, viguroase cîndva, expresive încă. „Mîini de pianist", îl complimenta uneori soţia. „E-li-za", silabisi el încet, apoi se cuibări şi mai zgribulit în fotoliul lucios, temîndu-se parcă să mai rostească numele celei de mult duse.

*

„...Se pot avansa mai multe ipoteze care să explice aceste fapte, care să demonstreze — în măsura în care aşa ceva poate fi demonstrat la modul propriu al cuvîntului — Legea Părăginirii Corelate. Cea mai plauzibilă dintre el este ipoteza pulsaţiei spaţio-temporale."

*

Fusese destul de mîndru de acea ipoteză, o comunicase mai multor academii şi institute de cercetări, unii

— puțini — îi și răspunseseră, rezervați, elogioși de complezență, dar fără a risca vreo afirmație mai tranșantă. Mototoli hîrtia și rămase cu ea în pumnul colțuros. „N-a înțeles nimeni, nici n-aveau cum, ei sînt preocupați de energie, de bombe, de soarta stelelor...“ Poate nici el nu știuse să se facă înțeles, nu știuse să vorbească pe limba lor, poate nu luase legătura cu oamenii potriviți. Și lucrurile i se păreau atît de clare, legea atît de pregnantă... și de parșivă... O pală de vînt se auzi lovind crengile și parcă vîntul pătrunse și în cameră, pînă sub halatul lui subțiat de vreme pătrunse vîntul, încrețindu-i pielea.

•

„...Să presupunem, de pildă, că în anumite locuri și în anumite momente, apar în cîmpul fundamental perturbații punctiforme, care se deplasează cu o viteză mai mare sau mai mică pe anumite traiectorii despre care nu pot avansa deocamdată nici o ipoteză. Să presupunem că aceste perturbații sînt, de fapt, ruperi locale ale timpului, salturi peste intervale de lungimi variabile...“

•

Era atît de coerentă ipoteza lui, se mira cum de nu fusese luată în seamă, e-adevărat că era greu verificabilă, habar n-avea ce experiențe ar fi trebuit întreprinse pentru a o confirma, nici o teorie mare nu s-a impus vreodată fără ajutorul unei experiențe cruciale, dar faptele... Oftă adînc. „Faptele ? Care fapte ? !... cum să-l convingi pe un fizician care nu acceptă ca pertinente decît formulele matematice și cadranele aparatelor lui din laborator, că între stricarea soneriei și a televizorului e o legătură, ba chiar una de tăria unei legi fizice ? Ar trebui să-i arăți cu degetul acea legătură ca s-o vadă și el, s-o obții ca o consecință a unei teorii generale...“ Tuși încet de cîteva ori, îl durea în piept cînd tușea, cercuri concentrice de durere porneau de undeva din zona plămînului stîng și difuzau, din coastă în coastă, din fibră în fibră, în tot pieptul.

•

„...Să pornim de la presupunerea că există niște particule elementare sau sub-elementare, cum vreți să le numiți, care provoacă într-o vecinătate a lor asemenea salturi temporale avînd ca efect observabil îmbătrînirea

bruscă a unor aparate, dispozitive, mașini, aflate întîmplător în contact cu acea zonă. Să presupunem chiar că există o cauză a acestor particule, o sursă generatoare, care se deplasează prin spațiu-timp, lăsînd în urmă...“

*

Era sigur că „generatorul de stricăciuni“ trecuse de curînd și prin casa lui, broasca blocată și siguranțele arse — abia acum sesiză cît de întuneric se făcuse — erau o dovadă. Probabil că mai erau și alte lucruri defecte sau pe cale să se defecteze, dar nu le remarcase încă și nici nu avea de gînd să se obosească încercînd să le găsească. O lehamite copleșitoare era tot ce-l stăpînea. Se agitase atîta în zadar, pusese cap la cap atîtea observații, își conturase încet-încet teoria despre legea lui, dar se găsea și acum cam în același loc ca în urmă cu cincisprezece ani. Mai convins doar, însă la fel de puțin convingător. Și singur, doamne, cît de singur...

*

„...O sugestie de natură empirică, bazată pe statistici destul de consistente, mă face să cred că există o direcție preferențială de deplasare a particulelor sau a surselor generatoare de particule despre care vorbeam într-o scrisoare anterioară. Este vorba, probabil, de liniile cîmpului magnetic terestru, sau de altfel de linii paralele cu acestea : în peste 90% din cazuri, perechile de obiecte defectate simultan sînt orientate pe direcția nord-sud, un procent surprinzător, care, dacă ar fi confirmat teoretic, ar face posibilă atenuarea efectelor Legii Părăginirii Corelate, prin scoaterea de pe traiectoria...“

*

Frigul îi pătrunsese pînă la oase, le simțea măduva înghețată, pînă în mijlocul pieptului îi pătrunsese, înghețînd acolo cercurile de durere ce plecau din plămînul stîng, răbufnirile vîntului erau tot mai dese și mai puternice, păreau că-l sfidează, că-l grăbesc... „mori, mori odată !“ îi spuneau ele, o sfidare era și ronțăitul de șoarece care se auzea în răstimpuri de sub pat, își ridică gulerul halatului încercînd să-și acopere ceafa și obrajii și se ghemui și mai mult în fotoliu, mumie împuținată de întuneric, cu genunchii la gură, cu gura încleștată, cu gîndul aiurea, din ce în ce mai dezlînat gîndul, mai zgribu-

lit și el printre sinapsele înghețate ale unui creier lipsit de căldură, lipsit de sînge...

*

Stimulatorul cardiac ! Pe acolo trecuse traiectoria...

L-a găsit poștașul, la sfîrșitul lunii, trebuia să-i aducă pensia, l-a găsit înțepenit în poziția aceea de fetus, smochinit de frig. Și așa a fost înmormîntat — din fondurile primăriei — cu genunchii la gură, n-au putut să-l desfacă. Nici n-au încercat prea mult.

Căsuța a rămas a nimănui, s-a aplecat cu vremea într-o rînă, iar acoperișul i-a căzut înăuntru, amestecînd cu moloz și șindrile putrede resturile de haine, resturile de cărți și caiete care mai puteau fi zărite prin geamurile sparte de copiii care se jucau uneori prin boschetele din jur. Și a fost uitat, împreună cu Legea, de parcă nici n-a fost...

À L'AVEUGLE

Din punct de vedere strict istoric, începutul l-au făcut șahiștii. Un început anemic însă, un fel de pionierat involuntar și inconștient, revendicat și recunoscut ca atare abia acum, a posteriori, de cronicarii hiperzeloși.

Din punct de vedere practic, revoluția a fost pregătită și întreținută de ANPOM, Academia Națională a Performanțelor Olimpice Magnifice. În decretul ei de înființare nu era, desigur, prevăzută o asemenea evoluție a evenimentelor, dar, toată lumea știe, marile bulversări din istoria cunoscută a umanității s-au desfășurat pe principiul bulgărelui de zăpadă, de la derizoriu la semnificativ și de aici la colosal, în pași mărunți, auto-întreținuți. Pe un fond propice, se înțelege, că nici bulgări de zăpadă nu poți face primăvara !...

O academie, fie ea și sportivă, cere personal, organizare, secții și subsecții, șefi și șefuleți, mă rog, tot tacîmul. Ei bine, ANPOM a crescut atît de viguroasă în numai cîteva luni, adunînd sub oblăduirea ei o asemenea colcăială de experți în toate sporturile existente, că saltul calitativ era inevitabil pentru orice minte cît de cît limpede. Și el s-a produs. Cam la o jumătate de an de la înființare. E adevărat că ideea s-a conturat oarecum la întîmplare, în cursul unei partide clasice de handbal între specialiștii în sporturi nautice și experții în sporturi de iarnă (academia nu angajase încă și sportivi de meserie), dar și întîmplarea este fiica necesității, ne învață filozofii. În tribune se aflau, desigur, specialiștii în sporturi cu mîna, preocupați în acel moment de perfecționarea desuetului handbal în șapte. Iată cum au decurs lucrurile (precizia este necesară, cel puțin în consumarea momentelor cruciale).

Cam pe la jumătatea primei reprize, pivotul echipei „navale", un bun cunoscător al înotului pe o rînă, a fost

lovit cu cotul în arcadă de un adversar, schior de meserie. De fapt, ca să fim și mai riguroși, n-a fost un fault obișnuit de joc, deoarece schiorul avea de plătit o poliță mai veche și găsise acum prilejul : înotătorul îl făcuse odată, în cursul comentării unei partide de tenis de cîmp, „vită încălțată", și o asemenea calificare nu putea rămîne fără urmări. În sfîrșit, lovitura a fost bine disimulată, așa că s-a dictat fault, șapte metri deci, fără alte urmări pentru făptaș. Din arcada victimei — eroul de azi al ANPOM-ului — a început însă să curgă sînge. Meciul s-a întrerupt, au intrat pe teren medicii și l-au bandajat pe rănit. La reluare, coechipierii l-au desemnat tocmai pe el să execute lovitura. Era și o recompensă, dar și recunoașterea talentului de aruncător la poartă. Din acest moment, a trebuit să privim evenimentele cu încetinitorul, cadru cu cadru ar trebui să le privim, pentru a exclama o dată cu toată lumea care privește acum filmul meciului: iată, în această fracțiune de secundă s-a întîmplat, *saltul*, acesta este SALTUL, o poză istorică ! Deci : înotătorul pe o rînă a luat mingea, s-a apropiat, a pus vîrful piciorului stîng pe linia albă de la șapte metri, a privit lung poarta și pe portar, a icnit scurt, s-a ridicat pe vîrfuri, a dus brațul drept înapoi, a fentat, așa făcea el totdeauna se făcea că trage, apoi se răsucea pe piciorul stîng și abia cînd revenea cu fața spre poartă trăgea cu adevărat, marcînd invariabil, a fentat deci și acum, s-a răsucit, aproape la 180 de grade s-a răsucit, portarul sărise deja într-o parte a porții, s-a răsucit zic și — atenție ! — în timp ce tindea să revină la direcța de aruncare, bandajul de la arcadă i-a căzut peste ochi, brusc și definitiv, iar el, prins de elan, programat pînă la ultima fibră să arunce în fracțiunea următoare de secundă, a aruncat, cu ochii acoperiți de bandaj a aruncat și zbangg !! a lovit cu mingea ceasul aflat în mijlocul balconului, pe latura terenului. Și acum ceasul se găsește în aceeași stare, la început au neglijat să-l repare, apoi s-a hotărît să fie păstrat așa, încremenit la ora producerii saltului, un mic monument ad-hoc în memoria acelei secunde.

Spectatorii au rîs, spontan, deci sincer, le plăcuse, iar spectatorii nu erau niște microbiști oarecare, ageamii veniți să se distreze, erau experți în sporturile cu mîna, inclusiv în handbal. S-au uitat unii la alții, toți se gîndeau la același lucru, li se citea asta în priviri, dar nici unuia nu-i venea să creadă și nici să spună în cuvinte ce avea în minte.

Primul meci de handbal à l'aveugle a fost organizat experimental, fără mare publicitate, siguri de succes, dar încă nehotărîți în privința unor amănunte de regulament. S-au folosit eșarfe negre, cam ca la condamnații la moarte din filmele de război, doar că legate mai bine, ca să reziste la efort.

Succesul a fost exploziv. Mai mulți spectatori au fost scoși din sală pe targă — făcuseră hernie de rîs — iar alții, vreo cincizeci, au umblat zile în șir cu fălcile legate — nu reușeau să mai închidă gura, iar dacă o închideau cumva, apăsînd în barbă cu mîna, li se deschidea imediat ce era lăsată liberă, ca împinsă de un resort. Printre aceștia a fost și comentatorul radio-televiziunii, un tinerel simpatic și de mare viitor, dar care a avut neșansa să fie repartizat tocmai la acel meci. O vreme a reușit să facă față, primele mișcări ale jucătorilor, prima aruncare — și ultima din prima repriză — a mingii, dar apoi, cînd toți combatanții au început să alerge de colo-colo, căutînd-o, ciocnindu-se la fiecare cîțiva pași de un adversar sau coechipier — în întuneric toți oamenii sînt la fel — după ce au început să umble de-a bușilea, trecînd peste semicercuri, marcaje, limite ale terenului, insensibili la fluieratul isteric al arbitrilor, n-a mai rezistat nici el, a lăsat microfonul deschis, s-a prins bine de burtă și a pornit să rîdă. Din cauza hohotelor care făceau să tremure pereții, cîteva cioburi din cadranul ceasului lovit de minge la meciul precedent au căzut pe teren, dar nimeni n-a sesizat un zgomot atît de firav, picături de apă în vulcanul din sală. Cînd un jucător a reușit să dea peste minge, deruta lui a fost totală : nu mai știa de mult unde este poarta adversă. Și nici n-avea pe cine să întrebe, oricum nu l-ar fi auzit nimeni și nimeni nu știa unde sînt punctele cardinale. A aruncat la întîmplare și l-a pocnit în ochelari pe șeful Secției Sporturi de Mînă din ANPOM. Fără lentile și acesta era cam la fel ca jucătorii, așa că a aruncat mingea în tribune. Din tribune a ajuns din nou în teren, dar degeaba, la zgomotul căderii ei pe parchet, toți jucătorii din apropiere s-au bulucit s-o prindă, așa, după ureche, și urmarea a fost o grămadă bine dezorganizată, cam ca la rugbi, între două echipe pe jumătate dușmane și pe jumătate bete. Pînă s-au desprins unii de alții, arbitrul de centru a făcut cîrcei în obraji și a trebuit să fie înlocuit pentru că nu mai putea ține fluierul între buze.

Meciul s-a terminat totuşi cu un scor neaşteptat de mare, doi la doi, egal deci, dar fiecare echipă susţinea că ea a învins, şi atunci amîndouă au fost proclamate victorioase, cert e că la marcarea golurilor au contribuit în mod egal, de aceea decizia a fost destul de echitabilă.

Presa, publicul, specialiştii în sport, comentatorii de peste hotare, toată lumea a fost de acord că se deschisese o nouă eră în handbal, în sport în general. Iar în săptămînile care au urmat, toate oraşele cît de cît importante — şi era o probă a demnităţii acest lucru — au organizat partide de handbal à l'aveugle.

Bineînţeles, zăgazul progresului fiind rupt, inovaţiile au început să pocnească precum floricelele de porumb în tigaie. De ce numai handbal, cînd mai există atîtea sporturi pasibile de perfecţionare ?! Tenis de cîmp, tenis de masă (fiecare jucător avînd cîte 10—20 de mingi, pe care putea să le folosească după dorinţă), fotbal, polo, popice, volei. Aruncarea greutăţii, discului, ciocanului şi suliţei, ce superbe performanţe şi anti-performanţe, greutăţi oprindu-se pe masa arbitrilor, suliţe străpungînd pereţii cabinelor de masaj, ciocane zburînd în tribune. Sau alergările încrucişate, împleticite, în direcţii contrare, gardurile, ah, gardurile !, cu sportivii ţopăind în gol şi apoi lovindu-se cu sete de obstacole, sărituri în lungime, drept în plasa porţilor de fotbal şi sărituri în înălţime, cu aterizarea pe tabelele electronice de afişaj. O întreagă epopee s-ar putea scrie despre fiecare duminică atletică. Şi fiecare duminică devenise atletică.

Cum era şi normal, salturile următoare au venit tot din partea ANPOM-ului, unde s-a constituit cîte o comisie specială pe lîngă fiecare comisie anterioară, scopul fiind perfecţionarea cît mai adîncă a tuturor sporturilor oarbe, pentru a obţine performanţe magnifice în toate meciurile şi toate competiţiile, fie ele interne sau externe. Următorul pas important a fost legarea la ochi şi a arbitrilor de tot felul, inclusiv a cronometrorilor şi purtătorilor de ruletă din atletism. Un delir ! Un extaz ! Fluierau atît de haotic arbitrii de handbal, că şi jucătorii reuşeau uneori să se amuze, între o buşitură şi alta, între un icnet şi un vaiet. Iar la aruncarea greutăţii, imaginaţi-vă sportivul, aşezat *undeva* şi aruncînd *undeva*, în timp ce arbitrii stau ascunşi sub masă de teama bilei de oţel şi plumb, imaginaţi-vă pe cei doi arbitri responsabili cu măsurarea, întinzînd ruleta de *undeva* pînă *undeva*, citind cu voce tare — eventual de pe dosul ruletei, oricum

și el nevăzut — „opt metri și patruzeci și opt“ și imaginați-vă pe arbitrul principal notînd performanța cu un pix care nu funcționează decît cu intermitențe, notînd deci pe dosul foii de concurs, peste alte cîteva distanțe scrise acolo mai devreme, și decretînd din cînd în cînd, neauzit de nimeni : „nou record național“, „nou record mondial“... Un delir ! Un extaz !

Ziarele, radioul, publicul, comentatorii de pretutindeni, toată lumea nu contenea cu elogiile la adresa Academiei și a experților pe care ea îi oploșea.

Etapa a treia — festivități de premiere cu ochii legați — a venit firesc, o încununare naturală a evoluției de pînă atunci. Au primit astfel medalii inclusiv ziariștii de pe marginea terenurilor, unii arbitri, oficialii care cădeau sub brațele oficialilor împărțitori de medalii s-au întors și ei cu trofee acasă, uneori au primit medalii și spectatorii interesați în așa ceva și care au reușit să intre pe teren.

Părea că fusese atins apogeul, culmea, climaxul, că mai departe nu se poate merge, părea că lămîia a fost stoarsă pînă la sîmburi, că balonul a fost umflat pînă la limită, că... Dar, nu ! Mai era un pas. A fost făcut acum cîteva luni. Ghiciți care ? Ei... Ei... Desigur : s-p-e-c-t-a-t-o-r-i-i... Au fost și ei legați la ochi. Mai departe...

Mai departe nu pot po-ves-ti... mă dor teribil tîmplele... din cauza nodului... știți, legătura care...

*

Gata, puteți să deschideți ochii ! Povestirea pe care tocmai ați citit-o s-a terminat...

CUPRINS

Cîndva, în parc 5
Spirale 10
O jumătate de oră 14
Un semn pe zăpadă 17
Capcana 21
Un burlac între două vîrste 28
Încă un caz rezolvat ! 34
Duelul 36
Clipa cea mare 39
Schiță de pastel citadin 44
Între două inele de ceață 48
Atenție cum strănutați ! 52
Dispariția unui vînzător de lozuri . . . 55
În anticamera batalionului de elită . . . 59
Ceasul cu cuc verde 68
Învingătorul 74
Ancheta fără sfîrșit 79
Baladă 85
Ne-vinovatul 87
E vorba de orașul meu 98
Povestea, așa cum a fost, a unui conservator
și a orchestrei sale 99
Catedrala 111
De dragoste 118
Poveste fără titlu 123
Ieșind de la cinematograf 134
Sinucidere 137
Cărăbușul de aur 149
Particularizarea unei legi 154
À l'aveugle 159

Lector : LUCIAN HANU
Tehnoredactor : LUCIA ILIOPOLOS

Bun de tipar : 27.X.1988. Apărut : 1989.
Comanda nr. 2855.
Coli de tipar : 10,5.

Tiparul executat sub comanda
nr. 1122 la
Întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918",
str. Grigore Alexandrescu nr. 89-97
București,
Republica Socialistă România